

KOLEDAR
DRUŽBE
SV. MOHORJA
ZA LETO

1921

FRANCO

KOPAC.

IZDALA IN ZALOŽILA
DRUŽBA SV. MOHORJA NA PREVALJAH.

NATISNILA TISKARNA DRUŽBE SV. MOHORJA NA PREVALJAH.

V zalogi Družbe sv. Mohorja na Prevaljah

se dobijo še sledeče broširane knjige:

Naslov knjige	Za ude	Za neude
	kron	kron
Knjige nabožne vsebine.		
Dr. Fr. Lampe: Jeruzalemski romar. S pod. Dva snop. vkup	6—	8—
Einspieler: Kazalo za »Slovenske Prijatelje«	2'40	3'20
Kocijančič: Kristusovo življenje in smrt. 2 dela, 2. izd., vkup	18—	24—
J. Kosec: Krščansko-katoliško pravoslovje	4'50	6—
Dr. A. B. Jeglič: Mesija. 1. in 2. zvezek vkup	15—	20—
— V boj za temelje krščanske vere! I. knjiga	6—	8—
— V boj za kršč. resnice in čednosti. II. knjiga	9—	12—
J. Šmuc: Nebeška krona. 2. izd.	4'80	6'40
J. M. Seigerschmied: Pamet in vera. I., II. in III. del, vsaki po	3'60	4'80
A. Lesar: Prilike p. Bonaventure. 2. izdaja	3'60	4'80
V. Podgorc: Razlaganje cerkv. leta ali Slovenski Goffine	9—	12—
M. Lendovšek: Slomška Pastirski listi	3'60	4'80
Dr. J. E. Zorè: V tem znamenju boš zmagal! S podob.	3'60	4'80
Dr. L. Ehrlich: Katoliška Cerkev, kraljestvo božje na zemlji	3'60	4'80
Lampe-Krek: Zgodbe sv. pisma. S pod. 18 zv. vkup	81—	108—
— Vsak posamezni zvezek (razen 1., ki je pošel)	5'40	7'20
J. Skuhala: Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa	3'60	4'80
Rogač-Torkar: Življenje svetnikov. Stara izd. I. in II. del vk.	24—	36—
Zorè: Življenje svetnikov. Nova izd. 1. in 2. zv., vsaki po	6—	8—
Dr. V. Wierly: Ansprachen und Predigten. Trije zvezki vkup	3'60	4'80
Molitveniki.		
Baraga: Dušna paša. Z večjimi črkami	4'50	6—
Rozman: Slava Gospodu! Z velikimi črkami	4'50	6—
Gođec: Lurška Mati božja	4'20	5'60
Karlin: Priprava na smrt	4'20	5'60
Kosar: Nebeška hrana. I. ali II. del, vsaki po	4'20	5'60
Pristov: Vir življenja in svetosti (Presv. Srce Jezusovo)	4'20	5'60
Škupoli: Duhovni boj	4'20	5'60
Škulca: Šmarnice (1886)	4'20	5'60
Hockenmayer: Sveta spoved	3'60	4'80
Pagani: Presv. Rešnje Telo	3'60	4'80
Pajak: Sveti Jožef	3'60	4'80
Podgorc: Evangeljska zakladnica	3'60	4'80
Seigerschmied: Krščanska mati	3'60	4'80
— Sveta družina	3'60	4'80
Volčič: Šmarnice (1892)	3'60	4'80
Walter: Sveti rožni venec	3'60	4'80
Žgur: Marija Devica Majnikova kraljica	3'60	4'80
Kmetijstvo. Naravoslovje.		
Anton Kosi: Umni kletár. S podobami	9—	12—
Rohrman-Dular: Gospodarski nauki. S pod. I. knjiga	5'40	7'20
M. Čilenšek: Naše škodljive rastline. S podobami. 1., 2., (3. pošel) 4. in 5. zv., vsaki po	6—	8—
V. Rohrman: Poljedelstvo. S podob. I. del (II. del je pošel)	18—	24—
Fr. Dular: Umna živinoreja. S pod. I. in II. knjiga vkup	27—	36—
Fr. Povše: Umni kmetovalec. 2. in 3. snopič, vsaki po	4'20	5'60
Fr. Erjavec: Živali v podobah. II. zv.: Ptice (I. zv. je pošel)	6—	8—

24

1857

KOLEDAR

DRUŽBE SV. MOHORJA

ZA NAVADNO LETO

1921.

IZDALA IN ZALOŽILA

DRUŽBA SV. MOHORJA NA PREVALJAH.

Z dovoljenjem prečastitega krškega knezoškofijstva.

1920.

NATISNILA TISKARNA DRUŽBE SV. MOHORJA NA PREVALJAH.

11 1825/61

22.4.48
14.3.48

PROSINEC JANUAR

Hrv.: Siečanj; srbsko: Janyap; češko: Leden.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn
1 Sobota	Novo leto. Obr. Gosp. (	54
1	Ko je bil Herod umrl. Mat. 2, 19—23.	
2 Nedelja	po N. l. Ime Jezusovo.	55
3 Ponedelj.	Genovefa, dev.; Slavimir.	56
4 Torek	Tit, škof; Dobromir.	57
5 Sreda	Telesfor, p.-muč.; Grozdana.	58
6 Četrtek	Sv. Trije kralji. Darin.	59
7 Petek	Valentin, škof; Svetoslav.	60
8 Sobota	Severin, opat; Bogoljub.	61
2	Dvanajstletni Jezus v templju. Luk. 2, 42-52.	
9 Nedelja	1. po Razgl. Gosp. Julij. (	62
10 Ponedelj.	Pavel, pušč.; Dobroslov.	63
11 Torek	Higin, p. m.; Božidar, op.	64
12 Sreda	Ernest; Arkadij, m.; Bodigoj.	65
13 Četrtek	Veronika, dev.; Bogomir.	66
14 Petek	Feliks (Srečko) Nol.; Nada.	67
15 Sobota	Maver, op.; Radoslav.	68
3	O ženitnini v Kani Galileji. Jan. 2, 1-11.	
16 Nedelja	2. po Razgl. G. Sv. Družina.	69
17 Ponedelj.	Anton, pušč.; Boleslav.)	70
18 Torek	Sv. Petra stol v R.; Priska.	71
19 Sreda	Kanut, kr. m.; Hranimir.	72
20 Četrtek	Fabijan in Boštjan; Živojin.	73
21 Petek	Neža, dev. muč.; Janja.	74
22 Sobota	Vincencij (Vinko); Slivoj.	75
4	O delavcih v vinogradu. Mat. 20, 1—16.	
23 Nedelja	1. predpepeln. Zaroka M. D.	76
24 Ponedelj.	Timotej, šk.; Milislava.	77
25 Torek	Izpreobrnitev Pavla; Amand.	78
26 Sreda	Polikarp, šk.; Vsevlav.	79
27 Četrtek	Janez Zlatoust; Dušana.	80
28 Petek	Julijan, šk.; Dragomil.	81
29 Sobota	Frančišek Sal.; Gorislava.	82
5	Prilika o sejavcu in semenu. Luk. 8, 4-15.	
30 Nedelja	2. predpep. Martina, d. (	83
31 Ponedelj.	Peter Nol., spozn.; Divna.	84

Izpremeni lune.

- ☾ Zadnji krajec dne 1. ob 5:34 (sneg).
- ☾ Mlaj dne 9. ob 6:26 (dež in sneg).
- ☾ Prvi krajec dne 17. ob 7:30 (sneg).
- ☾ Ščep dne 24. ob 0:07 (mrzlo).
- ☾ Zadnji kraj. dne 30. ob 21:02 (sneg).

Nebesno znamenje.

- Solnce stopi v znamenje vodnarja ♊ dne 20. ob 14:55.
- Dan zraste za 1 uro 0 min.
- Dan je dolg 8 ur 21 minut do 9 ur 21 minut.

ZAPISNIK

SVEČAN FEBRUAR

Hrv.: Veljača; srbsko: фебруар; češko: Unor.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Torek	Ignacij, šk.; Budimil.	
2 Sreda	Svečnica. Darov. Gosp.	
3 Četrtek	Blaž, škof; Bojmir.	
4 Petek	Andrej, sp.; Daroslav.	
5 Sobota	Agata, dev. muč.; Jagoda.	
6 Jezus ozdravi slepca. Luk. 18, 31-43.		
6 Nedelja	3. predpepeln. Doroteja.	
7 Ponedelj.	Romuald, opat; Malina.	
8 Torek	Pust. Jan. M.; Zvezdodrag. ☉	
9 Sreda	† Pepelnica. Apolonija, d.	
10 Četrtek	solastika, dev.; Vojmil.	
11 Petek	Prik. D. M. Lurške; Dobrana.	
12 Sobota	Evlalija, m.; Zvonimir.	
7 Hudobni duh skuša Jezusa. Mat. 4, 1-11.		
13 Nedelja	1. postna. Katarina R., dev.	
14 Ponedelj.	Valentin, muč.; Borigoj.	
15 Torek	Favstin i Jov.; Ljuboslava. ☽	
16 Sreda	† Kvatre. Julijana; Strahom.	
17 Četrtek	Donat in tov., muč.; Vesela.	
18 Petek	† Kvatre. Simeon, škof.	
19 Sobota	† Kvatre. Julijan; Bratomil.	
8 Jezus se na gori izpremeni. Mat. 17, 1-9.		
20 Nedelja	2. postna. Eleverij; Drago.	
21 Ponedelj.	Maksimilijan, šk.; Miloslav.	
22 Torek	Stol sv. Petra v A.; Gojslav. ☉	
23 Sreda	Peter Dam., šk.; Čudomil.	
24 Četrtek	Matija, apostol; Vladoj.	
25 Petek	Valburga, opat.; Viktorin.	
26 Sobota	Marjeta K., sp.; Porfirij, šk.	
9 Jezus izžene hudiča iz mutca. Luk. 11, 14-28.		
27 Nedelja	3. postna. Leander, škof.	
28 Ponedelj.	Roman, op.; Inoslav; Sodka.	

Izpremeni lune.

- ☉ Mlaj dne 8. ob 1:36 (mrzlo).
 ☽ Prvi krajec dne 15. ob 19:53 (dež in sneg).
 ☉ Ščep dne 22. ob 10:32 (dež).

Nebesno znamenje.

Solnce stopi v znamenje rib (♊)
 dne 19. ob 5:20
 Dan zraste za 1 uro 32 min.
 Dan je dolg 9 ur 23 minut do
 10 ur 55 min.

ZAPISNIK

SUSEC

MAREC

Hrv.: Ožujak; srbsko: Mapar; češko: Brezen.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Torek	Albin, škof; Belin	☾
2 Sreda	Simplicij, pap.; Milena.	☾
3 Četrtek	Kunigunda, ces.; Mislav.	☾
4 Petek	Kazimir, spozn.; Sladoje.	☾
5 Sobota	Agapeta, muč.; Danica.	☾
10 Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6, 1-15.		
6 Nedelja	4. postna (sredp.). Fridolin.	☾
7 Ponedelj.	Tomo Akv., c. uč.; Jelen.	☾
8 Torek	Janez od Boga; Bodin.	☾
9 Sreda	Frančiška R.; Danimir.	☾
10 Četrtek	40 mučencev; Stana.	☾
11 Petek	Heraklij, muč.; Radoja.	☾
12 Sobota	Gregor I., pap.; Božana.	☾
11 Judje hočejo Jez. kamenjati. Jan. 8, 46-59.		
13 Nedelja	5. postna (tiha). Rozina.	☾
14 Ponedelj.	Božja glava; Matilda, kr.	☾
15 Torek	Klemen Dvorjak; Velislav.	☾
16 Sreda	Hilarij i Tacijan; Ljubislava.	☾
17 Četrtek	Jedert, dev.; Budimir.	☾
18 Petek	M. D. 7 žal.; Ciril J.; Slavoljub.	☾
19 Sobota	Jožef, žen. Dev. M.; Zlata.	☾
12 Jezusov prihod v Jeruzalem. Mat. 21, 1-19.		
20 Nedelja	6. post. (ov.). Feliks; Vlada.	☾
21 Ponedelj.	Benedikt, opat; Tuga.	☾
22 Torek	Benvenut, škof; Slavo.	☾
23 Sreda	Viktorin, muč.; Dražislav.	☾
24 Četrtek	† Veliki četrtek. Gabriel.	☾
25 Petek	† Veliki petek. Frančišek.	☾
26 Sobota	† Vel. sobota. Abundij.	☾
13 Jezus vstane od mrtvih Mark. 16, 1-7.		
27 Nedelja	Velika noč. Rupko, škof.	☾
28 Ponedelj.	Velikon. pond. Ivan Kap.	☾
29 Torek	Ciril, škof, muč.; Branivoj.	☾
30 Sreda	Angela Fal., vd.; Pribislav.	☾
31 Četrtek	Modest, škof; Mojmir.	☾

Izpremeni lune.

- ☾ Zadnji krajec dne 1. ob 15:03 (lepo).
- ☾ Mlaj dne 9. ob 19:09 (mrzlo).
- ☾ Prvi krajec dne 17. ob 4:49 (sneg).
- ☾ Ščep dne 23. ob 21:18 (sneg).
- ☾ Zadnji kraj. dne 31. ob 10:13 (mrzlo).

Nebesno znamenje.

Solnce stopi v znamenje ovna (♈) dne 21. ob 4:51. Začetek spomladi.
Noč in dan sta enako dolga.
Dan zraste za 1 uro 45 min. Dan je dolg 11 ur 2 min. do 12 ur 47 min.

MAJ TRAVEN APRIL

Hrv.: Travanj; srbsko: April; češko: Duben

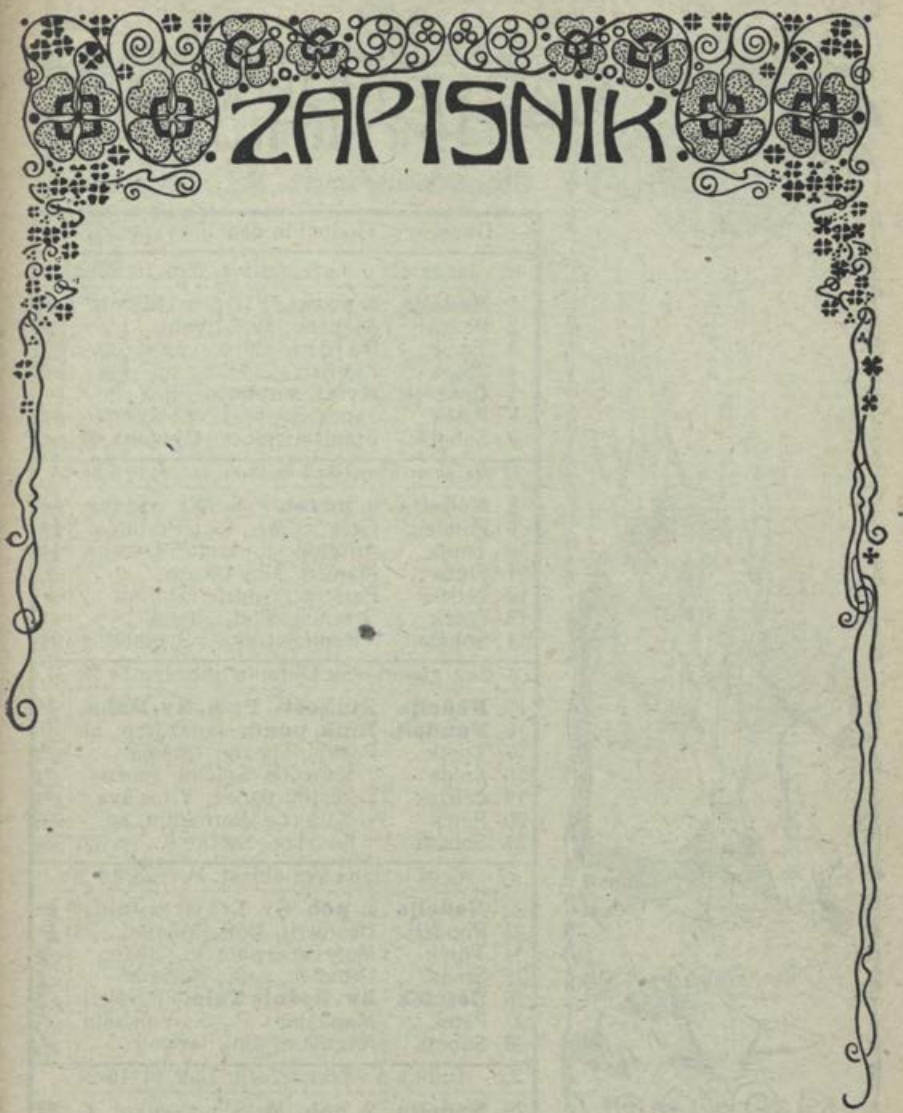
Dnevi	Godovi in nedelj. evang. liti	Zn.
1 Petek	Hugon, škof; Mutimir.	☉
2 Sobota	Frančišek Pavl.; Gojmir.	☾
14 Jezus se prikaže ob zaprtih durih. Jan. 20, 19-31.		
3 Nedelja	1. povelik. (bela). Abundij.	☉
4 Ponedelj.	Oznanjenje Mariji Dev.	☾
5 Torek	Vinko, sp.; Irena, devica.	☉
6 Sreda	Sikst, papež; Čudna.	☾
7 Četrtek	Herman, sp.; Radivoj.	☉
8 Petek	Albert, škof; Viljenica.	☾
9 Sobota	Marija Kleofova; Ljuban.	☉
15 Jezus dobri pastir. Jan. 10, 11-16.		
10 Nedelja	2. povelik. Ezek.; Srčanica.	☉
11 Ponedelj.	Leon I., pap.; Rada.	☾
12 Torek	Julij, pap.; Ljubomir.	☉
13 Sreda	Varstvo sv. Jož.; Sveslav.	☾
14 Četrtek	Justin in Tiburcij; Jelača.	☉
15 Petek	Helena, kralj.; Gostirad.	☾
16 Sobota	Turibij, škof; Božislava.	☉
16 Jezus napove svoj odhod. Jan. 16, 16-22.		
17 Nedelja	3. povel. Varstva; Radojca.	☉
18 Ponedelj.	Apolonij, m.; Gradislava.	☾
19 Torek	Leon IX., pap.; Tihorad.	☉
20 Sreda	Marcelin, šk.; Dragislav.	☾
21 Četrtek	Anzelm, šk.; Dragomira.	☉
22 Petek	Soter in Kaj; Ljutomer.	☾
23 Sobota	Vojteh, škof muč.; Dobrica.	☉
17 Jez. obeča učencem sv. Duha. Jan. 16, 5-14.		
24 Nedelja	4. povelik. Jurij; Jurislav.	☉
25 Ponedelj.	Marko, evang.; Tugomer.	☾
26 Torek	Klet, papež; Sekana.	☉
27 Sreda	Peregrin, sp.; Raduna.	☾
28 Četrtek	Pavel Križni, sp.; Slavica.	☉
29 Petek	Peter, muč.; Tankoslava.	☾
30 Sobota	Katarina S., d.; Samorad.	☉

Izpremeni lune.

- ☉ Mlaj dne 8. ob 10:05 (mrzlo).
- ☾ Prvi kraj. dne 15. ob 11:11 (mrzlo).
- ☉ ščep dne 22. ob 8:49 (spremenljivo).
- ☾ Zadnji krajec dne 30. ob 5:08 (dež).

Nebesno znamenje.

- Solnce stopi v znamenje bika (♉) dne 20. ob 16:32.
- Dan zraste za 1 uro 39 min.
- Dan je dolg 12 ur 50 min. do 14 ur 29 min.

ZAPISNIK

VELIKI TRAVEN MAYEN

Hrv.: Svibanj; srbsko: Maj; češko: Kveten.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangelijski	Zn.
18	Jezus uči o moči molitve. Jan. 16, 23-30.	
1	Nedelja 5. povel. Filip in Jakob.	Križavo.
2	Pondelj. Atanazij, šk.; živana.	
3	Torek Najdba sv. križa.	
4	Sreda Florijan (Cvetko), m.	
5	Četrtek Krist. vneboh. Pij V., p.	
6	Petek Janez Ev. pr. l. vr.; Zdemir.	
7	Sobota Stanislav, šk. m.; Ognjana.	
19	Jez. govori o pričevanju sv. Duha. Jan. 15, 16-27, 16, 1-4.	
8	Nedelja 6. povel. Prik. Mih. nadang.	Svetolik.
9	Pondelj. Gregor Nac., šk.; Prvinica.	
10	Torek Antonin, šk.; Izidor; Dvorna.	
11	Sreda Mamert, šk.; Ljerka.	
12	Četrtek Pankracij, muč.; Stojmir.	
13	Petek Servacij, škof; Jasna.	
14	Sobota Bonifacij, muč.; Svetolik. D	
20	Jez. govori o Sv. Duhu in ljub. Jan. 14, 23-31.	
15	Nedelja Binkošti. Prih. Sv. Duha.	Svetolik.
16	Pondelj. Bink. pond. Janez Nep., m.	
17	Torek Paškal, spozn.; Dušoje.	
18	Sreda Kvatre. Srečko, spozn.	
19	Četrtek Celestin, papež; Vitoslava.	
20	Petek Kvatre. Bernardin, sp.	
21	Sobota Kvatre. Srečko K., sp.	
21	Meni je dana vsa oblast. Mat. 28, 18-20.	
22	Nedelja 1. pob. Sv. Trojica; Julija.	Svetolik.
23	Pondelj. Deziderij, škof; Milorad.	
24	Torek Mar. Dev., pom. kr.; Ivana.	
25	Sreda Urban I., pap.; Nosimir.	
26	Četrtek Sv. Rešnje Telo. Filip Neri.	
27	Petek Magdalena P., d.; Volkašin.	
28	Sobota Avguštin, šk.; Jaromir.	
22	Prilika o veliki večerji. Luk. 14, 16-24.	
29	Nedelja 2. pob. Maksim (Veljko). C	Svetolik.
30	Pondelj. Feliks (Srečko) l., p.; Ferdo, kr.	
31	Torek Angela; Kancijan; Bojslav.	

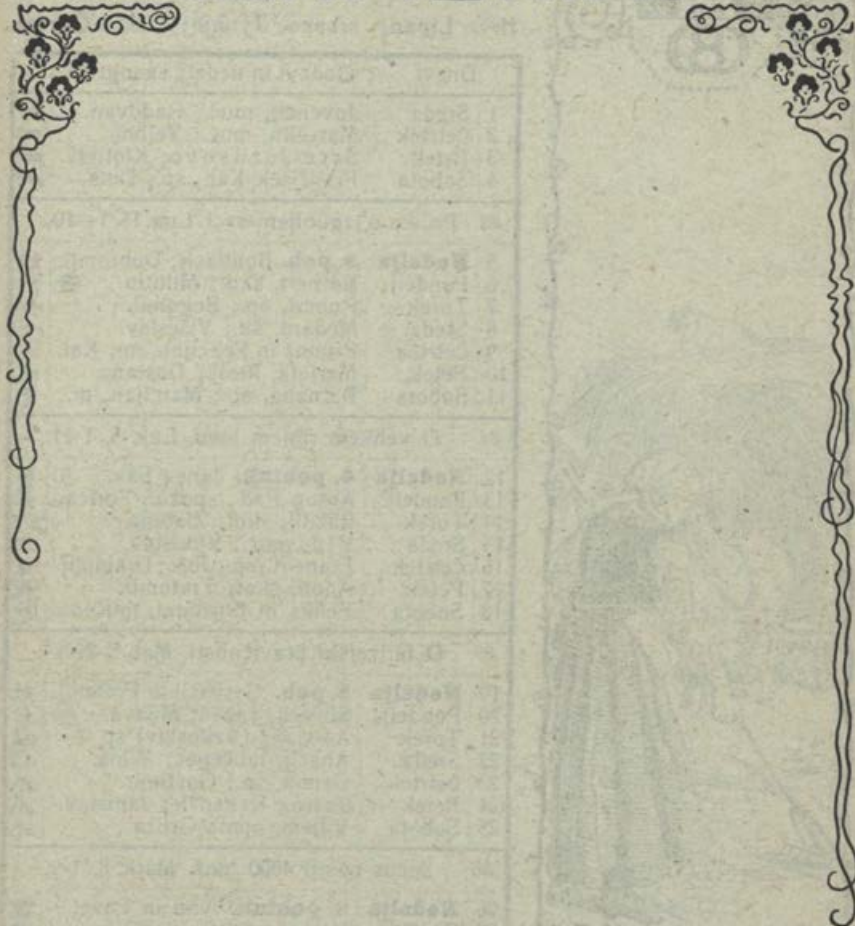
Izpremeni lune.

- ☾ Mlaj dne 7. ob 22:01 (dež).
- ☾ Prvi krajec dne 14. ob 16:24 (dež).
- ☾ ščep dne 21. ob 21:15 (sprem.).
- ☾ Zadnji krajec dne 29. ob 22:44 (lepo).

Nebesno znamenje.

- Solnce stopi v znamenje dvojčkov (♊) dne 21. ob 16:17.
- Dan zraste za 1 uro 14 min.
- Dan je dolg 14 ur 27 min. do 15 ur 41 min.

ZAPISNIK

ROZNIK

Hrv.: Lipanj; srbsko: Јуније; češko: Červen.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Sreda	Juvencij, muč.; Radovan.	
2 Četrtek	Marcelin, muč.; Velimir.	
3 Petek	Srce Jezusovo; Klotilda.	
4 Sobota	Frančišek Kar., sp.; Dika.	
23 Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15, 1—10.		
5 Nedelja	3. pob. Bonifacij; Dobromil.	
6 Ponedelj.	Norbert, škof; Milutin.	
7 Torek	Robert, op.; Bogomil.	
8 Sreda	Medard, šk.; Višeslav.	
9 Četrtek	Primož in Felicijan, m.; Kal.	
10 Petek	Marjeta, kralj.; Dostana.	
11 Sobota	Barnaba, ap.; Marcijan, m.	
24 O velikem ršbjem lovu. Luk. 5, 1-11.		
12 Nedelja	4. pobink. Janez Fak.	
13 Ponedelj.	Anton Pad., spozn.; Zorica.	
14 Torek	Bazilij, škof; Zlatana.	
15 Sreda	Vid, muč.; Vidoslav.	
16 Četrtek	Franc R., sp.; Jošt; Dragimir.	
17 Petek	Adolf, škof; Tratomir.	
18 Sobota	Feliks in Fortunat, mučen.	
25 O farizejski pravičnosti. Mat. 5, 20-24.		
19 Nedelja	5. pob. Gervazij in Protazij.	
20 Ponedelj.	Silverij, papež; Milava.	
21 Torek	Alojzij (Vekoslav) sp.	
22 Sreda	Ahacij, mučenec; Miloš.	
23 Četrtek	Cenon, sp.; Gostimir.	
24 Petek	Janez Krstnik; Janislav.	
25 Sobota	Viljem, opat; Grlica.	
26 Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8, 1-9.		
26 Nedelja	6. pobink. Ivan in Pavel.	
27 Ponedelj.	Hema, vdova; Vladislav.	
28 Torek	Leon II., papež; Zorana.	
29 Sreda	Peter in Pavel; Peroslav.	
30 Četrtek	Spomin sv. Pavla; Predislav.	

Izpremeni lune.

- Mlaj dne 6. ob 7:14 (sprem.).
- ⌋ Prvi kraj. dne 12. ob 21:59 (sprem.).
- ☾ Ščep dne 20. ob 10:41 (dež).
- ⌋ Zadnji krajec dne 28. ob 14:17 (spremenljivo).

Nebesno znamenje.

Solnce stopi v znamenje raka (♋) dne 22. ob 0:36. Začetek poletja. Najdaljši dan in najkrajša noč. Dan zraste do dne 22. za 18 minut in se zopet skrči do konca meseca za 3 minute. Dan je dolg 15 ur 43 min. do 15 ur 58 min.

The main body of the page is a large, empty rectangular area. It contains faint horizontal lines, suggesting it is a ledger or a notebook page. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. The paper has a slightly aged, textured appearance.

MAY JULIJAN

Hrv.: Srpanj; srbsko: Јулије; češko: Červenec.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Petek	Pedr. rešnja kri; Teobald.	☾
2 Sobota	Obisk. Mar. D.; Dragonama.	☾
27 O lažnivih prerokih. Mat. 7, 15-21.		
3 Nedelja	7. pobink. Helijodor; Nada.	☾
4 Ponedelj.	Urh, šk.; Berta; Belizar.	☾
5 Torek	Ciril in Metod, šk., sl. ap. ☾	☾
6 Sreda	Izaija, prerok; Domogoj.	☾
7 Četrtek	Vilibald, škof; Negoda.	☾
8 Petek	Elizabeta, kraljica; Milolika.	☾
9 Sobota	Anatolija, dev.; Hvalimir.	☾
28 O krivičnem hišniku. Luk. 16, 1-9.		
10 Nedelja	8. pobink. Amaliya; Ljubica.	☾
11 Ponedelj.	Pij l, papež; Medo.	☾
12 Torek	Mohor in Fortunat, muč. ☾	☾
13 Sreda	Marjeta, d. m.; Dragan.	☾
14 Četrtek	Bonaventura, šk.; Svobodan.	☾
15 Petek	Henrik I. (Hinko); Vladimir.	☾
16 Sobota	Dev. Mar. Karmel.; Bogdan.	☾
29 Jezus se joka nad Jeruz. Luk. 19, 41-47.		
17 Nedelja	9. pob. Aleš, sp.; Držislav.	☾
18 Ponedelj.	Kamil Lel. sp.; Miroslav.	☾
19 Torek	Vincencij Payl., sp.; Radoš.	☾
20 Sreda	Elija, prer.; Česlav, sp. ☾	☾
21 Četrtek	Daniel, prerok; Olga.	☾
22 Petek	Marija Magd., spok.; Pribina.	☾
23 Sobota	Apolinar, šk.; Brana.	☾
30 O farizeju in cestninarju. Luk. 18, 9-14.		
24 Nedelja	10. pob. Kristina; Ratimir.	☾
25 Ponedelj.	Jakob, apost.; Boljedrag.	☾
26 Torek	Ana, mati Mar. Dev.; Jana.	☾
27 Sreda	Pantaleon, m.; Dušan.	☾
28 Četrtek	Inocencij, p.; Svetomir. ☾	☾
29 Petek	Marta, devica; Dobrila.	☾
30 Sobota	Abdon in Senen; Vitodrag.	☾
31 Jezus ozdravi gluhonemega. Mark. 7, 31-37.		
31 Nedelja	11. pob. Ignacij L.; Jelenica.	☾

Izpremeni lune.

- ☾ Mlaj dne 5. ob 14:36 (spremenljivo).
- ☾ Prvi krajec dne 12. ob 5:15 (dež).
- ☾ ščep dne 20. ob 1:07 (lepo).
- ☾ Zadnji kraj. dne 28. ob 3:19 (mrzlo in dež).

Nebesno znamenje.

Solnce stopi v znamenje leva (♌) dne 23. ob 11:31. Začetek pasjih dni.
Dan se skrči za 56 minut.
Dan je dolg 16 ur 2 min. do 15 ur 6 min.

ZAPISNIK

Hrv.: Kolovoz; srbsko: Avgust; češko: Srpen.

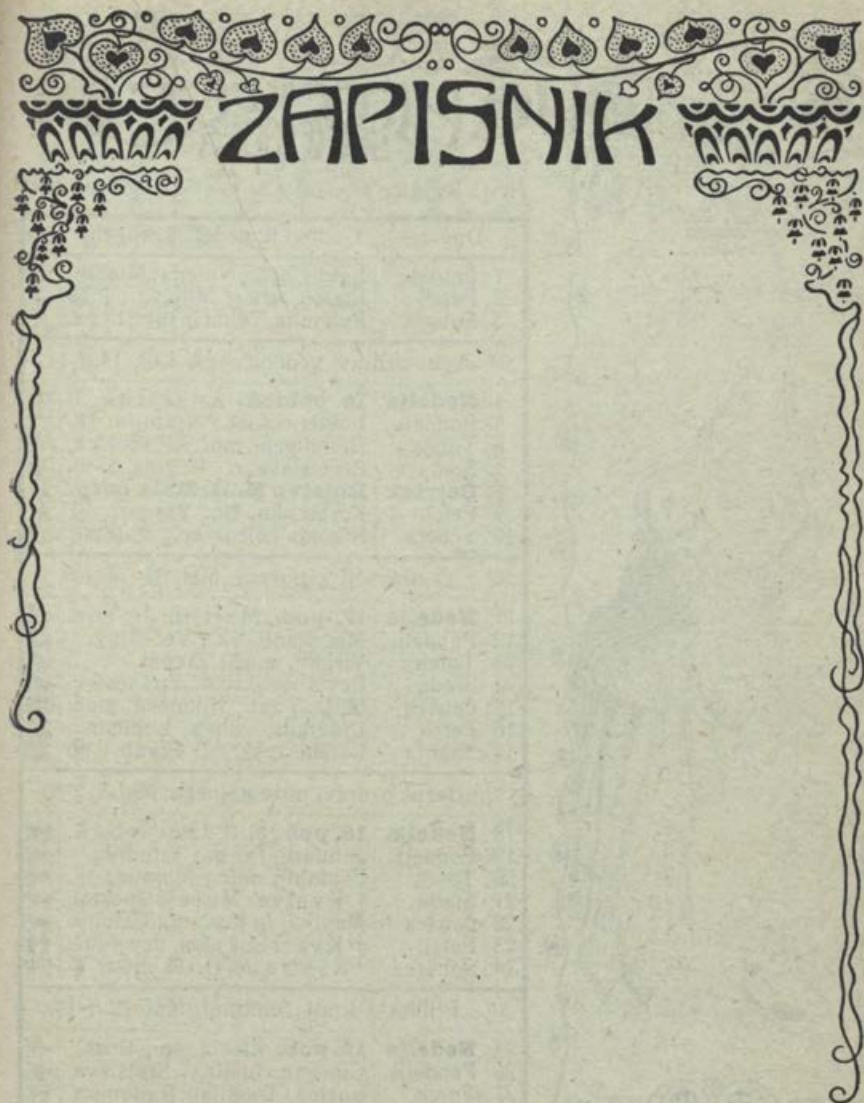
Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Ponedelj.	Peter v ukovih; Makab. br.	
2 Torek	Porcijunkula; Alfonz Lig.	
3 Sreda	Najd. sv. Štefana; Mirača. ☉	
4 Četrtek	Dominik (Nedeljko), spozn.	
5 Petek	Marija Dev. snežna; Ožbald.	
6 Sobota	Gospod. izpremen.; Vlastica.	
32 O usmiljen. Samarijanu. Luk. 10, 23-27.		
7 Nedelja	12. pob. Kajetan; Vidojka.	
8 Ponedelj.	Cirijak in tov., muč.; Miro, šk.	
9 Torek	Roman, muč.; Našemir.	
10 Sreda	Lovrenc, muč.; Jurica. ☽	
11 Četrtek	Tiburcij, muč.; Bolemir.	
12 Petek	Klara, devica; Dobrogost.	
13 Sobota	Hipolit in Kasijan, mučenca.	
33 Jezus ozdravi 10 gobavih. Luk. 17, 11-19.		
14 Nedelja	13. pobink. Evzebij, spoz.	
15 Ponedelj.	Vnebovz. M. D. Vel. gosp.	
16 Torek	Joahim; Rok, sp.; Nemira.	
17 Sreda	Bertram, spozn.; Radigoj.	
18 Četrtek	Helena, kr.; Branislava. ☉	
19 Petek	Ljudovik Tol., šk.; Ljudmila.	
20 Sobota	Štefan, kralj; žarka.	
34 O božji previdnosti. Mat. 6, 24-33.		
21 Nedelja	14. pob. Ivana Fr.; Mirjana.	
22 Ponedelj.	Timotej, muč.; Ostrivoj.	
23 Torek	Filip Ben.; Bogovoljka.	
24 Sreda	Jernej, ap.; Borivoj.	
25 Četrtek	Ljudovik, spozn.; Dragorad.	
26 Petek	Cefirin I., pap.; Perunika. ☾	
27 Sobota	Jožef K., spozn.; Ljubidrag.	
35 Jezus obudi mladeniča v N. Luk. 7, 11-16.		
28 Nedelja	15. pobink. Avguštin, škof.	
29 Ponedelj.	Obgl. Janeza Krst.; Sabina.	
30 Torek	Roza Lim., dev.; Milka.	
31 Sreda	Rajmund (Rajko); Mildrag.	

Izpremeni lune.

- ☉ Mlaj dne 3. ob 21·17 (spremenljivo).
- ☽ Prvi krajec dne 10. ob 15·13 (spremenljivo).
- ☿ Ščep dne 18. ob 16·28 (lepo).
- ☾ Zadnji krajec dne 26. ob 13·51 (dež).

Nebesno znamenje.

- Solnce stoji v znamenje device (♍) dne 23. ob 18·15. Konec pasjih dni.
- Dan se skrči za 1 uro 33 minut.
- Dan je dolg 15 ur 3 min. do 13 ur 30 m.

Hrv.: Rujan; srbsko: Септембар; češko: Září.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Četrtek	Egidij, opat; Verena; Mladin.	☿
2 Petek	Štefan, kralj; Miljeva.	♄
3 Sobota	Evfemija, Tekla in tov.; Lepa.	♁

36 Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14, 1-11.

4 Nedelja	16. pobink. Angelska.	☿
5 Ponedelj.	Lovrenc Just.; Viktorin, šk.	♄
6 Torek	Hermogen, muč.; Radonica.	♄
7 Sreda	Bronislava, n.; Regina, d.-m.	♁
8 Četrtek	Rojstvo M. D. Mala gosp.	♄
9 Petek	Korbinijan, šk.; Vsemir.	♄
10 Sobota	Nikolaj Toled., sp.; Rakita.	♁

37 O največji zapovedi. Mat. 22, 34-46.

11 Nedelja	17. pob. Marijin. Imena a.	☿
12 Ponedelj.	Macedonij, šk.; Večedrag.	♄
13 Torek	Virgilij, muč.; Zremil.	♄
14 Sreda	Poviš. sv. križa; Znanoslav.	♁
15 Četrtek	M. D. 7 žal.; Nikomed, muč.	♄
16 Petek	Ljudmila, vdova; Lodimir.	♄
17 Sobota	Lambert, šk. m.; Prvan.	♁

38 Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9, 1-8.

18 Nedelja	18. pob. M. D. 7 žal.; Jožef K.	☿
19 Ponedelj.	Januarij, šk.-m.; Vitodrag.	♄
20 Torek	Evstahij, muč.; Morana.	♄
21 Sreda	† Kvatre. Matej, apostol.	♁
22 Četrtek	Mavricij in tov., m.; Celimir.	♄
23 Petek	† Kvatre. Tekla, dev. muč.	♄
24 Sobota	† Kvatre. M. D. reš. ujetn.	♁

39 Prilika o kralj. ženitnini. Mat. 22, 1-14.

25 Nedelja	19. pob. Kleofa, sp.; Uroš.	☿
26 Ponedelj.	Ciprijan, Justina; Stojslava.	♄
27 Torek	Kozma i. Damijan; Radomira.	♄
28 Sreda	Večeslav, kralj; Vidica.	♁
29 Četrtek	Mihael, nadangel; Stojan.	♄
30 Petek	Jeronim (Jerko), c. uč.; Jekica.	♄

Izpremeni lune.

- ☿ Mlaj dne 2. ob 4:33 (dež).
- ♄ Prvi krajec dne 9. ob 4:29 (dež).
- ♁ ščep dne 17. ob 8:20 (sprem.).
- ☿ Zadnji kraj. dne 24. ob 22:17 (lepo).

Nebesno znamenje.

Solnce stopi v znamenje tehtnice (♎) dne 23. ob 15:20.
Začet. jeseni. Noč in dan enako dolga.
Dan se skrči za 1 uro 40 min.
Dan je dolg 13 ur 22 m. do 11 ur 42 m.

ZAPISNIK

VINO TO K OKTOBER

Hrv.: Listopad; srbsko: Oktobar; češko: Říjen.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Sobota	Remigij, škof; Semislava. ☉	☿
40 Jezus ozdravi kraljič. sina. Jan. 4, 46-53.		
2 Nedelja	20. pob. Rožnovenska.	☿
3 Ponedelj.	Kandid, muč.; Vitomir.	☿
4 Torek	Frančišek S., sp.; Tegodrag.	☿
5 Sreda	Placid in tov., muč.; Dumin.	☿
6 Četrtek	Bruno, sp.; Brunoslav.	☿
7 Petek	Justina, dev.; Dragonika.	☿
8 Sobota	Brigita, vd.; Dragosta. ☽	☿
41 Prilika o kralj. računu. Mat. 18, 23-35.		
9 Nedelja	21. pobink. Dionizij, šk. m.	☿
10 Ponedelj.	Frančišek B., sp.; Stremil.	☿
11 Torek	Nikazij, šk.; Negoslava.	☿
12 Sreda	Maksimilijan, šk.; Drugoslav.	☿
13 Četrtek	Edvard, kr.; Rosica.	☿
14 Petek	Kalist, pap.; Sestrena.	☿
15 Sobota	Terezija, dev.; Radislav.	☿
42 Dajte cesarju, kar je cesarj. Mat. 22, 15-21.		
16 Nedelja	22. pob. Posveč. c.; Gal. ☉	☿
17 Ponedelj.	Jadviga, kralj.; Viktor, škof.	☿
18 Torek	Luka, evang.; Travnica.	☿
19 Sreda	Peter Alk., sp.; Stojgoj.	☿
20 Četrtek	Janez Kancijan, sp.; Raša.	☿
21 Petek	Uršula, dev.; Stojslav.	☿
22 Sobota	Kordula, d. m.; Zorislav.	☿
43 Jezus obudi Jairovo hčer. Mat. 9, 18-26.		
23 Nedelja	23. pobink. Janez Kap., sp.	☿
24 Ponedelj.	Rafael, nadang.; Blagota. ☾	☿
25 Torek	Hrisant in Dar, muč.; Zlatija.	☿
26 Sreda	Evarist, pap. muč.; Vranica.	☿
27 Četrtek	Frumencij, šk.; Srebra.	☿
28 Petek	Simon in Juda, ap.; Mila.	☿
29 Sobota	Narcis, škof; Gradimir.	☿
44 O Jezusovi ladjici. Mat. 8, 23-27.		
30 Nedelja	24. pob. Klavdij; Vladika.	☿
31 Ponedelj.	Volbenk, šk.; Srečko. ☉	☿

Izpremeni lune.

- ☉ Mlaj dne 1. ob 13:26 (dež).
- ☽ Prvi krajec dne 8. ob 21:11 (sprem.).
- ☾ ščep dne 16. ob 23:59 (lepo).
- ☾ Zadnji krajec dne 24. ob 5:31 (dež).
- ☉ Mlaj dne 31. ob 0:38 (lepo).

Nebesno znamenje.

- Solnce stopi v znamenje škorpion (☉) dne 24. ob 0:02.
- Dan se skrči za 1 uro 42 min.
- Dan je dolg 11 ur 38 m. do 9 ur 56 m.

ZAPISNIK

LISTOPAD -NOVEMBER-

Hrv.: Studeni; srb.: НОВЕМБАР; češko: Listopad.

Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Torek	Vsi sveti. Ljubomil.	☞
2 Sreda	Vseh vernih duš; Just, m.	☞
3 Četrtek	Viktorin, škof; Bogomil.	☞
4 Petek	Karol Borom., šk.; Dragotin.	☞
5 Sobota	Caharija; Mirko; Savina.	☞
45 O dobrem semenu. Mat. 13, 24—30.		
6 Nedelja	25. pobink. Lenart (Lenko).	☞
7 Pondelj.	Prosdocim, šk.; Zdenka.)	☞
8 Torek	Bogomir, šk.; Nežir.	☞
9 Sreda	Božidar, muč.; Sebislav.	☞
10 Četrtek	Andrej Avel., sp.; Golobica.	☞
11 Petek	Martin škof; Višnjica.	☞
12 Sobota	Martin, pap. muč.; Davorin.	☞
46 Prilika o gorčičnem semenu. Mat. 13, 31-35.		
13 Nedelja	26. pob. Stanislav / Kostka.	☞
14 Pondelj.	Jozafat, šk. m.; Borislava.	☞
15 Torek	Leopold (Levko); Volčica. ☉	☞
16 Sreda	Edmund; Otmar; Veligoj.	☞
17 Četrtek	Gregor, škof; Ljubava.	☞
18 Petek	Odon, opat; Oliva.	☞
19 Sobota	Elizabeta, kr.; Jelisava.	☞
47 O grozoti razdejanja. Mat. 24, 15-35.		
20 Nedelja	27. pob. Feliks; Vladiboj.	☞
21 Pondelj.	Dar. Mar. Dev.; Grmislav.	☞
22 Torek	Cecilija, d. m.; Jezdimir. ☾	☞
23 Sreda	Klemen, pap. m.; Ravijola.	☞
24 Četrtek	Janez Kriški, sp.; Jeca.	☞
25 Petek	Katarina, dev. m.; Kolomir.	☞
26 Sobota	Konrad, šk.; Zdedrag.	☞
48 O poslednji sodbi. Luk. 21, 25-33.		
27 Nedelja	1. adv. Virgil, šk.; Vedrana.	☞
28 Pondelj.	Eberhard, škof; Lelija.	☞
29 Torek	Saturnin, muč.; Skoromir. ☉	☞
30 Sreda	Andrej, ap.; Hrabroslov.	☞

Izpremeni lune.

- ☾ Prvi krajec dne 7. ob 16:53 (lepo).
- ☾ ščep dne 15. ob 14:39 (spremenlj.).
- ☾ Zadnji krajec dne 22. ob 12:41 (dež).
- ☾ Mlaj dne 29. ob 14:25 (spremenlj.).

Nebesno znamenje.

- Solnce stopi v znamenje strelca (♐) dne 22. ob 21:04.
- Dan se skrči za 1 uro 16 minut.
- Dan je dolg 9 ur 57 m. do 8 ur 41 m.

ZAPISNIK

GRUDEN DECEMBER

Hrv.: Prosinac; srb.: Децембар; češko: Prosinec.

777

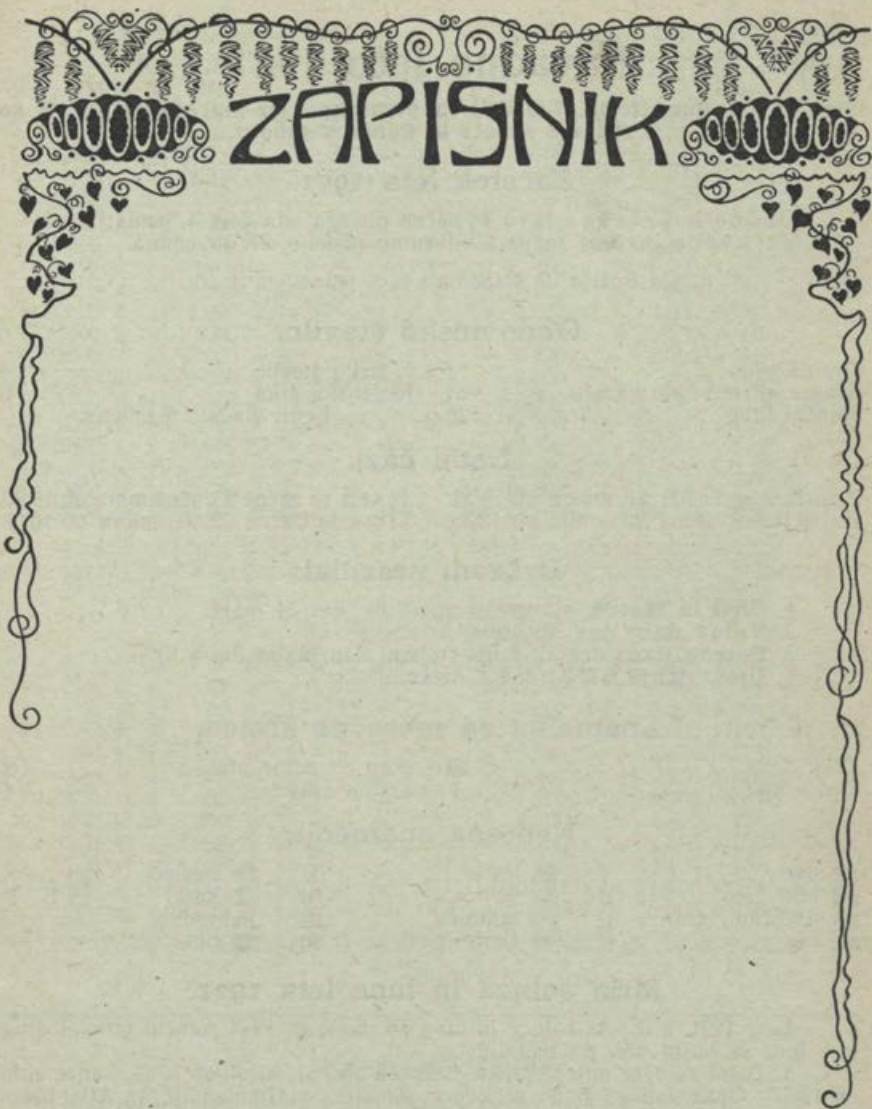
Dnevi	Godovi in nedelj. evangeliji	Zn.
1 Četrtek	Eligij, šk.; Natalij; Rajka.	☿
2 Petek	Bibijana, muč.; Tihomir.	☿
3 Sobota	Frančišek Ks., spoz.; Drago.	☿
49 Janez Krstnik v ječi. Mat. 11, 2-10.		
4 Nedelja	2. advent. Barbara, d. m.	♄
5 Ponedelj.	Sava, opat; Stojana.	♄
6 Torek	Miklavž (Nikolaj), škof.	♄
7 Sreda	Ambrož, škof; Veselin.	♄
8 Četrtek	Brezmađ. spoč. Mar. Dev.	♄
9 Petek	Peter For., škof; Savica.	♄
10 Sobota	Lavretanska M. B.; Judita.	♄
50 Jan. Krst. pričuje o Kristusu. Jan. 1, 19-28.		
11 Nedelja	3. advent. Damaz; Gojica.	♄
12 Ponedelj.	Sinezij, muč.; Siroslov.	♄
13 Torek	Lucija, dev. muč.; Vitača.	♄
14 Sreda	† Kvatre. Spiridon (Dušan).	♄
15 Četrtek	Kristina, dev.; Cvetana.	♄
16 Petek	† Kvatre. Evzeb.; Bogoslava.	♄
17 Sobota	† Kvatre. Lazar; Strojslav.	♄
51 Jan. Krst. poklican v prerok. Luk. 3, 1-9.		
18 Nedelja	4. adv. Očak. poroda D. M.	♄
19 Ponedelj.	Nemezij, muč.; Uglješa.	♄
20 Torek	Liberat, muč.; Boživoj.	♄
21 Sreda	Tomaž, ap.; Tomislav.	♄
22 Četrtek	Cenon, muč.; Zvezdana.	♄
23 Petek	Viktorija, dev.; Ozrslava.	♄
24 Sobota	† Adam in Eva; Dunja.	♄
52 Jezus rojen v Betlehemu. Luk. 2, 1-14.		
25 Nedelja	Božič. Rojstvo Gospod.	♄
26 Ponedelj.	Štefan. prvi muč.; Zlatka.	♄
27 Torek	Janez Ev., ap.; Pelislav.	♄
28 Sreda	Nedolžni otročiči. Zorica.	♄
29 Četrtek	Tomaž, škof; Vrhoslav.	♄
30 Petek	David, kralj; Branimir.	♄
31 Sobota	Silvester, pap.; Blažena.	♄

Izpremeni lune.

- ☾ Prvi kraj. dne 7. ob 14:19 (sprem.).
 ☾ ščep dne 15. ob 3:50 (sneg in dež).
 ☾ Zadnji krajec dne 21. ob 20:54 (spremenljivo).
 ☾ Mlaj dne 29. ob 6:39 (spremenljivo).

Nebesno znamenje.

Solnce stopi v znamenje kozla (♈) dne 22. ob 10:07. Začetek zime.
 Najkrajši dan in najdaljša noč.
 Dan se skrči do dne 22. za 19 minut in zopet zraste do konca meseca za 4 minute.
 Dan je dolg 8 ur 39 min. do 8 ur 24 min.

Navadno leto 1921

Ima 365 dni (med temi 67 nedelj in praznikov po starem štetju) ter se začne s soboto in konča s soboto.

Začetek leta 1921.

Občno in državno leto se začne novega leta dan, 1. januarja.
Cerkveno leto se začne 1. adventno nedeljo, 27. novembra.

Od Božiča do Pepelnice je 6 tednov in 3 dni.

Godovinsko število.

Zlato število	3	Rimsko število	4
Epakta ali mesečno kazalo	XXI	Nedeljska črka	B
Solnčni krog	26	Letni vladar: Merkur.	

Letni časi.

Pomlad se začne 21. marca ob 4⁵¹. Jesen se začne 23. septembra ob 15²⁰.
Poletje se začne 22. junija ob 12³⁶. Zima se začne 22. decembra ob 10⁰⁸.

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. maja.
2. **Vidov dan**: dne 28. junija.
3. **Petrov dan**: dne 12. julija (rojstni dan kralja Petra I.).
4. **Ujedinjenje SHS**: dne 1. decembra.

Znamenja za mesečne krajce.

Mlaj	☾	Ščep ali polna luna	☾
Prvi krajec	☾	Zadnji krajec	☾

Nebesna znamenja.

ovon	♈	lev	♎	strelec	♐
bik	♉	devica	♍	kozel	♈
dvojčka	♊	tehtnica	♎	vodnar	♒
rak	♋	škorpijon	♏	ribi	♓

Mrki solнца in lune leta 1921.

Leta 1921. mrkneta solnce in luna po dvakrat. Prvi solnčni mrk in drugi mrk lune se bosta tudi pri nas videla.

1. Delni solnčni mrk se prične 8. aprila ob 7⁵¹, višek ob 10⁴⁴, konec mrka ob 12³⁷. Opazovali ga bodo v Severni Ameriki, v Grenlandiji, na Atlantskem oceanu, v Evropi, severno-vzhodni Afriki in severno-zahodni Aziji. Pri nas se bo pričel približno ob 8⁴² ter se končal ob 11²¹.

2. Popolni mrk lune dne 22. aprila ob 5⁵⁷, višek ob 8⁴⁴, konec ob 10²⁵. Videl se bo v severni in južni Ameriki ter na Tihem oceanu, na Atlantskem morju, v Avstraliji in v zahodni Aziji.

3. Popolni solčni mrk 1. oktobra ob 11²⁷, višek 14⁰⁷, konec 15⁴⁴. Videl se bo v južni Ameriki, na obmejnih delih Tihega in Atlantskega oceana in na južnem Lednem morju.

4. Delni mrk lune 16. in 17. oktobra se prične ob 22¹⁴, višek ob 23⁵³, konec dne 17. okt. ob 1³³. Začetek bo viden v Aziji, Evropi, Afriki, južni Ameriki, konec pa v zahodni Aziji, Evropi, Afriki, južni in severni Ameriki ter na Atlantskem in Indijskem morju.

Lestvica za pristojbine kolkov ali štempljev.

I. Kolek za menice.

čez	Do	100 K	— K	20 vin.
100 K	»	150	»	» 40 »
» 150	»	300	»	» 80 »
» 300	»	600	»	» 1 » 60 »
» 600	»	900	»	» 2 » 40 »
» 900	»	1.200	»	» 3 » 20 »
» 1.200	»	1.500	»	» 4 » — »
» 1.500	»	1.800	»	» 4 » 80 »
» 1.800	»	2.400	»	» 6 » 40 »
» 2.400	»	3.000	»	» 8 » — »
» 3.000	»	4.500	»	» 12 » — »
» 4.500	»	6.000	»	» 16 » — »
» 6.000	»	9.000	»	» 24 » — »
» 9.000	»	12.000	»	» 32 » — »
» 12.000	»	15.000	»	» 40 » — »
» 15.000	»	18.000	»	» 48 » — »
» 18.000	»	21.000	»	» 56 » — »
» 21.000	»	24.000	»	» 64 » — »
» 24.000	»	27.000	»	» 72 » — »
» 27.000	»	30.000	»	» 80 » — »
» 30.000	»	33.000	»	» 88 » — »

itd. od vsakih nadaljnjih 3000 K za 8 K več; znesek pod 3000 K računa se za polno vsoto.

II. Kolek za pravna pisma (pobotn.).

čez	Do	40 K	— K	40 vin.
40 K	»	80	»	» 80 »
» 80	»	120	»	» 1 » 20 »
» 120	»	200	»	» 2 » — »
» 200	»	400	»	» 4 » — »
» 400	»	600	»	» 6 » — »
» 600	»	800	»	» 8 » — »
» 800	»	1.600	»	» 16 » — »
» 1.600	»	2.400	»	» 24 » — »
» 2.400	»	3.200	»	» 32 » — »
» 3.200	»	4.000	»	» 40 » — »
» 4.000	»	4.800	»	» 48 » — »
» 4.800	»	6.400	»	» 64 » — »
» 6.400	»	8.000	»	» 80 » — »
» 8.000	»	9.600	»	» 96 » — »
» 9.600	»	11.200	»	» 112 » — »
» 11.200	»	12.800	»	» 128 » — »
» 12.800	»	14.400	»	» 144 » — »
» 14.400	»	16.000	»	» 160 » — »
» 16.000	»	17.600	»	» 176 » — »
» 17.600	»	19.200	»	» 192 » — »

itd. od vsakih nadaljnjih 1600 K za 16 K več; znesek pod 1600 K računa se za polno vsoto.

III. Kolek za pogodbe.

čez	Do	20 K	— K	40 vin.
20 K	»	40	»	» 80 »
» 40	»	60	»	» 1 » 20 »
» 60	»	100	»	» 2 » — »
» 100	»	200	»	» 4 » — »
» 200	»	300	»	» 6 » — »
» 300	»	400	»	» 8 » — »
» 400	»	800	»	» 16 » — »
» 800	»	1.200	»	» 24 » — »
» 1.200	»	1.600	»	» 32 » — »
» 1.600	»	2.000	»	» 40 » — »
» 2.000	»	2.400	»	» 48 » — »

čez	2.400 K	do	3.200 K	64 K	— vin.
» 3.200	»	»	4.000	»	» 80 » — »
» 4.000	»	»	4.800	»	» 96 » — »
» 4.800	»	»	5.600	»	» 112 » — »
» 5.600	»	»	6.400	»	» 128 » — »
» 6.400	»	»	7.200	»	» 144 » — »
» 7.200	»	»	8.000	»	» 160 » — »
» 8.000	»	»	8.800	»	» 176 » — »
» 8.800	»	»	9.600	»	» 192 » — »
» 9.600	»	»	10.400	»	» 208 » — »
» 10.400	»	»	11.200	»	» 224 » — »
» 11.200	»	»	12.000	»	» 240 » — »

itd. od vsakih nadaljnjih 800 K za 16 K več; znesek pod 800 K računa se za polno vsoto.

Kolek za račune.

Vsi računi morajo biti kolekovani in sicer:

	do	20 kron	kolek za	4 vin.
od 20	»	100	»	» 20 »
» 100	»	1000	»	» 40 »
čez 1000	»	»	»	» 100 »

za vsako polo. Upoštevati se mora ves znesek. Kolek se mora prilepiti na prvo stran vsake pole in se mora uničiti bodisi s prepisanim čez njegovo dolenje mesto z dnevom, besedilom ali naslovom računa, in sicer tako, da preide besedilo v tekoči vrsti s koleka na papir, ali pa se pretisne na ta način s štampljo.

Pisma in zalepke		Dopisnice		Tiskovine		Vzorci		Poslovni papirji		Mešane pošiljke ¹		Poštni nalogi in povzeta do 1000 dn.	Priporočna, povratnica ali polizvednica	Ekspresnina
Teža neomejena	Pristojbina	navadne	z odgovorom	Teža do 2000 gr	Pristojbina	Teža do 350 gr	Pristojbina	Teža do 1000 gr	Pristojbina	Teža do 2000 gr	Pristojbina			
gr	par	par	par	gr	par	gr	par	gr	par	gr	par	Kakor za priporočeno pošiljko, več 20 par	par	par
do 20	25	15	30	50	5	50	5	50	5	50	5		20	60
za vsakih nadaljnjih 20 gr	15			za vsakih		za vsakih	najmanj 10	za vsakih	najmanj 25	za vsakih	najmanj 10 ali 25			
Pisemski promet v tuzemstvu²														
gr	par	par	par	gr	par	gr	par	gr	par	gr	par	Kakor za priporočeno pošiljko, več 20 par	par	par
do 20	25	15	30	50	5	50	5	50	5	50	5		20	60
za vsakih nadaljnjih 20 gr	15			za vsakih		za vsakih	najmanj 10	za vsakih	najmanj 25	za vsakih	najmanj 10 ali 25			
Pisemski promet v inozemstvo														
gr	par	par	par	gr	par	gr	par	gr	par	gr	par		par	par
do 20	50	20	40	50	10	50	10	50	10	50	15		50	60
za vsakih nadaljnjih 20 gr	30			za vsakih		za vsakih	najmanj 20	za vsakih	najmanj 50	za vsakih	najmanj 30 ali 75			

¹ Za mešane pošiljke vzorcev in tiskovin najmanj 10 par, če so pa vloženi tudi poslovni papirji, najmanj 25 par. Teža vzorca dovoljena samo do 350 gr. — ² Velja tudi za Češkoslovaško, Avstrijo in Madžarsko.

Pripombe.

Kot **porto** se zaračuni dvakrat manjkajoči del franka. Vse pristojbine, razen za navadne pisemske pošiljke, je plačati pri sprejemnem uradu. Za nakaznice, denarna pisma in pakete, naslovljene na urade in oblasti, ki so poštne proste, se ne plača niti dostavnine niti obvestnine. Za denarna pisma in pakete, naslovljene na vojake ali pa poštnoležeče, se plača samo obvestnina.

Položnice. Za pisemska sporočila na položnici treba plačati 15 par. Za prejemna potrdila pri davčnih položnicah se plača ali 15 ali 25 par, kakršno potrdilo pač zahteva vplačnik, ali z dopisnico ali s pismom.

Povzetne pošiljke. Za pisemske in denarnopisemske pošiljke s povzetjem se plača poleg druge pristojbine še 20 par pokaznine. Od povzetnega zneska se odbije pristojbina za nakaznico in vrednost golice (nakaznice). Za pakete s povzetjem se plača do 200 dinarjev 80 par; če pa gre nakaznica v kraj, kjer se zneski na dom do-

pristojbine.

Nakaznice			Denarna pisma ³				Paketi ⁴				
navadne in brzojavne ¹ do 1000 dinarjev			Pristojbina za				Pristojbina za				
za znesek do	Pristojb.	Dostav nina ²	težo (neomejena)	vrednost (neomejena)	dostavo	obvestilo	težo do 20 kg ⁵	vrednost (neom.)	dostavo	obvestilo	
	par				par	par	kg ¹	din.	p.	p.	p.
25 dinarjev	25	10 par	Kakor za priporočeno pismo iste teže.	Za vsakih 300 dinarjev = 30 par	30	10	do 3 kg	1-50	30	60	10
50 "	50	20 par					" 5 "	2—			
100 "	60						" 10 "	4—			
za vsakih nadaljnjih							" 15 "	6—			
100 dinarjev	10	do 50 dinarjev čez 50 dinarjev					" 20 "	8—			
							za vsakih 300 dinarjev				

¹ Pri brzojavnih nakaznicah je pristojbina kakor pri navadnih in še brzojavna pristojbina; ekspresnina za brzojavno nakaznico je 60 par, pa tudi takrat, če se glasi v kraj, kjer ni sedež poštnega urada. — ² Pri brzojavnih nakaznicah ni nobene dostavnine; pri čekovnih in plačilnih nakaznicah je kakor pri navadnih. — ³ Za denarno pismo je plačati pristojbino za težo in vrednost skupaj najmanj 1-20 din.; sprejemajo se le zaprta pisma. — ⁴ Za ločenke je plačati še 50% težne pristojbine več. — ⁵ Paketi preko 20 kg se ne sprejemajo.

stavlajo, 1 dinar; za povzetja čez 200 do 1000 dinarjev se plača 1-40 din., oz. 1-60 din., če se znesek na dom dostavi, poleg paketne pristojbine. Vse pristojbine se plačajo pri sprejemnem uradu; izdajni urad ne odbije od povzetnega zneska nobenih pristojbin.

Poštni nalogi. Izdajni urad odbije od zneska pristojbino za nakaznico in vrednost za golic (nakaznico).

Naložne karte samo do 25 dinarjev; pristojbina 30 par in nobene pokaznine. Izdajni urad odbije od zneska pristojbino za nakaznico.

Ekspresnina (samo v kraje, kjer je sedež poštnega urada). Za pisemske pošiljke, nakaznice in denarna pisma po 60 par, za pakete 1 dinar. Za ekspresne pošiljke ni plačati ne dostavnine, ne obvestnine.

Brzojavna pristojbina v notranjem prometu kraljevine SHS od besede 20 par, najmanj pa 2 dinarja. Za nujne brzojavke je plačati trojno pristojbino. Za potrdilo prejema je plačati 40 par.

Raznovrstne druge pristojbine. Za odjavo paketov, poizvednico, povratnico in izplačilno potrdilo po 20 par, za ležnino za vsak zavoje na dan 10 par, izplačilno pooblastilo (izdano po krivdi naslovnika) 50 par, karte za istovetnost (identiteto) 1 dinar, za vrnitev pošiljke, premembo naslova, znižanje ali črtanje povzetka se plača kakor za priporočeno pismo 20 + 25 = 45 par. — Za zaposlane ali vrnjene pošiljke se plača pri paketih težno in vrednostno pristojbino, kakor tudi dostavnino, oziroma obvestnino, pri denarnih pismih samo dostavnino, oziroma obvestnino, pri vseh drugih pošiljkah nič.

Na begu.

I.

zbudi se včasih človek sredi noči, tako tihe in skrivnostne, da nehote pomisli: „Pa sem že v večnosti, ali še na svetu?“ Vzbudi se, na široko odpre oči, upre jih v nemo noč in vidi pred seboj, tik nad posteljo, ob postelji, da bi samo trebalo iztegniti roko, pa bi ga živega prijel, dogodek iz življenja. Lep in vesel je bil, pa se ga v srce vzradostiš; mračen je bil in žalosten, pa te zazebe, zaboli, zaskeli do dna srca.

Ob belem dnevu odpre včasih človek na široko oči, vse zavzete, v začudenju se krešoče: zakaj nena doma je zazrl pred seboj dogodek iz življenja. Pred mesecem se je dogodil morda, morda pred tridesetimi

leti, v rosni mladosti kdaj. Pa ti oživi pred dušo in pred očmi, kakor da ga je postavila v hipu pred te sama vseмогоčna roka božja. Lep in srečen je bil — v srce se vzradostiš; mračen je bil in žalosten — zazebe te, zaboli, zaskeli do dna srca.

Tako gledam pred seboj čestokrat vse tiste dogodke v tihih nočeh, čestokrat ob delavnih, šumnih dneh. Ne mogel bi reči, česa je bolj polno srce ob teh spominih, grenkosti ali radosti. Sodim, da se ne motim, če pravim: radosti. Bodi nebo zahvaljeno za vse, za nesrečo in za srečo v nesreči, za preganjanje in sovraštvo, preizkušnje in trpljenje in za svoj blagoslov in svojo pomoč . . .

„Prositate, da se vaš beg ne zgodi pozimi ali v soboto — na praznik — zakaj velika bo stiska takrat“, je napovedal in nas opozarjal že božji Učenik.

Jaz sem prosil pač slabo. Kaj — niti prosil nisem! Zakaj nikoli nisem mislil, da bodo prišli taki časi. In ravno na praznik se je zgodil moj beg, v neprijazni zimi, v dneh, polnih dežja, polnih snežnih metežev.

Svoj tretji beg mislim, 5. januarja 1919.

Prvič smo bežali že v ponedeljek, dne 9. decembra 1918. Trije: g. dr. Cukala, župnik iz Podkloštra pod Trbižem, g. Kuhling, župni upravitelj iz Gorjan v Ziljski dolini in jaz.

Že vse dni v začetku decembra je ležalo težko in grozeče v ozračju. Vedni sestanki nasprotnikov, čudni pogledi, škodoželjni nasmehi, če so me srečali, vse mi je kazalo in me opozarjalo, da se nekaj pripravlja. A otipati, prijeti nisem mogel nič določnega in gotovega.

Na Brezmadežnega spočetja praznik, dne 8. decembra, so priredili Nemci in nemški socialni demokrati v Beljaku in v okolici — in, kakor sem pozneje izvedel, gori po vsi Ziljski dolini — več shodov. Med Nemce so se šteli seveda tudi naši „nemško misleči ali Nemcem prijazni“ Slovenci. Med pristnimi Nemci v Beljaku, posebno na najvišjih in najvplivnejših mestih, je bilo mnogo res časti vrednih, visoko omikanih mož, ki smo mogli z njimi prav pametno govoriti in smo se navzlic narodnostnim nasprotjem čisto dobro razumeli. Socialni demokrati — res, tudi pri teh so bili zlasti na vodilnih mestih zelo pametni in poštene moške, ki pa so jim polagoma izvili vajeti iz rok kričači in narodnostni nestrpneži — so bili prišli povsem ob pamet. Srdito so nasprotovali Slovencem in Jugoslaviji. Bolelo me je to tem bolj, ker je ravno v beljaškem okraju že leta zmagoval socialnodemokratski poslanec edino s pomočjo Slovencev. Izbirati smo imeli pač le med dvema zlema, med nemškim nacionalcem (dr. Angererjem), brezvercem in zagrizenim sovražnikom Slovencev, pa tudi zelo zmognim možem, in med socialnim demokratom. Izbrali smo manjše zlo — volili socialnega demokrata. Mene so po vsakih volitvah nemško-nacionalni listi hudo napadali, kako da more duhovnik voliti rdečkarja.

Bog ž njimi, s socialnimi demokrati! Verjeli njihovi internacionalnosti itak nikoli nismo, ko so pa o vsaki priliki pokazali svoje nemško kopito.

Najhujši so bili „nemško misleči“ Slovenci. Vobče je to najgrša sorta ljudi pod milim Bogom.

Ko sem šel 8. decembra popoldne po blagoslovu iz cerkve, sem slišal iz sosedne protestantske gostilne silno vpitje. Vprašal sem ljudi, kaj da je, pa sem izvedel: „Nemci imajo zborovanje.“ Začudil sem se, ker smo imeli prejšnjo nedeljo skupno zborovanje z zastopniki mesta zaradi aprovizacije: da daje mesto nam moko in sladkor, mi mestu mleko. Vprašal sem se, kaj da imajo danes spet, ko meni ni živa duša črhnila besedice o tem, kaj da bi me bili celo povabili.

Še so bili ljudje pri meni v župnem dvorcu, kar pride iz Beljaka gospa Romauhova, Slovenka, ki smo z njo in z njeno družino že leta prijateljsko občevali.

Prosim jo, naj sede in potrpi, da opravi z ljudmi.

Ko so stranke odšle, mi pravi: „Gospod župnik, ne ustrašite se, prinašam vam neprijetno novico.“ — Ker sem se med vojno v zaporih in v konfinacijah privadil že vsemu hudemu, se nisem ustrašil. Postal pa sem radoveden: „Kakšno pa?“ — „Odidite za nekaj dni odtod — zapreti vas hočejo.“ — „Že spet? Kdo pa?“ — „Beljaški vojaški svet.“ — „Odkod veste to, gospa?“ — „Gospa Papeževa s pošte mi je povedala. Prišla bi bila sama, pa se je morala peljati v Rož. Zato je prosila mene, naj grem sem in vas posvarim.“ — „Lepa hvala za vso skrb. A odkod ve gospa?“ — „Povedal ji je vojak, ki je ud „Soldatenrata“. Ali ni vedel, da je gospa znana z vami, ali vas je hotel po nji opozoriti, ne vem.“ — Zelo hvaležen sem bil obema gospema, naravno. Vendar se nisem še mogel odločiti. — „Danes ne morem več lahko od doma, večer bo kmalu. Jutri sem itak namenjen od doma, otrok grem spovedovat v Šteben. Pa odidem

takoj po sv. maši. Ponoči menda vendar ne pridejo po-me.“ — „Upajmo, da ne. A predolgo nikar ne odlašajte.“

Odšel sem drugi dan šele proti enajstim. Ves čas je bil kdo pri meni, da ni bilo mogoče prej. Sicer je bila nevarnost že manjša: ponoči so prišli oddelki narodne straže iz moje vasi Bače ob Baškem jezeru in iz Malošč ob Štebnu. V prvi sili bi me ti že branili.

Ravno je zvonilo enajst — ob enajstih, ne opoldne, zvoní tam — ko sem šel čez polje kake četrte ure od cerkve. Naenkrat zagledam, da prihaja iz vasi Turdaniče, jaz sem korakal nad vasjo, truma mož in fantov, večinoma oboroženi s puškami. Ko so mene zagledali, so postali, me gledali, nekateri hiteli čez nekaj hipov nazaj v vas. — „Ali mi bodo prestrigli pot in me prijeli? Lastni farani?“ — Tega vendarle nisem mogel verjeti o njih. Stopal sem mirno, z naglico bi jih bil le vzpodbudil. Nekajkrat sem se previdno ozrl — nikogar! Ko pa sem bil v gozdu, sem hitel navkreber, da mi je kmalu tekel pot po čelu. „Če le srečno pridem v Šteben! Tam bom bolj varen.“ Prišel sem, Bogu slava!

Ko sva sedela v Štebnu s sosedom g. župnikom dr. Lučovnikom pri kosilu, zaslišiva zunaj krepke korake. — „Najbrž so prišli po-me,“ sem pomislil, a ostal pri tem povsem miren. Nevarnost vznemirja, dokler je daleč; če stoji pred vrati, stopa že v sobo, ne več. Zdaj se je treba pomeriti z njo: ali te zmagam, ali me uničiš.

Potrka. Vstopita g. dr. Cukala in g. Kuhling.

„Kam pa vidva, gospoda?“

„Beživa.“

„Kam?“

„V Slovenijo, proti Kranjskemu.“

„Zakaj pa?“

„Ker so naju Nemci in nemčurji pognali.“

Pa sta nama pripovedovala svoje doživljaje.

Ko je prišel g. doktor prejšnji dan po pozni sv. maši iz cerkve, je bil ves trg poln ljudstva, kakor ob največjem sejmu. Pred cerkvijo so čakali podklosterski meščani z delavci z Zilice in na željo nadučiteljevo tudi šolska mladina! Naproti cerkve so bile postavljene strojnice. Kolovodje puntarjev, oboroženi s samokresi in ročnimi granatami, so zahtevali od gospoda, naj sname takoj slovensko trobojnico z zvonika. Ker se s samim brevirjem v roki ni mogel bojevati proti strojnicam in z večstoglavo množico in ker ni hotel pognati šest orožnikov, ki so bili pri cerkvi, v neenaki boj in smrt, je župnik po odločnem protestu ugodil njih zahtevi. Izginila je ponosna trobojnica iz visokih lin, zapeljana množica pa je ploskala, vpila, kričala, plesala. Zmagepijani sedejo kolovodje na ukaz raznih socijev, ki so seveda vsi rojeni iz slovenske matere, a vsi strastno goreči nasprotniki, k svečani seji ter slovesno sklenejo: „Župnik mora takoj izginiti.“ Nato so praznovali zmago z brezmejnimi popivanjem. Vedno bolj raste razbesnelost, strasti se razpaljajo do skrajnosti. Kar pade beseda: „Udarimo na farovž, doli s farjem, smrt farjem!“ Položaj je bil skrajno opasen. Župnik ni o vsem ničesar slutil, kar je okoli 8. ure zvečer zapel električni zvonec v župnišču. „Kdo je?“ je vprašal župnik,

ko je odpiral vrata. „Gospod, hitro odprite,“ je dejal doktorju dobro znan glas. „No, kaj se je zgodilo, Matija? Ves bled si in komaj dihaš,“ je poizvedoval župnik ter peljal zastavnega fanta Matijo v sobo. „Gospod, še to noč morate naprej, ubiti vas hočejo, dobro sem slišal, kar pravim, mogoče ste že itak zastraženi.“

„Ni mogoče!“ — Pa Matija je le pravil in dokazoval ter trdil: „Tudi gorjanski gospod, Kuhling, so že bežali! Videl sem jih, še naročili so mi: pojdite in naročite doktorju, da je zadnji čas, gre za življenje! Ubogajte in pojdite!“ In doktor je pobral nekaj kosov obleke in šel vun v noč, k sosedu v Št. Lenart, kjer je že našel sobrata Kuhlinga.

Zdaj potujeta dalje, v prijaznejše kraje, k prijaznejšim ljudem.

Da so izdali nasprotniki proglas in geslo: „Vsi slovenski orožniki in vsi narodno zavedni duhovniki morajo iz Ziljske doline,“ sta pripovedovala.

Spoznal sem, da se je moralo vendar tudi zaradi mene nekaj plesti. In dasi sem bil poprej že sklenil, da se po spovedi vrnem mirno domov, sem se sedaj odločil:

„Če je tako, grem še jaz z vama.“

Popoldne smo dobili sporočilo, da je četa, ki sem jo videl ob Turdaničah, našo narodno stražo pri Mariji na Zilji napadla, razorožila in jo tirala v Beljak. Le eden fantov je ušel, kakor nekoč eden Jobovih služabnikov, da nam je nezgodo sporočil.

Zdaj je bilo še manj priporočljivo, vračati se. Pa smo bežali zvečer v Št. Jakob v Rožu, male štiri ure, kjer so nas pri g. župniku Ražunu sprejeli z znano gostoljubnostjo.

Seveda tam na naš prihod niso bili pripravljeni, in prišli smo v pozni noči. Tako smo spali v veliki nezakurjeni sobi. Ravno prejšnje dni so imela dekleta v nji igro. Po igri so okna odprli, in smo spali od 9. do 10. decembra pri odprtih oknih. Drugo jutro, ko smo se zbudili z ledenimi gorami na licih namesto nosov, smo se tolažili: „Ker nas niso umorili ne Nemci ne zima, nam je usojeno morda še dolgo življenje.“

Še v tisti noči so odšli iz Borovelj vojaki v pobunjene kraje. Iz Kranjskega pa je prišel prihodnjo noč na naše telefonično sporočilo oddelek vojaštva pod poveljstvom junaškega stotnika g. Martinčiča.

Tako smo se tretji dan, v sredo, vrnili vsi trije na svoje dome. Le g. Kuhling ni mogel več priti gori do Gorjan, ostal je pri g. doktorju v Podkloštru.

A že prihodnji petek dobim, komaj da pridem opoldne iz šole, obvestilo in svarilo, naj spet grem, ker nameravajo priti v soboto po mene in po nekega slovenskega g. nadporočnika. „Ni mogoče!“ pravim sestri nadporočnikovi, ki mi je bila prinesla novico. „Popoldne pridejo otroci k prvi sv. spovedi. Pa jih vendar ne morem kar pustiti in bežati kakor najemnik, ko vidi, da prihaja volk.“

Ko pridem ob štirih iz cerkve, me spet pričakuje deklica, češ, starši so jo poslali, naj se nikar ne obotavljam, ampak naj grem. Sestra njena da je bila v mestu, kjer so ji z vso resnostjo zagotavljali,

da smo v nevarnosti in naj izginemo čim preje. Njen brat in nekaj naših fantov da je že odšlo.

Proti večeru sem šel iz vasi, kakor bi šel na izprehod. Pa sem krenil na podružnico v Bače. Ker pa me niso zasledovali, tudi ne v soboto prišli na Ziljo po-me — najbrž so že izvedeli po vaščanih, da nisem doma — sem se v nedeljo vrnil.

II.

Usoda se je bližala. Pač sem slutil in čutil, da preži na me, pa sem si zaklapljal oči, da je ne bi videl. Plazila se mi je tik za petami, niti posebno oprezno ne. Pa sem si tiščal ušesa, da ne bi slišal njenega bolj in bolj se bližajočega koraka.

Ves december je bil poln nemira. Nekaj težkega, morečega je ležalo nad nami, dasi smo se trudili, da bi bili svoje svobode veseli, kakor tiste prve lepe novemberske dni po razpadu Avstrije. Pa smo videli, da se gode vsepovsod razne napake, tudi nepotrebne, in se nismo več mogli radostiti. Navrh smo videli sovraštvo nasprotnikov in kako se pripravljajo; pri naših oblastih pa smo, ko smo opozarjali in svarili, našli gluha ušesa, češ: „Nemci so premagani, saj nam nič ne smejo,“ ali: „Poslali bodemo četo naših fantov, vržejo ducat granat proti Beljaku, pa bo mir.“

Mi, ki smo poznali Nemca bolje, ki smo videli in vedeli, kako šuntajo zlasti begunci z Zilje, smo mislili drugače. Mislili, a storiti nismo ničesar mogli.

Tako smo čakali. Polni vznemirjenj so bili tisti dnevi, noči polne slutenj. Na mojo glavo so razpisali nasprotniki 5000 K. Práv-zapprav je bilo to kruto razžaljenje. Malo više pa bi jo vendar cenil, najsi je imel denar res še večjo veljavo nego danes.

Čez demarkacijsko črto, Ziljo, pet minut pod cerkvijo, kajpada nisem več zahajal, že od začetka decembra ne več.

Na srečo sem imel dovolj naklonjenih mi znancev na obeh straneh demarkacijske črte, ki so me redno obveščali o važnejših dogodkih. Pogostoma so mi prihajali praviti, da so jih onstran Zilje ustavili nemški vojaki ali orožniki in jih izpraševali, so me li kje videli, kakšen da sem po postavi, kako oblečen. Vedno so me svarili: „Nikar ne hodite čez Ziljo!“ Ne bi trebalo svarila: tigrom v žrelo ne bi šel.

Enemu pa sem se čudil: da so spoštovali demarkacijsko črto. Nemcem na čast zapišem to, ker jim hočem biti pravičen navzlic vsemu hudemu, kar sem moral pretrpeti po njih. Kdo bi me bil branil, če bi prišlo kak dan ali kako noč nekaj oboroženih mož in bi me kratkomalo vzeli s seboj ali me pobili? Z avtomobilom bi bili v petih minutah ali še prej zunaj, v petih minutah spet v mestu. Sodim, da so me ščitili, dokler so pač imeli dovolj moči, beljaški župan g. dr. Strobl, socialdemokratski poslanec g. Eich in nekaj drugih pošteni mož, ki so bili v vojaškem svetu. Ti so mi poslali tudi dve uradni listini, da se mi ni treba ničesar bati in naj ostanem mirno doma. Njih se tudi bal nisem, ker smo drug drugega cenili; a druga storiija bi bila, če bi me dobili folksverovci v roke.

Tako so v nemiru minili božični in novoletni prazniki. V mestu se je širila novica, da so me prijeli v sveti noči, ko sem šel k polnočnici v cerkev. A mi tedaj nihče ni delal nikake neprilike.

Nedelja pred sv. Tremi kralji je bila že dopoldne krmežljava, ozračje mehko, po dežju in snegu dišeče. Opoldne je nalahko pršilo, proti večeru je pošteno dežilo.

O pol sedmih pride v župni dvorec g. učitelj Reichman.

„Gospod župnik,“ mi pravi, „pojdite nocoj h kakemu kmetu spat — Nemci prodirajo.“ — „Odkod? Od kdaj?“ — sem se čudil. — „Gospod nadporočnik Pr. mi je povedal, da so premirje odpovedali in pričeli ob desetih dopoldne prodirati.“ — „Kdaj vam je to povedal?“ — „Ob treh popoldne.“ — To me je v resnici vznevoljilo. — „Ali gospod je bil vendar že predpoldnem tukaj, pa ni besedice omenil.“ — „Škoda, da ni. Je pač podcenjeval Nemce. Najhuje je kaznovan sam: Nemci so ga med potjo v št. Jakob vjeli in ga na njegovih lastnih sanah peljali v Beljak.“ — „Nemogoče.“ — „Če pa sem sam videl. Pred pol ure. Torej morajo imeti cesto v št. Jakob že zasedeno.“

To mi kajpada ni bilo vseeno. Videl sem, da ni več šale.

„A zdaj hoditi v tuje hiše! Ljudje so šli morda že k počitku — v takem vremenu. In mogoče, da niti ni tako nevarno.“ — „Pa grem doli k dravskemu mostu pogledat, ali res gredo čez most, ali ga imajo že zasedenega. Če je nevarnost, vam pridem naznanit.“ — „Prosim. A bodite oprezni, da še vas ne zajamejo.“ — „Brez skrbi! Bil sem vojak.“

Svetil sem gospodu čez stopnice doli do hišnih vrat. Stal sem tam nekaj časa in gledal za njim, da je izginil v noči in v gosto padajočem dežju. Nisem mislil, da se bodeva videla šele po mnogih mesecih.

Zaklenil sem vrata, šel nazaj v sobo. — „Malo še predelam pridigo za jutri, pa ležem.“

Sedel sem pri mizi dobrih deset minut, kar na hišna vrata glasno in odločno potrka.

„To jih imaš, zdaj so pa tukaj!“ sem pomislil povsem mirno — čemu se vznemirjati, če je usoda že iztegnila roko po tebi in ji itak ne moreš uiti!

Da mi ne bi trebalo dvigati rolet, stopim na hodnik in odprem tam okno.

„Kdo je?“

Bila sta dva mlada kmetska fanta, moja bivša učenca.

„Gospod, hitro! Nemci so že v Droboljah.“ — Vaš Drobolje je v naši fari, torej res niso bili daleč. Čudno se mi je le zdelo, zakaj prodirajo od te strani, ne iz Beljaka, kjer bi imeli vendar mnogo bliže in bi nas vsak hip lahko zajeli. Spoznal sem šele pozneje, da so nas hoteli odrezati od Kranjskega. Delali so pa tudi nerodno, kakor čestokrat naši. Poslali bi bili vlak do Podrožčice, navadnega ali oklopnega, pa bi bili vsi vjeti, ki bi ne ubežali slučajno čez gore.

„Tako pridem. Samo hip počakajta.“

Pohitim v sobo, ugasnem luč, ki bi me sicer izdala, da sem še doma ali sem pred kratkim bil. Naglo vržem šlape z nog, obujem,

ker je bilo zunaj vse preplavljeno, škornje — moja sreča, sicer bi bil težko prišel čez gore — sežem v omaro, zagrabil sem suknjo — v temi sem pograbil jesenski površnik — klobuk, palico in dežnik, v sosedni sobi par čevljev, da ne bi hodil s škornji pred oltar, če bi kje na poti maševal — mislil pa sem, da bo beg trajal itak spet le kake dneve, pa se spet vrnem; vrnil pa se nisem do danes — v pisalni mizi popotno izdajo brevirja — v temi in naglici poletni del namesto zimskega — in pohitim po stopnicah doli. Mimogrede odprem kuhinjo in pravim petinsedemdesetletni služkinji, ki je bila že v postelji: „Če bi me kdo iskal, recite, da sem šel v Bače.“ Ravno tja namreč to pot nisem nameraval iti.

„Hitro, hitro!“ sta silila fanta, ko sem odklenil vrata in stopil v deževno noč.

„Kje pa je g. Reichman?“

„Šel je v šolo, da si obuje škornje. Pride takoj za nami. Kam gremo?“

„V Šteben.“

„Če bodemo le še prišli.“

„Poskusimo.“

Ko smo zavili mimo cerkve, nam pride naproti osemnajstleten fant od narodne straže, v uniformi, oborožen.

„Gospod Vojska — poveljnik — me je poslal, da grem z vami. On in gospod Reichman takoj prideta.“

Zahvalil sem dobra fanta, da sta me bila prišla klicat, in jima naročil, naj obvestita mimogrede še cerkvenika. Tudi njega so zaradi narodne zavednosti in ker je vodil našo posojilnico, nasprotniki hudo sovražili.

Poslovali smo se, naglo, poltiho. Nisem ju več videl od tedaj, a čestokrat mislim na njiju, mislim s hvaležnim srcem.

Ko sva stopala s spremljevalcem Jamnikovim Gašparjem molče proti zadnji vaški hiši, nekoliko nad poljsko cesto stoječi, sem tuhtal: „Tukaj bi moglo biti nevarno. Hud nasprotnik stanuje v nji, kdove, ali ne stoji na straži.“

Nedolgo prej so me poskusili po otrokih zvabiti v tisto bajto. Izvedel sem vso nakano pozneje. Čakala sta me tam posestnik in moj sosed protestant, ki se je spet enkrat prikradel čez Ziljo, dasi je vedel, da ga naše vojaštvo zasleduje. Z ročnimi granatami sta me pričakovala. Kakor večkrat sem po kosilu nesel tam mimo pošto v nabiralnik v sosedno vas, da jo je vzel poštni sel še tisto popoldne v Beljak. Videli so me in so naročili otrokom, ki so se na cesti pod kočo drsali, da mi poreko, naj se nazaj grede zglašim. Ker je gospodinja nekaj bolehal, bi se najbrž, nič hudega sluteč, bil zglašil. Ali bi prišel živ iz koče, ve Bog. Pa sem se slučajno vračal po daljši poti in se s tem izognil zasedi, morda smrti. Posestnik te bajte je nedolgo potem našega moža, ki je sedel mirno v svoji hiši spodaj ob Dravi, s premislekom in hladnokrvno ustrelil. V usta mu je nameril puško, neoboroženemu možu, in ga je umoril.

A sva prišla srečno mimo.

Na polju nad vasjo sva se ustavila, da bi počakala gospoda učitelja in njegove spremljevalce. Stala sva tam kakih deset minut. Dežilo je kakor ob vesoljnem potopu. Sneg je bil ves premočen in zmehčan do zemlje, da je bilo, kakor bi stal človek v premokrem testu.

Kar zaslišiva doli od kočē pridušeno kašljanje. Čez hip spet.

„Ti, zdi se mi, da sva še ravno o pravem času prišla mimo. Zdaj je že nekdo na straži.“

„A kaj bo z onimi gospodi?“

„Morda krenejo po kaki drugi poti.“

„Če jih niso morda že zajeli?“

„Vedi Bog. Malo še počakajva. Če jih ne bo, greva sama.“

Res jih ni bilo. Bila je morda sreča, da smo se izgrešili tisto noč. Zakaj sicer bi gotovo šel drugi dan v najhujšem snežnem metežu s temi begunci čez gore. Ali bi prišel čez — dvomim.

Edina pot proti Štebnu je bila zdaj skozi Turdaniče in Činoviče, dve vasi v moji fari, znani po nemškem mišljenju vaščanov; navrh sta v neposredni bližini Beljaka. Skozi gozdove naravnost čez hrib, kjer smo hodili poleti, zdaj zaradi velikega snega ni bilo mogoče. Navrh bi naju sledovi takoj izdali.

„V Turdaničah in v Činovičah bo pot gotovo že zastražena“, pravi Gašpar.

„Najbrž bo tako. — Veš kaj, pojdiva proti Steklarju in ga poprosiva, naj gre malo rekognoscirat.“

Greva. Pri Steklarju — vrl naš mož je, v vasi deset minut nad cerkvijo — so imeli še luč. Silno so se začudili, ko sva potrkala in povedala, kdo da sva, po kaj prihajava. Ko so odprli in sva vstopila, sem se čudil jaz: pri luči sem videl, da sem pograbil v temi in vteknil v žep čevlja od različnih parov. — „Kogar se drži smola, se ga drži vedno“ — sem se moral smejati navzlic ne preveč rožnatemu položaju. — Pustil sem jih tam, naj jih poneso drugi dan v župnišče. Škoda! Vzel bi jih bil s seboj, pa bi jih bil rešil, najsi tudi od različnih parov. Tako so kakor vsa druga obleka in vse perilo postali tudi plen nemških „junakov“ in raznih civilnih poštenjakovičev-rokomavhov iz beljaškega predmestja.

Steklar se je takoj oblekel, da bi šel pred nama opazovat, je li cesta varna. Ravno smo se pri domačih poslavljali, kar vstopi cerkvenik.

„Kje ste se pa tako dolgo mudili?“

„Ni bilo mogoče priti iz vasi. Ob stari šoli je stal jezdec. Še-le ko je odšel, sem mogel iz hiše.“

„Kdaj so prijezdili?“

„Menda precej, ko ste odšli.“

„Glej, Gašpar, srečo pa le imava! Lahko bi bila že v Beljaku, v luknji. Če nama bo služila sreča le še nadalje tako.“

„Bog daj, da bi!“ so pritrjevali vsi.

Pa je.

Pred Turdaničami smo cerkvenik, Gašpar in jaz stopili med drevesa ob poti, Steklar je šel ogledovat in poizvedovat.

Preteklo je dobre četrt ure, da se je vrnil.

„Nikjer ni nikogar videti, kar pojdimo!“

Šli smo. V hišah so še gorele luči, dež je lil, da je po vejah drevja in po mojem dežniku glasno škrobotalo.

„Če zalaja kak pes in nas izda!“ me je zaskrbelo.

Pa je ostalo vse mirno. Le ob zadnji hiši pod gozdom, stoječi tik ob cesti, vijoči se potem v les in na hrib proti Štebnu, se mi je zazdelo, da slišim med šumenjem dežja glasove. Ko smo kar mogoče tiho šli mimo, sem jih slišal iz veže. A se nam ni nihče postavil na pot.

Pozneje sem izvedel, da je bila tam že res straža. Pa smo vendar srečno prišli mimo; bili so v veži, ob govorjenju in pljuskanju dežja nas niso slišali. Slučaj ali kaj? Ne vem, ali je bil tudi slučaj, ko je pozneje pri mojem sosеду g. dr. Lučovniku vojak z bajonetom dregal v peč, kjer je bil doktor skrit za skladom drv, pa ga ni opazil niti ne ranil. Ali ko so vojaki v kleti, kjer je bil g. dr. Arnejc, župnik iz Žrelca pri Celovcu, na begu skrit pod kadjo med kupom repe, tik ob njem prižigali vžigalice, pa ga tudi niso videli. Vsak lahko misli o tem, kakor mu drago. Jaz si mislim svoje.

Smehljati sem se moral, ko sem pozneje, kajpada že na varnem, slišal, kako je ponoči budil eden stražnikov soseda, češ: „Franzl, steh auf, der Pfarrer ist uns schon wieder durch“ — vstani, Francelj, župnik nam je že spet ušel.

Ko smo krenili navzgor v gozdove, smo se čutili varnejše. Sredi gozda zahvalim Steklarja in ga prosim, naj se vrne. Poslovili smo se, molče stopali dalje. Skoro že na vrhu hriba se ozrem, pa vidim, da cerkvenika ni.

„Kje pa je mežnar?“

„Najbrž sta se s Steklarjem skupno vrnila“, je ugibal in se čudil Gašpar, ki je tudi še-le zdaj opazil, da sva sama.

Zdelo se mi je čudno, da bi naju bil zapustil brez vsakega slovesa. A čakati ga ali se vrniti in ga iskati, ni bilo varno.

„Mogoče. Če ne, že pride za nama. Kar naprej!“

Res je bil zaostal, ker ga je že dalje časa bolela noga. Prišel je za nama, se oglasil v župnem dvorcu v Štebnu, a našel naju tam ni. Zato se je vrnil še tisto noč na Ziljo, trdno prepričan, da so naju med potjo ujeli in odvedli v Beljak.

Pa naju niso. Srečno sva prišla v Šteben. Ko sva šla z Gašparjem po hribu doli proti vasi, sva videla, kako se je nad Bačami zdaj zdaj dvignila raketa. Vmes posamezni streli. Ugibala sva, da mora biti spodaj vojaštvo, naše ali sovražno. — „Morda je zelo prav, da nisem šel tja. Kaj, če bi bil pribežal sovražnikom ravno v naročje!“ sem premišljeval sam pri sebi.

Prideva v vas. V prvi gostilni muzika in ples: vsa hiša razsvetljena kakor ob najveselejšem in najsrečnejšem prazniku v vsem letu. Razbrzdani kriki so zveneli iz hiše v samotno, deževno noč.

Hiša tik gostilne, dom tačasnega štebenskega gerenta, je bila vsa v temi, kakor bi se hotela ob tem bučnem veselju skriti, se pogrezniti povsem v tmino, v zemljo, v nevidnost in pozabnost.

Tu potrkava. Čez čas se razsvetli okno v pritličju. Še čas in vpraša ženski glas za vrati: „Kdo je?“

Povem. Zaškriplje ključ v ključavnici, vrata se odpro, pred nama stoji gerentova žena s svečo v roki.

„Gospa, kje je gospod Gastl?“

„Zbežal je, dopoldne že. Popoldne so ga iskali.“

„Tako? Tedaj pa greva kar v župnišče.“

„Gospoda doktorja so popoldne odgnali.“

„Nemci?“

„Seveda Nemci.“

„Odkod so prišli?“

„Po progi iz Beljaka.“

„Kam so gnali gospoda doktorja?“

„Po progi doli proti Bačam.“

„Torej so tudi v Bačah?“

„Seveda. Vsa dolina jih je polna.“

Pomišljal sem.

„V župni dvorec zdaj ni mogoče. Tam me bodo iskali najpreje, ko me doma ne najdejo. — Gospa, ali imate kako sobico, pa bi ostala čez noč tukaj?“

„Imam v nadstropju. A peči ni.“

„Nič za to. Da sva le pod streho. V tem dežju in ob teh razmerah nikamor ne moreva. Saj naju lahko vsak hip kje ujamejo.“

Ne dolgo potem sva bila v posteljah. Gašpar je kmalu zaspal, k meni ni bilo spanca. Poslušal sem, kako trka ob okna dež. Bila je enozvočna, prijetna godba, prijetnejša, nego ona, ki je zvenela sem iz krčme, in so se mešali v njo kratki, razvneti kriki, jeki alkohola in strasti.

Pomirjen sem bil, da sem v taki noči vsaj pod streho. Manj miren bi menda bil, če bi vedel, kar sem izvedel še-le drugi dan, da so imeli nasprotniki hišo vso noč zastraženo. Straža je morala priti kmalu nato, ko sva midva legla; mogoče tudi, da so imeli hišo zastraženo že prej, a so bili stražniki slučajno v krčmi, ko sva midva prišla. Tako je bil ta ples za naju prava sreča. Pričakovali so namreč, da pride gerent Gastl ponoči domov, in bi ga takoj prijeli. Nikomur pa ni prišlo na misel, da bi šli v hišo in jo preiskali. Ne našli bi sicer gerenta, a nekoga drugega, ki bi jim ne bil manj ljub plen.

III.

Drugo jutro, na sv. Treh kraljev dan, sva slišala pač zvoniti a da bi šla v cerkev, je bilo seveda izključeno. Mislil sem, da bo maševal samo stari, umirovljeni gospod župnik. Še-le čez dan sem izvedel, da so izpustili prejšnji večer tudi dr. Lučovnika, ki je moral ustmeno obljubiti in podpisati še listino, da se bo na sv. Treh kraljev dan takoj po sv. maši osebno zglasil pri vojaškem svetu v Beljaku, ki bo potem ukrenil z njim, kar se mu bo zdelo potrebno in dobro. Dokaz, kako povsem brezpravni smo bili tedaj koroški Slovenci, zlasti duhovniki, če je delal „Soldatenrat“ z nami, kar se je njemu poljubilo. Da ni bila tudi za gospoda doktorja tista nedelja posebno prijetna, priča ta-le epizodica: Ujeli so ga, ko je šel proti trem od blagoslova iz cerkve. Morda ga niti ne bi bili vzeli s seboj, ker jih je gospod

doktor s svojim mirnim nastopom in s tem, da je poudarjal, kako je bil vso vojno vojaški kurat, torej doma ni niti mogel politično delovati, precej potolažil in pomiril. Kar pravi mlad fantalin iz njegove fare: „Werds den Pfarrer doch mitnehmen“ — župnika boste vendar s seboj vzeli! To je odločilo. Ko so ga gnali proti Ločam nad Bačami, se jim pripelje naproti vojaški avtomobil. Pa dvigne eden vojakov v njem revolver in pravi: „Den Pfaffen werden wir gleich niederknallen“ — farja bodemo kar ustrelili! Sreča, da so bili drugi pametnejši in poštenejši in so mu zabranili. To ravno je bilo najhuje s temi ljudmi, da so bili večinoma opijanjeni. V pijanosti pa stori človek marsikaj, česar trezen morda ne bi. Sicer pa folksverovci niso bili nikoli in v ničemer tenkovestni.

Ko je pozvonilo k pridigi, sem sedel k oknu, odkoder sem videl cerkev in sem opravljal brevir. Kar nalahko potrka in vstopi krasno dekle ali mlada žena — sam nisem vedel ob prvem pogledu, kam bi jo naj uvrstil. Takoj za njo mlad mož.

V prvem hipu sem pomislil: „Ali sta prijatelja ali sovražnika?“ In sem bil v hipni zadregi. Pa je povedala, da je sestra gospodinje; s to tisto jutro še nisem govoril, ker se nisem upal iz sobe, da me ne bi videle dekle. Prejšnji večer so bile na srečo na plesu.

„Tukaj čez dan ne bosta mogla ostati, ker je nevarnost, da pridejo iskat gerenta“, pravi gospa.

„A kam se naj deneva? Premišljal sem že, če bi šla čez dan na skedenj in se tam kje skrila. Ponoči pa čez gore.“

„Tudi ne bo varno. Lahko vaju opazijo dekle. In premrzlo je.“

„A kaj naj naredimo?“

„Najbolje bo, če pojdetta k moji materi, samo deset minut je do tja. Sami so z otroki. Najbolj varna bosta tam“.

„A če naju kdo opazi?“

„Preobleči se boste morali. Moj mož vam da svojo obleko.“

Oblekel sem njegovo suknjo, ogrnil si njegovo pelerino, kapuco potegnil globoko čez glavo. Tudi za Gašparja so našli star klobuk — puško je pustil tam, vojaške plašče so tedaj vobče nosili, ta ni bil prenevaren.

„Vašo obleko prineseva z možem za vama. Zdaj pa pojdimo. Vidva gresta pri zadnjih vratih vun; potem okrog hiše na cesto in kreneta kar čez polje; v prvi vasi tu doli so moja mati. Ljudje so zdaj večinoma v cerkvi, in zelo deži, težko da bi vaju kdo srečal.“

Zahvalil sem se njima in gospodinjji res iz srca in smo se poslovili.

„So res še dobri ljudje na svetu!“ sem se veselil v srcu, ko sem videl, s kako skrbjo se je trudila mlada gospa za naju. In ko sem pomišljal, da bi nasprotniki najbrž v hiši vse razbili, če bi bili vdrli ponoči v hišo, naju našli tam in bi se hoteli maščevati, češ, da naju skriva, sem vedel tudi, kaj nama je storila gospa Gastlova.

Šla sva pri zadnjih vratih iz hiše, zavila okoli ogla. Pa me je kar vrglo nazaj. Ravno proti hiši je stopal doli po cesti mož srednjih let, temnega obraza, s sršastimi črnimi brki. Ko me je zagledal, sem videl, da je kar ostrmel; malo da ni obstal sredi ceste. Nisem ga po-

znal, on mene, kakor je kazalo njegovo začudenje, je. Čudna se mu je pač zdela moja oprava in menda le ni bil povsem prepričan, ali sem, ali nisem. Da ni naš človek, sem bil skoro prepričan, ker sem naše pristaše vendar precej poznal.

Nekaj hipov sva stala molče za oglom. Ko sem čez čas previdno pogledal, na cesto, je prišla izza drugega ogla ravno mlada gospa. Počasi je stopala gori po cesti in nama skrivaj dajala znamenja, naj kar greva.

Ko sva prišla na cesto, je stopal tisti mož doli proti cerkvi. Računal sem, da mora biti že v cerkvi, pa je šel najbrž namenoma tako počasi. Preden je zavil na pokopališče, se je še ozrl, znamenje, da se je v resnici zanimal za naju. Hvaležen mu za to zanimanje nisem bil.

Krenila sva čez polje proti sosedni vasi, v smeri proti Bačam. „V prvi hiši stanujejo najina mati“, nama je razlagala pred slovesom sestra gospe gerentove. Hodil sem sicer šestokrat tam mimo, a za imena posameznih posestnikov se nisem pobrigal. Zdaj bi mi to dobro služilo. V začetku vasi stojita namreč dve hiši skoro vstric. V kateri? Ko sva to ugibala in se počasi bližala, stopi iz ene kaka osemletna deklica — hčerka najinih blagih pomočnikov — in nama s prstom pomigava, naj greva tja.

V srce me je ganilo, kako naju je sprejela stara mati: kakor da sta se ji sina vrnila iz vojne ali iz Amerike.

Okna velike sobe, kjer sva čakala nadaljnjih dogodkov, so nama odpirala razgled prek čez polje, po katerem hiti v nalahko zaokroženem loku železniški tir, proti Šebnu, Maloščam, sosedni vasi in gori na Karavanke, ki so bile vse zavite v temnopepelnete oblake.

Po progi je vozil skoro vsako uro kratek vlak. Vsakikrat, ko sem ga zagledal gori ob Šebnu, mi je postalo neprijetno pri srcu. Vedel sem, da vozi vojaštvo in municijo zoper naše stražarje in branitelje. Municije je bilo v Beljaku nakopičene ogromno. Ob razsulu, tiste prve dni novembra, je prihajal vlak za vlakom z živili in z municijo, in so marsikaterega obdržali kratkomalo v Beljaku. Nekaj vagonov so sicer oficirji v noči od 2. do 3. novembra razstrelili — na stotine šip, posebno velikih na hotelskih vratih in oknih, je ob tem popokalo. Tudi zunaj na Zilji. Na strani župnega dvorca, obrnjeni proti mestu, so bile vse uničene; v cerkvi je iztisnil pritisk zraka veliko gotično okno skoro povsem iz zida.

Na vernih duš dan je bilo vse mesto polno govorice, da še tisti dan pridejo v Beljak Jugoslovani in Angleži. Za poveljnike da so v Parkhotelu že pripravljene sobe. Pa je bila, ko me je pok zbudil iz spanja, moja prva misel: „Parkhotel so z našimi oficirji pognali v zrak.“ Hitel sem k oknu. Parkhotel je še stal, pač pa je žarelo ob južni postaji. Oddahnil sem si. Zakaj to sem vedel: „Če so storili to, bo v Beljaku in tudi tukaj pri nas klanje, da ni bilo takega niti leta Gospodovega 1478., ko so Turki požgali ziljsko cerkev in vas.“ Kleti Parkhotela so bile polne municije in topov. Te so dovažali deloma v velikanskih sodih. Ponoči so sode lepo razpolovili in od-

stranili, topove shranili. V prvem strahu so se pripravljali zoper Lahe. Pozneje bi jih obrnili proti Slovencem in jih res so.

Ob kaki eni je pripeljal vlak iz Bač. Postal je ravno na mostu pod štebensko cerkvijo. — „Zdaj nekaj bo. Ali so izvohali mene?“ — Gledal sem, od katere strani bodo prišli, in tuhtal, kod naj krenem. Daleč najbrž ne bi bil prišel, ker bi me prej doletela krogla.

Pa jih od nikoder ni bilo. Čez kake pol ure je vlak odšel proti Beljaku. Pozneje sem izvedel, da so bili preiskovali župnišče. Župnik se je pravkar vračal iz Beljaka od avdiencie pri vojaškem svetu. Prišel je ravno v vas, ko je videl, da je šla mala posadka v njegov dom. Seveda ni hitel domov, da bi jih pogostil, ampak se je skril v zvonik, da se je oborožena nemška nevarnost odstranila proti Beljaku.

Ko so šle ženske od blagoslova, sem videl, kako pozorno gledajo sem proti naši hiši.

„Že vedo, da sem tukaj. Ko bi le bil kmalu večer, da bi mogel v gore!“

V prvem mraku je prišel gospod doktor, ki so mu med tem že naznanili, da sem mu blizu.

Ob vseh neprijetnostih sva se morala smejati, ko je pripovedoval o svoji avdienci pri rejenih meščanih v vojaškem svetu. Jezili so se na vojaštvo, kaj da ga ne pusti pri miru. „Da nimajo nič proti njemu“ — so mu zatrjevali — „in da lahko ostane v Štebnu „bis auf Weiteres“ — da morda kako drugače odločijo.“ — „Der Pfarrer von Maria Gail ist uns auch wieder durch. Ganz unnötigerweise; will ihm ja niemand nichts“ — župnik z Zilje nam je tudi spet ubežal; čisto brež potrebe, ko mu pa nihče nič noče, so se hudovali čez mene. Vem in verujem, da mi ti gospodje niso bili nevarni, dasi sem se čudil, čemu jim je bilo neprijetno, da sem ubežal. Če bi me pa bil kak pijan vojak ustrelil, zabodel, me s puškinim kopitom pobil na tla, pa mi tudi ne bi pomagali. Naučil sem se med vojsko marsikaj; med drugim: zaničevati ljudi in si pomagati sam. Ko smo bili v ječah in v konfinacijah, so nam ljudje, ki so zdaj spet najglasnejši patrioti, a so bili tedaj tihi in skriti kakor krt v luknji, oponašali: „Saj smo vas svarili: previdni bodite!“ Kakor bi to res kaj pomagalo! Če bi se bili skrili v sredo zemlje, bi nas bila Avstrija našla, izkopala in nas vrgla v ječo, katere je imela pač zaznamovane. — Dobra šola so bili tisti težki časi za me. Danes imam o ljudeh in njihovem preglasnem poudarjanju njih narodnosti svojo posebno sodbo.

Ko sta se gospod doktor in cerkveni ključar, ki ga je spremljal, da bi doma vsaj vedeli, kaj se mu je zgodilo, če se ne bi vrnil, vračala po gozdu čez hrib, kjer sva bežala prejšnjo noč midva z Gašparjem, sta nenadoma prihitela za njima dva vojaka z revolverji. Gledala sta nekaj hipov župnika in kmeta, pa sta izginila v les. Če bi bil gospod doktor sam, vedi Bog, kaj bi bilo. Ali sta čakala koga drugega?

Tedaj smo končno določili nadaljnji spored: Gašpar naj gre ponoči domov, ker njemu, smo upali, ne bodo storili kaj posebno žalega; mene posestnik, ki je prišel z ženo takoj po maši domov, a je šel popoldne spet k cerkvi, da bi slišal, kaj da se med ljudstvom

govori, povede v gore. V najskrajnejših hišah tam gori naj bom nekaj dni skrit: morda vržejo naši Nemce nazaj — vsi smo upali, da jih bodo, bodo prav kmalu — če ne, me bodo od tam spremili čez gore na Kranjsko, brž ko preneha dežiti in snežiti.

Gospod doktor se je poslovil, da mi pripravi doma srajco in nogavice, da bi se mogel na gorah, če vsa mokra prideva gori, vsaj preobleči. Seveda, ko sem odprl na gorah zavoj, ki mi ga je kake pol ure pozneje dal s seboj, sem našel v njem vino, sladkor, čaj in rum. Je bil in ostane pač vedno ista zlata duša.

Kmalu nato smo bili vsi pripravljeni za odhod in smo se poslovili od domačih. Solze so mi zaigrale v očeh, ko me je stara gospodarica pokrižala na čelo kakor v mladih letih mati, kadar sem odhajal od doma. Na glas je zajokala blaga starka: „Sam Bog in Marija naj vas varujeta, da vas ne dobe v roke.“

IV.

Pa sva šla z mladim posestnikom v temno deževno noč. Oblečen sem bil čisto kmetsko; najlepši je bil klobuk, klafeta, da sem imel veselje v njo. Mojo obleko je nosil spremljevalec v nahrbtniku.

Gori ob cerkvi sva se poslovila z Gašparjem. Zavidal sem ga, da lahko gre domov, vendar pa me je tudi skrbelo, se mu li Nemci ne bodo maščevali.

Molče sva stopala s spremljevalcem mimo župnega doma. Nekoliko nad hišo sva srečala gospoda doktorja. Bil je brez dežnika, ves zavrt v veliko vojaško pelerino. Kratko, zamolklo sva pozdravila; gospod je kratko odzdravil, pa sva šla dalje. Ko sva bila oddaljena že nekaj korakov, se obrnem, češ: „Gospod doktor, pa čakaš naju?“

Naglo se je okrenil, stopil proti nama in se smehljal: „V ti obleki pa si že varen. Če te jaz nisem spoznal, te ne bo tudi nihče drugi.“

Silil sem vanj, naj pride, če se položaj ne zasuje kmalu nam v prid, za menoj in jo mahneva skupno čez gore.

„Če bo le mogoče“, je obetal nekako negotovo.

„Pa pojdi kar nocoj z menoj!“

„Ne kaže. Bi naju mogoče še prej zasledovali.“

Poslovila sva se. Videla sva se spet še-le maja, ko je moral bežati tudi on, ki je med nami vsemi ključoval nevarnostim še najdalje.

Pot skozi Malošče, precej obširno vas, naju je skrbela. Kajpada če bi bil jaz v svoji duhovniški obleki, bi najbrž ne bila prišla srečno skozi, zdaj se ni nihče zmenil za naju.

Nad Maloščami nama je prišel po gazi naproti neznan človek. Noč je bila navzlic dežju dovolj svetla, da smo se zagledali že na precejšnjo razdaljo. Ko naju je samotni nočni popotnik opazil, je postal, strmel nekaj hipov proti nama in nenadoma jadrno krenil kar po celcu, kar počez po njivah. Ker je bil sneg po dežju ves premehčan, se je pogrezal ter se spet s silo izkopaval iz snežnega močvirja, da je bilo res nekako smešno: kakor bi skakal ogromen, črn zajec doli po njivah.

„Kako čudni časi!“ sem opomnil spremljevalcu. „Drug drugega se bojimo, drug pred drugim bežimo.“

V Zagoričah, mali vasi nad Maloščami, sva se oglasila pri starših mojega vodnika. Menda je gostilna tam, če se ne motim. Čakal sem za gospodarskim poslopjem, tovariš je šel sam noter, ogledovat, ali ni kak nevaren gost v hiši. Še-le, ko je videl, da je vse varno, je prišel po mene.

Tu sva izvedela, da so gg. Reichman, Gastl, Drago Vojska iz Ljubljane in domači sin, zdaj posestnik hiše, odšli že opoldne čez gore. „Kako le hodijo v tem vremenu? Ali bodo prišli čez?“ so bili vsi v skrbeh.

Ko se je posestnik Trupe, ki jim je kazal pot in brez katerega bi pač ne bili prišli čez Karavanke, v četrtek zvečer vračal in se je oglasil pri najvišji hiši v gorovju, kjer sem bil tedaj skrit, mi je pripovedoval, kako strašna je bila ta pot. Do ramen so gazili sneg, z rokami so si morali delati gaz pred seboj. Proti večeru so prišli pod vrh, proti Velkovemu. A dasi so imeli vrh že tik pred seboj in bi prenočevali na vrhu v koči, se niso mogli navzlic vsemu naporu dokopati do koče. Pet minut navadnega hoda ni bilo več — ko smo šli v petek po njihovih stopinjah, smo videli, kje so se obrnili — a so se morali vrniti in prenočiti ob razmetanih razvalinah niže ležeče, povsem razpadle koče, v snegu, v vodi in v mrazu.

Tedaj je g. Vojska v obupu in v srdu predlagal: „Granato vržem, nas bo vsaj prej konec. Živi itak ne pridemo na Kranjsko.“

Pač so imeli sekiro s seboj, a kako zakuriti v takem divjem metežu? Vendar jih je krepka volja vzdržala čez noč, drugi dan pa so se srečno dokopali na Kranjsko.

Kmalu sva se poslovila in stopala više v gore. Vsa mokra sva prišla do hiše, ki sva jo bila določila za nocojšnje prenočišče.

Domači so bili še pokoncu. Voljno so me sprejeli, dočim se je požrtvovalni tovariš napotil takoj nazaj v dolino.

Dasi skrajno utrujen, sem le malo zatisnil oči. Prisluškoval sem, kako je zdaj zdaj zamrmralo iz daljave: topovi spodaj pri Podrožčici. Nekajkrat je mogočni čuvaj samotne kmetije srdito zalajal. — „Zdaj menda gredo. Pa naj le pridejo!“ — Bilo mi je povsem vseeno. Čudil sem se le, kako se jim ljubi, v takem vremenu me zasledovati po teh gorah.

Pa jih ni bilo.

Drugi dan, v torek, sem se potikal, ker je dež proti jutru ponehal, vse opoldne po gozdovih nad hišo in gledal doli na cesto, ali se bo prikazala kje kaka uniforma. Pa se ni.

Opoldne pa mi pravi gospodinja-vdova pri obedu v zadnji sobici: „Sitnoba, ravno danes sta prišli šivilji iz Malošč! Da vas le videli ne bi! Sicer še morda komu povesta.“

Videl sem, da je ženica v skrbeh. Pa sem predlagal, kakor smo se že prejšnji dan domenili za slučaj, da bi pretila nevarnost: „Pa grem više, k zadnji hiši.“

Tam je bilo pod skednjem neko skrivališče, kjer so skrivali ob času rekvizicij žito. V najhujšem slučaju bi me sedanja gostinja skrila tja. Predolgo bi seveda ne smel ostati notri, ker bi lahko zmrznil.

O vsem tem smo se dogovorili že prejšnji dan, ker je bila ta hiša slučajno ravno last mojih zaščitnikov. Šele med vojno so se preselili v dolino, ker je bilo delo v gorah za same ženske pretežavno.

„Morda bo res bolje“, je pritrdjevala gospodinja. „Bolj varni bode. In dečvo lahko pošljem vsak dan gori, da vam kaj prinese — gori so zdaj begunci, sami siromaki — in vam sporoči, če bo kaj novega.“

„Dobro. Hvala vam.“

Ko so bili družina in šivilji pri kosilu, sem na tihem zapustil hišo in romal višje. Cesta je bila po hudournikih vsa izjedena; še je šumela voda po globokih grapah, tu tam grgrala pod snegom in ledom, včasih je šla tudi širom klanca, da sem jo komaj prebredel. Zdaj so mi škornji, kakor prejšnji večer, ko sva s spremljevalcem vsak hip zašla v vodovje, izvrstno služili.

Čez male pol ure sem bil pri sosedovih. Prvi hip se me je žena-begunka ustrašila. Bila je s tremi malimi otroki sama doma. Mož je pred nekaj dnevi odšel na Goriško; zdaj pa, ko so vse meje nepričakovano zaprli, ni mogel nazaj na Koroško. A ko sem ji razložil, kako in kaj, je bila takoj voljna: „V zadnji sobi boste spali, a peči ni v njej.“

„Vseeno. Da sem le ponoči pod streho, ne pod milim Bogom.“

V torek popoldne, v sredo in v četrtek sem užival gostoljubje te begunke. Podnevi sem opravil brevir — g. doktor mi je posodil zimski del — se igral z deco in hodil na obronke gorovja gledat v dolino, ali bi kaj opazil, kako se razvijajo dogodki tam doli. Da vozi vlak do Bač, sem videl, potem nazaj v Beljak. To se mi je zdelo dobro znamenje. Že v torek smo izvedeli, da so naši progo med Bačami in Ledenicami razdrli. „Tako Nemci vsaj do Podrožčice ne bodo mogli“, sem se veselil. Sicer je bila dolina mirna in tiha, kakor bi plaval svetonočni mir s svojimi mehkiimi, blagoslov delečimi perutmi nad njo. Pa je bila le polna sovraštva. Od daleč, iz Roža doli, je zdaj zdaj zatrepetalo skozi mirno ozračje zamolklo, dolgo mrmranje. — „Tam se dajejo s topovi! Ko bi bila sreča nam mila!“ Dolge vlake sem videl prihajati doli od Brnce, od laške meje. — „Ali res pošiljajo Lahi Nemcem streljivo in pomoč? Že nekaj časa se širijo govorice, da imajo nekaj sporazum — oba nas sovražita enako strupeno.“

Vsak dan je prišla gori k nam sosedova hčerka, vrla Marijina družbenica. Njen brat je hodil delat v tovarno v Beljak in je tam marsikaj izvedel. Pravila je, da govore ljudje to in ono, a pravega ne ve nihče, napredujejo li naši ali Nemci. Mogoče, da je vedela več, pa mi ni marala povedati, ker je videla, kako sem bil prepričan, da bodo Nemci tepeni, in se bom mogel čez nekaj dni vrniti na Ziljo.

Noči so bile neprijetnejše od dnevv. Zima, da sem vso noč drgetal. In kar je bilo še drugih neprijetnosti . . .

V noči od srede do četrta sem slišal proti četrti uri zjutraj, da nekdo hodi okoli hiše in prisluškava pod okni moje spalnice. — „Morda

se je vrnil gospodinjin mož.“ — Čudno se mi je zdelo le, ker nisem slišal, da bi mu bila šla odpirat.

Zjutraj sem jo takoj vprašal: „Ali je prišel ponoči vaš mož?“ — „Ne!“ — „Čudno. Nekdo je hodil proti jutru okrog hiše. Ali niste nič slišali?“ — „Nič.“ — Šel sem gledat. Res, pod kapom stopinje od okovanih moških čevljev.

Popoldne mi je javila gospodinja, da je videla logarja, ki je šel mimo. Z gor je prišel.

Postal sem pozoren.

„Ali hodi večkrat tod mimo?“

„Večkrat. Divjačine hodi krmit v gore.“

„Najbrž je hodil ta ponoči okoli hiše.“

„Mogoče A vas menda ni videl, ko je šel zdaj mimo?“

„Mislim, da ne. Bi moral tudi jaz njega. Slišal sem, da je nekdo šel po cesti — zunaj na robu ob kapelici sem bil — a danes je vse v megli.“

„Morda je to sreča.“

Ko je prišla proti večeru sosedova hčerka v obiske, sva ji povedala. Prestrašila se je.

„Če vas je izvohal logar iz Malošč, niste več varni. Zagrizen nasprotnik je.“

Sklenili smo, da bo vsekakor treba iti kar drugo jutro čez gore.

V mraku nenadoma pride Trupe, ki je vodil begunce na Kranjsko. Bil je zelo utrujen — pot iz Kranjske gore v takem snegu ni malenkost. A ko mu povem, da je logar špioniral okoli hiše, pravi v svoji jekleni hribovski odločnosti: „Kar napravite se, še nocoj vas spravim na Kranjsko.“ — Najrajši bi res šel, a zdelo se mi je, da take žrtve vendar ne smem sprejeti. — „Glejte, vi ste naredili pravkar tako pot, zdaj spet nazaj, saj zbolite. In noč je, kaj če se nama pripeti kaka nesreča?“ — „A če vas ujamejo, pa to ne bo nesreča?“ — je ugovarjal odločni mož. — „Morda me ponoči ne bodo.“ — „Zdi se mi, da je ravno ponoči najbolj nevarno. A kakor mislite. Pa pridem jutri navsezgodaj ali pošljem koga zanesljivega. Tedaj pa morate vsekakor iti.“ — „Seveda pojdem.“

V.

Spal nisem vso noč pol ure. O pol petih, sva se dogovorila, bi naj Trupe prišel. Vstal sem proti štirim, šel vun na podstenje in poslušal v tiho noč.

Dolgo ni bilo slišati ničesar. Šlo je na pet, ko zaslišim spodaj na cesti glasove. Zadržujem sapo in napenjam ušesa, da bi razločeval, govorijo li slovensko ali nemško. Čez čas res ujamem nekaj besed. — „Slovensko. Bogu hvala, naši so!“

Res so bili kmalu nato zgoraj, dva krepka mlada kmetska fanta s puškami na ramah in kmet Sgiarovelo iz moje fare, ki je moral tudi bežati. Skrival se je dva dni pri svoji sestri, kjer sem prenočeval jaz prvo noč, in je bil zdaj tudi na poti na varnejše Kranjsko.

Kmalu nato smo odrinili. Pred odhodom sem vprašal fanta: „Sta bila oba pri vojakihi?“ — „Bila.“ — „Imata puške nabite?“ — „Imava.“ — „Če se nam postavi kdo na pot, ustrelita vsakega. Na mojo odgovornost.“ — „Brez skrbi, gospod. Če hočejo vas imeti, morava midva prej pasti.“

Kake leščerbe nismo vzeli, ker bi nas luč mogla izdati. Tako smo hodili izpočetka v gosti temi in smo krenili precej napak, preveč na levo. Šli smo po stopinjah logarjevih, ki so se vile globlje in globlje v gozd. Polagoma smo spoznali, da gremo krivo. Da ne bi hodili nazaj in izgubljali časa, smo krenili kar po celcu počez skozi gozd. Ob prvem svitanju smo res prišli na tir, ki so ga naredili v pondeljek begunci, in ki se je vračal po njem včeraj Trupe. Jasno smo razločevali njegove stopinje.

Jutro je bilo veličastno. Mir naokoli kakor v duši novorojenega otroka. Pod nami vsa kotlina gori do Žuželč — mislim, da so bile tam pod nami Žuželče ob Brnci — ogromno jezero. Izpodrsnilo bi naj kateremu, odkrčila bi se naj plast snega, pa bi zdrknili v mirno, rumeno vodovje. Zdaj sem bil res vesel, da se nisva podala s Trupejem prejšnji večer na pot.

Stopali smo previdno navzdol, opiraje se pri vsakem koraku ob močne planinske palice. Prebredli smo potok v dolini, oziroma skakali s kamna na kamen, z drevesa, ležečega v strugi in na kamenju, na drevo, pa je šlo spet navzgor.

Da na gori patrolirajo nemške straže, je pravil Trupe prejšnji večer. Da naj bodemo previdni, mi je zabičeval opetovano. Ko smo lezli navzgor, se zdaj do kolen udirali, zdaj skoro hodili in drsali po kolenih, tako strma je bila pot, sta fanta v mladostnem zdravju in v popotni objestnosti uganjala svoje šale. — „Vse prav“, sem ju svaril, „a pomislita, da vaju v ti tišini lahko slišijo ure daleč, pa nam zaprejo pot.“ — „Saj imava puške.“ — Vse je bilo zastoj. Seveda njima ni šlo za življenje, meni pač.

Proti vrhu so nas zanimali gorski gozdni velikani, ogromna drevesa z dolgim zelenkastim in od starosti sivim mahovjem po vejah. — „V teh je bogastvo!“

Pod vrhom smo občudovali prenočišče naših že srečno rešenih prijateljev. Občudovali, zavidali jih za tisto noč od pondeljka do torka nismo. In opazovali smo na gazi, kako so se bili prerili skoro že do vrha, a so omagali in morali nazaj.

Bilo je menda enajst, ko smo prišli na vrh. Skrbno sem premeril z očmi vso okolico, bi li zagledal kje kako nevarnost. Nikogar. Le precej izhojena gaz po slemenu hriba je pričala, da res večkrat hodijo tod straže. — „Če le ni kdo v koči?“ me je še zaskrbelo. Previdno smo se bližali. A je bila prazna in zapuščena.

Spremljevalci so v koči takoj posedli in pričeli obedovati. Meni ni bilo ne do sedenja, ne do jedi. Je vlekel tudi oster krivec čez sleme, in bil sem ves poten. Zato sem naročil tovarišem, naj kmalu pridejo za menoj, in sem se kar sam spustil v dolino.

S posebnimi čustvi sem pozdravljal Kranjsko. Bilo mi je, kakor da diham povsem drugačen zrak, ko sem hitel po celcu navzdol —

veter je sledove naše predstraže od torka skoro že docela zametel. Srce in oči so se mi smejale, ko sem gledal pred seboj gorenjske velikane, ki sem jih tolikokrat z radostjo občudoval, ko sem se vozil mimo, pa sem bil že mislil, da jih ne bom videl nikdar več.

Med potjo so me tovariši došli. V vasi pod goro so nas pri kmetu, čigar sestra je omožena v loških hribih nad Baškim jezerom, in smo se zato računili skoro malo med žlahto, zelo gostoljubno sprejeli in nas pogostili s čajem. Zdaj smo bili že dobre volje.

Ko smo prišli v Kranjsko goro, se podam takoj v župnišče. Potrkam pri g. župniku. Gospod, ki je imel ravno neke stranke v sobi, odpre duri, postoji kakor okamenel in me molče, čudeč se, gleda.

„Ali me ne poznate več, gospod župnik? Župnik Meško.“

„Poznam, a vi ste mrtvi.“

Zdaj sem pogledal jaz debelo. — „Mrtev? Ni mogoče. O tem bi vendar moral jaz kaj vedeti.“

„V časnikih je.“

„V kakšnih?“

„V Slovencu.“

Čudil sem se bolj in bolj.

Gospod župnik mi prinese „Slovenca“. Ko sem bral, kako so se nemški vojaki hvalili, da so me ubili in me vrgli v Ziljo, drugi v Dravo — in še razsekali so me poprej, so se hvalili, kar je najlepša „pohvala“ za nje — sem si stvar razlagal tako: kje da sem, ni vedel nihče, dasi so na Zilji ugibali, da „daleč nisem in sem najbrže skrit kje v fari“ — le kje, niso mogli najti, dasi so preobrnili hiše vseh zavednih Slovencev. Tako so se lahko bahali, da so me ubili, samo da bi dobili tisto sušicavo protestantsko nagrado 5000 kron. Ker me pa pokazati niso mogli, so trdili, da so me razsekali in me vrgli v reko, v Ziljo ali v Dravo, to bi mi bilo v tem slučaju itak precej vseeno.

Gospod župnik mi je dal v ljubeznivi skrbi lepo zakuriti, da bi se po dolgi poti segrel in se ponoči naspal. Kar pride proti večeru vest, da Lahi prodirajo čez Radeče. Prodirali res so, a so jim Srbi pravočasno zastavili pot in pokvarili veselje.

Da bodo Lahi zasedli Gorenjsko do Jesenic, Nemci pa predrli skozi predor in se z Lahi na Jesenicah združili, ta govorica se je zadnje dni po Koroškem trdovratno širila. Zato mi vsa stvar ni prav prijala.

„Komaj sem ušel Nemcem, pa ne bi rad prišel Italijanom v roke,“ sem rekel gospodu župniku, ga lepo zahvalil za vso ljubeznivost in se odpeljal še tisti večer v Radovljico.

Kako res bratsko ljubeznivo so me sprejeli in mi izkazovali tam, pri ljubeznivih sinovih sv. Frančiška na Brezjah, vsepovsodi in v vseh krogih, v duhovniških in posvetnih, najiskrenejše sočutje in najradodarnейše gostoljubje skoro vse leto 1919., to je spet drugo, mnogo lepše, vse solnčno poglavje.

† Dr. Lovro Pogačnik.

Napisal Fr. Smodej.

Sprehajala sva se po beligrajskih ulicah. Hodil je počasi, živahno kramljajoč o svojih otročičih; vmes je postajal — znak bolesi — in mi tedaj vsakokrat pogledal v oči, z dobrodušnim smehljajem na licu, ki je bil zanj tako značilen. Njegova hoja in postajanje sta mi vzbujala sum, da se njegovega krepkega života loteva kal nevarne bolezni.

„Kako je s tvojo boleznijo?“ ga vprašam.

„Mnogoštevilni shodi v deklaracijski dobi in naporno delo ob prevratu so me dali; moram v Varaždinske toplice.“

Po svojem zadnjem slovesu iz Belega grada je imel v Slavoniji še štiri shode. V Ljubljano se je vrnil na smrtno posteljo.

Ko sem ga na njegovem domu obiskal s prijateljem, je bil naju silno vesel. Ker je težko govoril, sva se hotela kmalu posloviti, pa naju ni pustil. Prav oživel je, se smejal in pripovedoval razne vesele dogodke iz svojega življenja. Govoreč o svoji bolezni je dejal: „Veš, France, ko bi ostal v Belem gradu, bi bil gotovo umrl, tu pa bom ozdravel.“

A njegov up ga je varal. Teden dni nato, dne 5. oktobra 1919, je izdihnil svojo blago dušo.

Na obletnico dr. Krekove smrti so položili v naročje matere zemlje zemeljske ostanke Krekovega učenca in sobojevnika dr. Lovra Pogačnika na pokopališču Sv. Križa v Ljubljani. Ob častnih salvah iz pušk in topov je legel v grob prvi poverjenik za deželno brambo v Sloveniji. Temu primeren, veličasten je bil Pogačnikov pogreb.

Dr. Lovro Pogačnik se je rodil dne 16. velikega srpana 1880 v kmetski hiši v Kamni gorici na Gorenjskem. L. 1907. je dokončal svoje študije na juridični fakulteti v Gradcu. Dve leti je delal sodnijsko prakso v Ljubljani ter po kratki praksi pri odvetniku Vencajsu in dr. Schweitzerju stopil l. 1909. v deželno službo na Kranjskem.

Dr. Lovro Pogačnik.

Dr. Lovro Pogačnik je bil velik idealist, ves prežet od hrepenenja in kopnenja po pravici in resnici ter poln ljubezni do zatiranih in revnih. Te njegove izredno razvite čednosti so koreninile v njegovem globokem verskem prepričanju, ki je bilo pobuda njegovemu vztrajnemu in požrtvovalnemu delovanju za napredek in svobodo svojega naroda. Zato so bili tudi njegovi javni govori iskreni in so na poslušalce vsikdar prepričevalno in močno vplivali. To smo živo čutili tudi v Celovcu, ko je začetkom leta 1918. govoril dr. Lovro za Jugoslavijo demonstrujočemu narodu, ki ga je bila obširna dvorana Trabesingerjevega hotela natlačeno polna. Kdo bi bil tedaj mislil, da bo ta mladi mož tako kmalu zapustil novo domovino, čije prvorbitelj je bil z rajnim Krekom kar od nje začetka.

Kot družabnik je bil Lovro ljubezniv in zato priljubljen in spoštovan, ne samo v širokem krogu svojih prijateljev in pri preprostem ljudstvu, čigar pristni sin je bil, ampak tudi v političnih krogih vseh strank.

Tudi v častniški uniformi je ohranil svoje dobro srce. Mladeničvojak je pripovedoval: „... nadporočnik Lovro Pogačnik je založil zadnji denar od lastne plače in ukazal kupiti živil, da nismo stradali.“

Njegov značaj najbolje označuje njegova oporoka, biserni pesniški izliv njegove plemenite duše:

„Svojo dušo izročam Bogu, srce svoji družini, telo slovenski domovini ...

Ah, Slavka moja, Ti najboljša vseh žena na svetu! Ohrani Bog te deci zlati! Zaupaj vanj! Združitev večna naju čaka onkraj groba!

Otročiči moji! Zvesti bodite Bogu, domovini! Ljubite resnico, pravico, sovražite laž in krivico! Krepostno živite, svetniški umrite!

In Ti, o mati! Obilo Ti je Bog poslal gorja. Obilo Ti zaupa, veruj vanj! Naš dom je vrh neba!

In Orli moji! Množite se! Poštene fante vse združite na potu vzorov svetih! Iz žrtev Vaših in dejanj naj vzklije blagoslov veličja nad domovjem ljubljenim!

Vi vsi sorodniki, prijatelji! Iskrena hvala Vam za vso ljubav! Sovražnikom odpuščam! V srcu mojem ni kali do maščevanja. Sam prosim odpuščanja.

Zapuščam Vas težko, težko! Dejanj, življenja se mi hoče! Da vzgajal z mamico bi samo Vas, otročiči! Zgodi naj se! Kar Bog stori, vse prav stori! Zaupam trdno, saj sem ljubil Njo, ki ni ga zapustila, ki se je zatekel k Njej!

In Vi, volilci moji! Vaš Kras, oblit s krvjo junaško, naj zibelka bo lepših časov za narod moj! Držite se načel, ki zanje šli smo v boj, svoboda naša so, kot skale Vaše vsakdo stoj!

Bog bodi milostljiv moji duši grešni! Amen.«

Čudno bi bilo, da bi se tako nežna in čuteča duša, kakor je bil Lovro, ne bil poizkušal v pesništvu. V „Zori“ in „Dom in Svetu“ je v letnikih 1900—1904 s pravim imenom in psevdonimom „Leo Levič“ objavljial lirične pesmi. V teh pesmih se razodeva hrepenenje po osvobojenju naroda, poveličevanje resnice in pravice in globoko socialno čuvstvovanje s trpečimi sloji:

„Srce, ti ljubiš plameneče
uboge tisoče trpeče.“

Njegove pesmi ljubezni so pogostoma ožarjene z verskimi motivi (mislimi), nikdar prostaške; pohotno pesništvo ostro obsoja kot „divjajoči časa val — privrel ni iz domačih tal:“

„Spočele skrivne ga moči,
rodile črne ga noči,
dojile prsi ga strasti,
vodila pota blatnih cest,
in sveti mu nebo brez zvezd ...“

Ko je stopil v resno dobo življenja, je opustil pesništvo, vsaj objavljaj ni več. Ves svoj prosti čas je posvetil kot učenec doktorja Kreka krščanskosocialni organizaciji, predvsem organizaciji „Orlov“, ki ji je načeloval od leta 1907.; po državnem prevratu je pa vsled obilice političnih poslov odložil predsedniško mesto.

Po smrti vzornega poslanca dr. Ignacija Žitnika mu je spomladi leta 1914. Slovenska ljudska stranka poverila Žitnikov mandat v državnem zboru. Kot poslanec je bil izredno marljiv. S svojimi volilci je bil v vednem stiku. Ko so 30. majnika leta 1917. jugoslovanski poslanci podali v državnem zboru deklaracijo za samostojno jugoslovansko državo, je nastopila za dr. Pogačnika doba najidealnejšega in hkrati najbolj napornega delovanja. Lovro je kar gorel! V zbornici je vzbudil pozornost, ko je v svojem govoru zelo srečno polemiziral z narodnim nasprotnikom koroškim poslancem Lučovnikom. Neutrudno je na nešteti shodih in taborih širil misel državne svobode in ujedinjenja. Svoji stranki je bil v najtežjih časih preizkušnje močan steber in neustrašen voditelj.

Ko je napočil za slovenski narod dan svobode, mu je stranka poverila poverjenišтво za deželno brambo. Od ranega jutra do pozne noči je skoro nepretrgoma opravljaj to svojo težavno službo v dobi nekrvave revolucije slovenskega naroda. Slovenski narod tej najvažnejši svoji zgodovinski dobi ni bil docela dorasel; osvobojenje je opojilo slovensko vojaštvo, da se ni dovolj zavedalo svoje naloge. Hrepenelo je po domačem krovu in pozabilo, da je v časih snovanja novih držav na razvalinah bivše Avstro-Ogrske treba krepko zastražiti itak že ozke meje slovenske domovine. Dr. Pogačnik v tem težavnem položaju ni omagal, pa svoje naloge vendar ni mogel tako izvršiti, kakor je želel.

Meseca svečana 1919 ga je stranka poslala v Narodno predstavništvo v Beligrad. Čeravno že trhlega zdravja, se je dr. Pogačnik novega parlamentarnega delovanja živahno udeleževal, marljivo proučeval srbske zakone in srbskega seljaka. Neprestano je bil obložen z delom, ki so mu je nalagali prosilci iz ožje domovine.

Ponavadi živahen in vesel — in tedaj je rad modroval — je postajal včasih le nekoliko otožen. Slutil je, česar drugi nismo, da ga zalezuje v prezgodnji moški dobi neizprosna smrt. In tedaj je rad navajal pogovor, če je bil sam z menoj, na svojo ljubo Slavko

in svojih ljubljenih šestero otročičev. Topila se mu je njegova nežna in gorka, pa vendar nikdar mehkužna duša.

Dovršil je svojo življensko nalogo mož-idealist, ki se je že v svoji mladeniški dobi zavedal, da narod potrebuje idealnih mož, ki se zanj nesebično žrtvujejo in ga neustrašeno vodijo po potih idealov in prave sreče; začrtal je bil tudi sebi življensko pot takega vzor-moža:

— — — — —
„Proslavljam, blagoslavljam pa
nevstrašene može,
ki luč resnice v duš temo
prižigajo . . . trpe . . .“

(„Zora“ 1901.)

Ksaver Meško:

Grobni napisi.

(Tinje.)

I.

Prestali muke ste na sveti,
zdaj z angelci se veselite,
nazaj vam srce ne želi,
po svetu tóžnem ne hrepenite,
otroci, blagor vam,
saj lepša luč vam sveti tam. Amen.

II.

Spavajte sladko, blaga mati,
zdaj od truda težkega,
za vse muke, opomine zlate
Bog vam naj plačilo da.

III.

Z ubogim Lazarom uživaj
v raju večni mir,
dokler zopet bo nas združil
ljubi Jezus, naš pastir.

IV.

Oče, svojemu otroku
večni mir in pokoj daj,
tamkaj v tvojem zdaj naročju
večna luč mu sveti naj.

V.

Rad v Gospodu zdaj položim
svoje trudno truplo spat.
Daj mi Jezus, to te prosim,
le veselo zopet vstat.'

Sinaha.

Črtica. — Spisal Pavel Perko.

Vendar enkrat sama! Po dveh burnih dneh svatbenega šuma zopet enkrat tihota prijazne sobice! In ta sobica bo odslej stanovanje njeno in Jožetovo . . . Ah, kako je bil zamišljen in razdvojen oba ta dva dni! Kako se je trudil, da bi vsaj pred svati zakril tisti nemir, ki mu je klujuval v srcu. In poleg njega je sedela ona — nevesta njegova — pa vse je vedela, kaj mu teži srce; pa ni mogla in ni smela z besedo na dan . . . Dva dolga dneval! Sedaj pa ta mir!

Ko jo je bil privedel v to-le sobico, ji je voščil srečo in jo pustil samo, da se oddahne in preopravi. Sam pa je odhitel razburjen . . . Vse ve zakaj! Vseh skrbi in razburjenja je kriva mati njegova. A vse bo še dobro! Mati in sin morata biti zopet kot sta bila! In ona — Angela — naj bo kakor angel, ki je prinesel v hišo mir in spravo . . . Ah, pa tako niti ne sme misliti! Poprej se mora izkazati, koliko premore njena sposobnost . . .

Po kratkem času je prišel Jožef. Bil je zamišljen, da niti opazil ni, da se ni niti preopravila, ter da je še vedno v poročni obleki. Ona pa je uganila takoj, kako je. Po mater je bil šel; a mati noče priti, da bi pozdravila novo nevesto. In to mu je neizmerno hudo. Uboga Angela — si morda misli — niti ne sluti ne, kakšni trpki dnevi jo čakajo v hiši. Zato, da je njen obraz tako veder . . . A tudi na ta obraz da bodo morale leči skrbi in prevare . . . Tako si je morda mislil. A če Bog da — ne bo tako!

„Angela, jaz sem ničvreden človek. Lažnik sem, in zapeljivec!“

Stopil je pred njo, in tako slovesno resen mu je bil obraz. Glas je donel votlo in obupno. Vsa postava, ki je bila sicer ravna in močna, je lezla k tlom, kakor da jo tišči ogromna teža.

„Kako to, da bi bil zapeljivec? Jožef, ne govori tako!“

Čudila se je bolj z besedo kot v resnici. Saj je vedela, da vsa stvar vendarle ni tako obupna, kot se Jožefu zdi . . .

„Obetal sem ti lepo in mirno življenje v naši hiši. A vendar ne bo tako, kot sem obetal. Veliko trpljenja te čaka . . . Morda sem te storil nesrečno za vse življenje, ko sem te privedel čez ta prag. To mi je najhuje! To mi je tako hudo, da bi dal vse, ko bi popraviti mogel . . .“

Premagalo ga je, da je zdrknil ob postelji na kolena in si pokrnil obraz z rokami. Kakor otrok se je zjokal. Ni se čudila; saj po dolgih dveh dnevih je vendar enkrat nastopil čas, da tudi on da duška svoji žalosti in svojim dvomom . . .

„Jožef, kaj prosiš! Jožef, ne govori vendar tega!“

Zasmilil se ji je tako, da je zajokala tudi ona.

Potem ga je tolažila:

„Mene nesrečno —? Ko ga ni srečnejšega človeka, kot sem jaz sedajle. Poglej sobico, kako svetla in snažna je. Poglej vaš ta

lepi dom, in tale polja in gozde in senožeti, ki jih bom vsako jutro kar z okna doli lahko gledala . . . V ta dom si me pripeljal, ko niti nisem imela posebne dote . . . Potem pa praviš, da si me storil nesrečno!“

„Angela, vse to je res; le ene stvari ne veš, ker ti je nisem povedal. In to je tisto, kar ti bo grenilo življenje pri hiši. Moja mati! Ali si opazila, da je ni bilo na svatbi? In niti sedaj ti ni prišla naproti, da te pozdravi . . .“

Nasmejala se je:

„Jožef, zavoljo mene je to vseeno — čisto vseeno!“

„Pa zavoljo matere ni! Pa zavoljo ljudi.“

„Ljudje ne vem, če so to opazili . . . Sicer pa — kaj ljudje! Jožef, saj mati je vendar še doma?“

„Še“, je rekel žalostno.

„Potem je dobro!“

Oddahnila se je; ker za hip ji je bila prišla skrb, če je morda ni dal od hiše; ker to je bil nameraval.

„Jožef, potem je vse, vse dobro!“

Zopet je bila vesela, da bi se bila najrajši smejala temu resnemu Jožefu, ki vsako stvar vzame tako črno in bridko resno . . .

„Angela, ti veš, da sem jo mislil dati od hiše?“

„Vem.“

„Ti celo veš, kako je z njo? — Nemogoče! Kdo bi ti bil povedal?“

„Vem. Vse vem.“

O, kako se je čudil.

„In meni, Angela, je bila to največja muka, ko bi ti moral povedati, kako je z materjo . . . Sedaj pa veš . . . Ali je mar stvar že tako očita, — da vsakdo ve?“

„Ah, ne! Ne!“

„In vendar, — Angela, odkod veš?“

„Odkod —?“ se mu je smejala in mu z roko pogladila čez čelo, čez tisto temno in bridko resno . . .

„Angela, govori vendar!“

„Odkod neki? Od Agate!“

„Od Agate —?“

„Agata mi je povedala.“

„Vse?“

„Vse!“

„In ti si vendarle prišla v našo hišo!“

„Tem rajši, Jožef! Tem rajši!“

Ali jo je razumel ali ne? Govorila je res kakor v ugankah. In vendar je bilo tako, kakor je rekla. Nekaj ji je reklo, da njen trud ne bo zastonj, in da bo mati zopet kakor je bila. Potem bo pa tudi Jožef srečen in vesel, kakor je bil . . . In ta misel jo je delala pogumno in samozavestno, da je komaj čakala, da se izkaže njena sposobnost . . . Zato pa je prišla rada! V resnici: tem rajši!

Morda jo je razumel. Za hip mu je bil obstal pogled in se zamislil nekam v daljavo. Potem pa jo je objel tako burno in gorko . . .

„Angela, ti si kakor angel!“

Potem je pa, kakor vselej, kadar je bil veselo razburjen, stopal z velikimi koraki gor in dol. In naposled se je ustavil pred njo, pol vesel, pol čudeč se:

„In ti, Angela, mi nisi niti namignila, da vse veš! Jaz pa sem se mučil skoro do smrti.“

„Povedala? Ali sem si upala; ko niti Agati nisi dovolil, da bi se vtikala v tvoje in materine stvari . . .“

„Agata — Res je; ona je vedno upala, da bo bolje. In ker ni bilo bolje, sem bil naposled hud tudi na Agato. — In tako upaš tudi ti, Angela? Je-li da? In to upanje te dela veselo . . . A kaj, če tudi tebe upanje prevara, kakor je mene tolikokrat! O mati! Ko bi je jaz ne imel tako rad, ko jo imam!“

In zopet je bil stari, črnogledi Jožef, z nagubanim čelom in bridko resnimi mislimi . . .

„Jožef, ti si obupal vse prehitro!“ Človek se ne izpremeni kar čez noč! In pa s tako vihro! — Jaz hočem poskusiti vse, da jo pregovorim, da se odvadi. Zato, ker vem, kako jo imaš rad . . . In Agata mi bo pomagala!“

Obmolknila je. On pa je zopet meril sobo z dolgimi koraki.

„Saj to, Angela, je bilo pravzaprav le zadnje čase. Kdo je prej vedel kaj slabega o njej? Najmanj pa tega, da bi pila . . . A sedaj! Brat iz Dolenjskega mi je poslal vina. In — človek, ki je star, izdelan: kako hitro ga omami vino . . . Ampak vse bi še bilo, ko bi bile enkrat, parkrat . . . Toda —“

Vznemiril se je in obstal sredi misli. Šaj je pravzaprav hotel zagovarjati mater, pa mu je beseda zopet prešla v tožbo in v ob-sodbo . . .

„Jožef, vsega se bo še odvadila . . . če se človek navadi, kako da bi se odvadil ne?“

„Je teže to, kakor ono,“ se je nasmehnil bridko. „O, koliko sem skusil ž njo! Kolikokrat sem se potolažil z mislijo: saj se bo odvadila . . . Ko sem začel upati — pa je prišlo zopet! Pa do včeraj sem še upal. Mislil sem: zavoljo tebe, Angela, se bo vzdržala. A danes sem izgubil poslednje upanje. Glej, ko si prihajala v hišo, kot nevesta, matere ni bilo, da bi te bila sprejela na pragu —“

„Jožef, to poudarjaš že drugič!“ ga je prekinila.

Beseda ga je pomirila. In zopet jo je zagovarjal, kakor v označbo:

„Veš, sedaj smo imeli vino doma. Za svatbo ga je bilo treba, in sem rekel: naročim ga nekaj več, da bo za delavce to poletje. In to ji je dalo priložnost . . . A poslej — tako sem odločil — ne bom imel pri hiši niti kaplje; pa če dobim delavcev, ali pa če jih ne dobim. Priložnosti ne sme imeti, potem bo morda zopet kakor je bila . . .“

„I, seveda bo!“ je rekla Angela. „Sedaj pa pustiva ta pogovor, Jožef! Ali je vredno, da si greniva današnji dan?“

Pristopila je k oknu, odkoder se je videlo čez polja in senožet. Nevede sta se našli desnici . . . Ganilo jo je, ko je čutila, kako se

njegova trese v njeni . . . Zasmilil se ji je. Ta dobri in veliki Jožef! Dosedaj je hodil tako sam s svojimi težkimi mislimi . . . Sedaj mu bo ona kakor zvesti angel varih . . .

Prekinila se je v mislih. Saj se še ni izkazala? O, kako je želela prilike, da bi se!

„Angela, pomisli!“ — je nadaljeval Jožef — „ko sem bil opazil, kako je ž njo, sem ji zabičil, da ne več ko četrť litra obenem; to pa le pri delu, ali pri jedi . . . Obljubila je vse. Teden dni je bilo dobro. Potem pa se je začelo iznova . . .“

„Jožef, pusti to, in govoriva rajši o čem drugem.“

„Angela, jaz moram! Zdi se mi, da mora na dan; tako tesno mi je pri srcu . . . In sedaj imam tebe, Angela, da ti lahko povem . . .“

Pogledal jo je proseče, da se ji je zasmilil iznova. In ko je govoril, mu je bilo hudo, kakor da razlaga sam svoje grehe . . .

„No, torej povej vsel!“ je rekla. „Kako je bilo potem?“

„Kako je bilo potem? Potem sem ji zabičil iznova in še strože. Tako strogo, da je jokala pred menoj . . . Pomisli: mati pred sinom . . .“

„No in potem?“

„Potem je bilo dobro. Do včeraj! Včeraj pa —“

„Jožef, dosti jel! To si že vendar povedal!“

„Ne, ne! Tega še nisem povedal. — Za trdno sem bil odločil, da kakor hitro se to ponovi še enkrat, potem tebi povem vse, kako je in ti dam besedo nazaj, da si prosta. Neizmerno težko bi mi to bilo, a storil bi bil; ker na take razmere bi te ne bil hotel navezati . . . A kakor nalašč je bilo dobro do včeraj. Včeraj pa, tik pred poroko, zapazim znova —“

„Ah Jožef, zopet ji očitaš!“

Povesil je glavo, kakor grešnik, a ni mogel, da ne bi dovršil misli:

„Včeraj, tik pred poroko, pa sem si rekel, da je prepozno, da bi ti povedal. In tako sem molčal. — To sem ti hotel povedati.“

„A jaz sem se bala le tega, da jo daš od hiše, predno pridem jaz.“

„Vem. Ljudje bi rekli: mlada k hiši, mati od hiše.“

„Ne, Jožef! Ampak jaz bi potem ne imela priložnosti, da se izkažem, ali znam biti močna in vztrajna, ali ne . . .“

„Ampak Angela, kaj če bo tudi tvoj trud zastonj —? Če te bo varalo upanje, kakor je mene —? In če se naposled naveličaš in se te polasti gnjev, ki bo tem večji, čim bolj si boš poprej prizadevala . . .“

„Jožef, ne podiraj upov sebi in meni.“

„Prav praviš.“

Stresel je z glavo kot da si odganja zadnjo čemerno misel. Za hip je bil vesel in šaljiv, kakor včasih poprej, ko ga je poznala. A čez malo časa, da sam ni vedel kedaj, je bil z besedo zopet pri materi:

„Odločil sem bil, da izvršim svoj sklep in jo dam od hiše.“

„In na Dolenjsko bi jo bil poslal. Jožef, ali si pomislil, da bi na Dolenjskem imela priložnosti še več?“

„Ne. Nisem pomislil. Bilo mi je le za te in zavoljo tebe, Angela. Da jo skrijem pred teboj . . .“

„O norček neumni!“

Ni mogla drugače, ko da se mu je zasmejala — temu velikemu in nerodnemu Jožefu!

„Vse to je bilo torej največ zavoljo mene?“ ga je podražila kakor za šalo.

„Ne vem, če je bilo največ zavoljo tebe; to pa vem: ko bi se ne bila bližala poroka, bi ne bil delal s tako naglico in s tako silo . . .“

„Saj to je ravno, Jožef moj! Ali ti ni Agata očitala vedno, da si preveč buren in nedočakan?“

„To je res. Toda —“

„Nič toda! In tako si celo kričal nad njo!“

„Da, celo zakričal sem nad njo.“

„In ko je Agata hotela miriti, si ji pretil, da izženeš iz hiše tudi njo!“

„Menda sem res rekel tako.“

„Vidiš, Jožef, potem je Agata potožila meni in mi povedala vse do kraja, kako je. — In kaj sva sklenili z Agato? Ugibaj!“

„Kaj neki?“ se je nasmehnil, četudi se je nasmeh kaj malo podal njegovemu bridko resnemu licu.

„Sklenili sva, da si bodeva zaveznici!“

„Zaveznici?“ se je šaljivo začudil. „Tako bom torej sam nasproti temu?“

Sedaj se mu je nasmeh že bolje podal. —

„Zaveznici bodeva v tem, kako mater odvaditi. Midve bodeva poskusili s prijazno in mehko besedo. Kolikor boš ti do nje ostrejši, toliko bova midve mehkejši. In ostrost in mehkoča skupaj morata doseči, kar je treba . . . Kaj pa ti praviš, Jožef? Ali ne verjameš, da bo tako?“

Na to ni vedel odgovoriti ničesar. S tem — se ji je zdelo — ga je prepričala docela. Saj je na tihem vendarle moral priznati, da njegova malodušnost gre čez vse meje . . . In ko je videl njen in Agatin pogum, je moral pač misliti, da kar si dve ženski upata, to mora tudi njemu mogoče biti . . .

Toda ne! Zopet je stal pred njo poln skrbi in poln pomislekov:

„Angela, pomisli! Včeraj, ko je bilo treba iti k poroki, sem jo vprašal: Ali pridete na svatbo? Je rekla: Morebiti. In oči so ji bile motne . . . in hoja negotova . . . Čemu to ponavljam? Angela, zato da ti povem, kako me je vznemirjalo cela ta dva dni. Agati sem bil naročil, naj pazi na njo, in naj jo pripelje na svatbo vsaj drugi dan. Ko sem videl, da ni ne Agate ne nje, tedaj sem vedel, kako je . . . Vse izgubljeno! — In poleg mene si sedela ti, ki sem te priklenil nase za celo življenje . . . O, ko bi ti mogel dopovedati, koliko sem prestal ta dva dni!“

„Umiri se, Jožef! Saj sedaj vse vem. In sedaj je itak vse dobro.“

„Nel Ni! Poprej sem govoril ž njo in ji rekel: Pridite, da jo vsaj pozdravite! A je rekla, da ne gre . . . Pomisli: nevesta pride na dom in ženinova mati pravi, da je niti pozdraviti ne mara . . .“

„Jožef, veš kaj mi je prišlo na um: jaz sama grem in jo pozdravim!“

In kakor nova, vesela misel ji je prišla. Takoj gre, in takoj začne svoje delo! Da — in Jožef mora tudi ž njo.

„Jožef, pojdiva oba!“

Kako ga je iznenadila s to mislijo.

„Ampak —, Angela, ti niti ne veš, kako se je izrazila . . .“

„Jožef, to je čisto vse eno! Jaz niti ne maram vedeti, kako se je izrazila.“

„Čemu si jo pripeljal k hiši? je rekla. Mar zato, da boš imel sedaj enega več zoper mene? Tako je rekla.“

„Kaj za to, če je rekla?“

„Ali se to spodobi?“

„Spodobi ali ne! Tako je rekla, kakor je mislila. Mislila je pa tako samo vsled tega, ker si ji zadnje čase vedno pretil, kaj bo, ko mlada k hiši pride . . . Jožef, prosim te, pojdiva oba.“

„Angela, bolje je, da ne hodiva . . . Rajši jutri!“

„Ne, nel! Danes! Jaz ji moram pokazati, da ne bo tako, kakor se je bala. In to takoj danes, ko je prvi dan. — Jožef pojdiva!“

„Ampak —“

Obotavljal se je . . . hotel je ugovarjati . . . bil bi navedel še pomislekov bogve koliko . . . No, naposled se je vdal. Sledil ji je. Zdelo se ji je, da ginejo gube na čelu in da mu je obraz prijazno šaljiv, kakor včasih . . . Res: celo pošepnil ji je med potjo: „Morebiti je pa vendarle prav, da greva!“ Samo pred vrati jo je zadržal še enkrat. Na čelo mu je silila skrb . . . hotel je ugovarjati . . . zadržati jo . . . A bilo je prepozno. Že je pritisnila na kljuko — že sta stala pred njo roko v roki — že jo je pozdravljala Angela . . . In tedaj je bil led prebit. Nič hudega, nič nenavadnega se ni zgodilo. Materin obraz, izprva osoren, je postal čez hip le strmeč in iznenaden . . . In če je smela sklepati po Jožefovem obrazu, ki je poznal mater bolj ko ona, tedaj si je morala misliti, da bo materina začudenost prišla zdaj in zdaj v prijaznost in dobrodušnost . . . Jožef je stal ob njej. Tudi njemu se je obraz vedril, in čelo mu je bilo gladko in vedro . . .

„Angela, ti si angel!“ je pošepnil komaj slišno.

Pa mati je slišala. In je tudi razumela. Kako ne; saj si je na tihem morda sama želela angela . . . In kakor da se odpira pred ženo nov, lepši svet: tako je stala s pogledom, uprtim v mlado nevesto pred seboj. Čez oči pa ji je šlo kakor mrena gostejša in gostejša: bile so solze . . . In ko je imela mrena zakriti ves pogled, tedaj je bilo, kot da se je nekaj omehčalo okrog srca . . . In med jokom je privrelo na dan:

„Angela, res bodi angel! Bodi tudi moj angel!“

P. Stanislav Škrabec in Mohorjeva družba.

Dodatek življenjepis. — Dodal družbeni tajnik J. H.

I.

Da bi bil imel p. Škrabec kaj opraviti z Mohorjevo družbo, bi ostalo slovenskemu svetu skrito, ako tega ne odkrijem jaz, ki sem priča temu kot nekdanji družbeni tajnik.

Bil sem tajnik Mohorjeve družbe od jeseni 1886 do jeseni 1897. Vsako leto je bilo poskrbeti za šestero knjig, med katerimi so one z nabožno in pripovedno vsebino najbolj vlekale — tako, da je v letih mojega tajništva poskočilo število Mohorjanov od 35 tisoč na 70 tisoč. Mnogo so temu pripomogli dobro izbrani molitveniki, kakor: „Hodi za Kristusom“, „Krščansko devišstvo“, „Mladeniča srečen pot“, „Sv. Jožef“ in drugi. Želel sem ustreči z molitvenikom še tretjerednikom sv. Frančiška, ki so pač v velikej množini tudi udje družbe sv. Mohorja. Odločil sem se za pisatelja pridobiti p. Škrabca; spoznal in cenil sem ga za modrega pisatelja-učenika in temeljitega jezikoslovca po tretjerednem mesečniku „Cvetje z vrtov sv. Frančiška“, ki mu je bil ustanovitelj, previden pisatelj in urednik. Torej se napotim ob nekih počitnicah kar k njemu na Kostanjevico pri Gorici. Najdem ga v jutro po maši v samostanski obednici. Sama prijaznost ga je. Pa tudi sama ponižnost in skromnost. Mojo pohvalo, da se imamo učiti od njega vzornika, skromno odkloni, češ, da ni kaj tako posebnega. Prošnjo za knjigo III. reda mi takoj usliši, samo da pristavi: „Če mi predstojniki to ukažejo; tudi upa, da bodo to storili; naj se družba le obrne do njih...“ Knjiga v obliki obširnega molitvenika bi imela obsegati dva dela: I. del zgodovino III. reda ter pravila razložena; II. del obrednik III. reda in molitve. P. Škrabec si je namišljal ter dosti o tem pisal, kako bi naj III. red po malem pripravljaval pot slovenskemu bogoslužju.

Čemu pa ni izišla nameravana tretjeredna knjiga? Izišla je taka knjiga nekako ob istem času, a iz peresa drugega pisatelja frančiškana in drugod. To je bil molitvenik za tretjerednike patra Mežnarica, ki je nedavno letos umrl. Ni kazalo, da bi družba onej izdaji delala konkurenco in zato sem odložil namero na poznejši čas. A kmalu potem je nanek prilika, da sem radovoljno bil odložil tajništvo v roke g. J. Rozmana. Ako bi se bila namera spolnila po p. Škrabcu, vem, da bi bili dobili tretjeredniki kaj posebnega, delo, ki bi jih veselilo po modrej vsebini in lepem slovenskem besedilu.

II.

V drugem slučaju pa se je p. Škrabec sam obrnil na Mohorjevo družbo s prošnjo, ki se je tikala angelskega češčenja. Hotel in želel je družbene pomoči pravemu besedilu iz ust nadangela Gabriela ter sv. Elizabete.

Namreč p. Škrabec, temeljiti jezikoslovec ne samo v slovenščini, ampak tudi v grščini in latinščini in drugih jezikih, je bil dokazoval

na platnicah „Cvetja“, da se slovensko angelsko češčenje ne glasi točno po grškem izvirniku (sv. Luka) in latinskeji prestavi (sv. Hieronima) „Vulgati“. Slovenci da molimo to češčenje preveč po nemškem besedilu. Po grško-latinskem se glasi: „Zdrava! (v ruščini: raduj se!), milosti polna, Gospod s teboj, blagoslovljena ti med ženami, in blagoslovljen sad (plod) tvojega telesa!“

Tistih vmesnih zvez „si“, „je“, „bodi“ v grščini in latiščini ni, pač pa ne morejo izhajati Nemci brez teh zveznih glagolov. Tako pozdravlja mašnik z „Dominus vobiscum!“ in ta pozdrav ugaja Slovincu najboljše v dobesednej prestavi: „Gospod z vami!“ „Pax tecum!“ — mir s teboj! (Tako tudi novejši pozdrav: „Hvaljen Jezus!“) Nemec pa mora reči: „Gospod bodi — mir bodi (sei) s teboj!“ — Teh neslovenskih veznikov smo se Slovenci navzeli vsled prestave iz nemščine, pod nemškim vplivom. Krenimo torej nazaj k slovenščini, ki natanko odgovarja izvirnej svetopisemskeji besedi.

Dobesedni prevod je dal p. Škrabec potrditi po goriškem škofu Jordanu ter ga na posebnem listku natisnjenega priložil „Cvetju“, da si ga je vsak prejemnik mogel vdeti v molitvenik ter se privaditi pristnemu, po sv. Duhu navdahnjenemu besedilu, v katerem zvenijo posamezni stavki kakor pozdravljajoči vzkliki vzradoščenega občudovanja in strmenja.

Lepo je bilo opazovati, kako so se Slovenci oprijemali pristne božje besede. Rajni goriški dekan Kragelj je v svojej razlagi malega katekizma za prvenco podal učencem to angelsko pozdravilo; sedanjí škof ljubljanski dr. Jeglič so v nekem molitveniku navajali angelskega češčenja začetni besedi po p. Škrabcu: „Zdrava, Marija! . . .“ Uže je triumfovala „Zdrava, Marija“. A čujte, kaj se zgodi!

Pride novi veliki katekizem — v njem pa staro besedilo po nemškeji molitvi angelskega češčenja, poleg pa še novotarija, ne odgovarjajoča besedi angelskeji in Elizabetineji: „benedicta“ — „benedictus“: „blagoslovljena“ — „blagoslovljen“. Prijavili sta se: „blažena“ — „blažen“. Zastonj je torej bil opomnil p. Škrabec, da je to pokvara, z ozirom na svetnike celo poniževanje Marije in Jezusa na nižjo stopnjo, na katereji „blaženci“ in „blaženke“ še čakajo na višje počeščenje, ko jih bode Cerkev proglasila za svetce. Zastonj je bil opozoril p. Škrabec, da sta priimka „blagoslovljen“ in „blagoslovljena“ Jezusu in Mariji tako bistvena, tako lastna, da se ne smeta premeniti. Postavil ju je sam Bog sv. Duh v nasprotje proti prokletstvu v raju, ko je Bog zloslovil ali hudo rekel: „Proklet („maledictus serpens“) ti kačoni!“ in: „prokleta (maledicta terra) zemlja“. Ta zloslov, to prokletstvo odvzeti ima ona edina, ki jej je rekel angel: „Blagoslovljena ti med ženami“, odvzeti po njem, ki ga je pozdravila Elizabeta: „In blagoslovljen sad tvojega telesa“ — ter Cerkev pristavila: „Jezus!“ Zato je sv. Ciril, prevajajoč angelsko pozdravilo na slovenski jezik, nalašč stvaril besedo: „blagoslovljena — blagoslovljen“ — ko je še prej ni bilo v slovenščini ter je Nemci niti sedaj predstaviti ne morejo, da molijo le po latinskem: „gebenedeit“. K večjemu bi mogli reči: „gesegnet“ —

besedo, ki so jo jeli rabiti poleg Slovencev še Čehi rekoč: „žegnana, žegnan — požehnana, požehnani“.

Ino zdaj v dobi, ko že preprost otrok celo na Koroškem sliši in razume, kaj je to: z blagoslovom maša, litanije; blagoslavljala se bode voda, sol itd., zdaj pa na mestu „žegnana“, „žegnan“ kar nakrat: „blažena, blažen!“ — Kakor da bi zaspali razvoj jezika ter ne vedeli, da je bil uže očak Noe blagoslavljač zaklical: „Benedictus“ — „blagoslovljen Gospod Bog Semov!“ — Zatorej je „Benedictus“ — blagoslovljeni — Mesijevo ime ter mora istotako biti ime roditeljice njegove. Ti imeni se ponavljata skozi celo sveto pismo starega zakona, razlagajo ji sveti očetje, kar beremo duhovniki ob Marijinih praznikih v „brevirju“; klicali pa se bosta dotlej, da celo neverni Judje porečejo: „Benedictus — blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem!“ Naposled se bodo na sodbi ločili oni, ki so „benedicti — blagoslovljeni“ (po Jezusu s posredovanjem Marije) od onih, ki so „maledicti“ — zloslovljeni ali prokleti.

Odkritje Škrabčevega spomenika: Pevski zbor.

Za ta prekrasni naslov Mesijev, iz katerega izvira ves blagoslov — časni in večni, dušni in telesni, se je bil torej goreče in znanstveno podprto boril naš p. Škrabec, pa istotako goreče za Mesijeve matere isti naslov, po čije posredovanju nam dohaja Blagoslovljenec in blagoslov njegov. Boril — bi rekli — zastonj!

Ne zastonj! Menda pomaga vendar še Mohorjeva družba, da zmaga čast Mesija in Mesijanke? Tako si je moral misliti dobri p. Škrabec, zakaj pisal je tedanjemu predsedniku Lambertu Einspielerju, naj družba vpliva, da se vrne angelskemu češčenju pristno besedilo.

Napovedal je temu še nov razlog. Razlog blagoglasnega čuta. Tisto široko naudarjanje in nabijanje bláží... bláží... mu je žalilo uho in čut. Drugim tudi! Nam tudi! Na Koroškem namreč. Ko sem molil v Šentjurju nad Celovcem l. 1912. še po starem, ne kakor domači župnik po novem, torej „žegnana“ — ne „blažena“ — me je po opravi nalašč pohvalil zadovoljen stavec rekoč: „Gospod, vi pa še lepo po starem žeberjete.“ — V Vetrinju pri Celovcu so se prišli možje župljani pritožiti g. župniku dr. Amschlu, ker jim je to blaženje predsedalo. Celo v Ljubljani — tako mi je pravil rajni faktor Mohorjeve tiskarne A. Legat — so nekateri pripisovali potres l. 1895. nesimpatičnemu: bláží... bláží... V obmejnih krajih sem se v molitvi nalašč držal starine, da bi ljudem ne jemal veselja nad staro njih govorico in načinom molitve; drugod, v trdo slovenskih krajih sem molil tudi po Škrabčevem besedilu, ki je pač potrjeno v rimsko-slovenskem „misalu“ ter pri prekmurskih Slovencih in Hrvatih uže od nekdaj, kakor pri nas Slovencih po rajnem škofu Jordanu.

Kaj li je tedaj ukrenil naš slavni rajni predsednik Lambert Einspieler? Rekel je: „Obžalujem, da ne morem pomagati, ker je besedilo potrjeno v katekizmu“. — Ko pa je prišel kmalu potem, leta 1905., poziv, naj se za izdajo splošno-slovenskega „Cerkvenega molitvenika“ besedilo molitev še enkrat pregleda in presodi, preden se potrdi in objavi, sva midva, rajni Lambert in jaz, zastran „blažen“ izrecno zahtevala, naj se mu potrdilo odreče ter se popravi v „blagoslovljen“. Lambert so navedli temu še en nov vzrok, češ, da so se pri svojih vizitacijah veronauka po slovenskih ljudskih šolah na Koroškem prepričali, da se „blažena, blažen“ ne da pravilno razlagati... Čemu se zopet ni ustreglo tej odklonitvi? Zvedel sem iz ust rajnega Einspielerja: „Zato ne, ker so vrgli zahtevo pod klop, rekoč, da se ne ujema s katekizmom.“ Odgovoril je: „Čemu pa dajete v presojo, če se potem ne ozirate na njo!“ — Meni pa, ki sem ravno isto leto prirejal novo izdajo „Življenja svetnikov“, je kot škofijski cenzor dovolil, da sem za 25. dan sušča, praznik oznanjenja Mariji Devici, smel zopet dati natisniti popolnoma po Škrabcu: „Zdrava, Marija!“ — rekoč, ker to ni obredna knjiga.

Ali je mari Škrabčeva borba ž njim vred pokopana? O ne! Vzbuja se — zdaj pa zdaj. Opomnilo se je brž, ko je „Cerkveni molitvenik“ izišel, da bi se moglo pač tudi v „angelskemu češčenju“ tako glasiti kakor v molitvi „Češčena bodi Kraljica“: „Jezusa — blagoslovljeni sad svojega telesa“... Ko je v „Zgodbah sv. pisma“ pod vplivom katekizma in molitvenika prišlo na dan netočno in po nemškem: „Češčena si, blažena si, blažen je“, je k temu opozoril mariborski „Voditelj“: „Tako angel ni rekel.“ Tudi v „Vzajemnosti“ so se poskušali popravki, ki so le v toliko zavozili, v kolikor so se odstranili od Škrabčeve prave poprave. Naposled pa smo prejeli nov, po vladiki dr. Napotniku ob 30 letnici njegovega škofovanja potrjeni prevod „Svetega pisma“ novega zakona, v katerem prevajavec bogoslovja profesor dr. Zidanšek daje Sv. Duhu besedo nazaj prav po Škrabčevih dokazilih: „Zdrava, milosti polna, Gospod s teboj, blagoslovljena ti med ženami, in blagoslovljen sad tvojeja

telesa“ . . . Hvala Bogu! „Res clamat ad Dominum“ — reč kliče h Gospodu — Bogu; njemu se vrača beseda. Škrabec iz groba zmaguje! „Zdrava Marija“ se poveljuje!

Samo za zadnje prošnje delj še eno besedo. Kot tajnik sem bil mislil, da popravim, če rečem: „Prosi . . . zdaj in našo smrtno uro“, torej prosti tožilnik: našo smrtno uro, namesto: na našo smrtno uro. A p. Škrabec je potrdil: „na našo smrtno uro“, kakor tudi rečemo: na cvetno, na belo, na angelsko nedeljo. Torej: „nil innovetur!“ — ostani po starem: „na našo smrtno uro“.

III.

Še enega stika se naj dotaknem med Mohorjevo družbo in p. Škrabcem. Omenil sem uže, kaj sem povedal prijaznemu učenjaku na Kostanjevici: „Da se imamo od njega učiti“. Učili smo se ter porabljali njegovo znanstvo, njegov vzgled v pisavi slovenščine.

To smo pokazali n. pr. v ohranitvi starih slovenskih imen za mesece. Po Škrabčevem vzgledu smo v naših knjigah dajali prednost domačim. Popravili smo kimovec v kimavec — kakor je to storil Škrabec v „Cvetju“; tudi svečan bi bili popravili v sečen (mesec, v katerem drevje sečejo), srpan v srpen, a smo imeli pomislek zavoljo uže utrjene rabe.

Pokazali tudi v naših molitvenikih. Mohorjeva družba je bila prva, ki je v lavretanskih litanijah začela klicati Marijo: stolp (ne turen) — kralja Davida, slonokoščeni, in to po vzorcu „Cvetja“ v prvih letnikih, ker se je ta beseda v nekej Marijinej pesmi zglasila. Tudi prejšnji spoznovavci so postali spoznavavci. Preobilnega „I-jevanja“ smo se po Škrabcu jeli ogibati. Ob začetnih klicih v litanijah smo rajši vztrajali pri starih kicavnikih „Kriste“ — sliši, usliši nas! — Odstranjali smo nepotrebne „bodi“, kakor: Čast[bodi], Češčena[bodi]. Najrajši bi bili rabili za „Č a s t“ prav pravo staro besedo „S l a v a“. Slava Bogu na višavah! — Slava Oču ino Sinu ino Svetemu Duhu! — Krščansko ljudstvo čuti, da sama „Čast“ ni dovolj za latinsko „Glorija“, ker moli (vsaj pri nas na Koroškem): Čast ino hvala Oču ino Sinu ino Sv. Duhu!

Škrabec nas je dalje opomnil, da nimamo vojskinih čet ali trum, ampak le vojske ali vojne čete in trume, kakor tudi ženske ne nosijo ženskinih kril, ampak le ženska krila. — Kdor nam pride pred oči, ni navzoč, ampak navzoči ali navzočen. Berači so tisti, ki berejo ali berô — a navzoči niso tisti, ki navzejo ali navzô (kakor da bi imeli takšen glagol), ampak ki so nam prišli na-vz-oči ali pred oči. Če hočeš torej povedati, da je kdo pričujoč, smeš ali moreš tudi reči, da je ta ali ta navzoči ali navzočen, pa nikdar ne navzoč — na kar je bil davno pred Škrabcem opozoril jezikoslovec Caf v mariborskem „Vestniku“. Toda, nič ali skoro nič se ne brigajo za take opomine ne pisatelji, ne časnikarji, ne govorniki. Ali brigati bi se imeli, posebno še brigati pripravljavci ali popravljalci tiska, knjig in časnikov, da bi se po njih ne pokvarjala (kar se žal v obilnej meri godi), ampak ohranjala in boljšala pristna govorica slovenska.

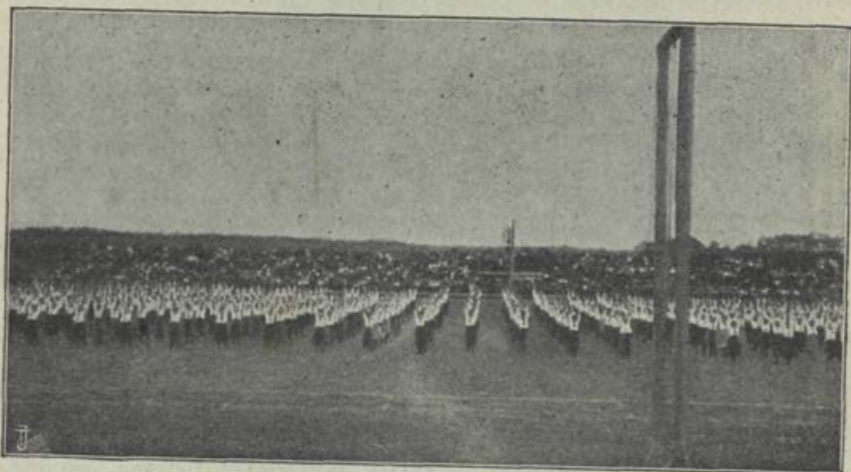
Hvalo smo dolžni znanstvenikom, ki učijo pravo besedo ter opominjajo na napake; hvalo pa bodo dajali p. Stanislavu tudi znanstveniki, dokler se bo govorilo in pisalo slovenski. Njegovi spisi in letniki „Cvetja“, ki jih je urejeval on, bodo ostali spominiki slovenščine — kakor Trubarja iz Dalmatina biblija — do skrajne dobe slovenskega in slovanskega jezikoslovja.

A p. Stanislav Škrabec si je postavil med Slovenci sam živ spominik v Marijinem češčenju. Leto 1919. je bila 650 letnica trojega angelskega pozdravila. Leta 1269. namreč je zaukazal največji učenjak frančiškanskega reda, cerkveni učenik sv. Bonaventura, ko je bil redu višji predstojnik, da se ima vsak večer pozvoniti ter Marija počastiti s trikratno: Zdrava, Marija! S tem se je začelo v katoliške cerkvi troje angelsko češčenje na dan — to je živi spominik sv. Bonaventure v krščanskem svetu. In živi spominik oču Stanislavu, največjemu slovenskih frančiškanov, bodi pristno svetopisemsko besedilo počesčenja: Zdrava, Marija! — A venec in žar spominiku?

Marija Devica — Bogorodica. —

Ne dolgo prej, da je odložil p. Škrabec uredništvo „Cvetja“, je izrekel na njega platnicah znanstveno podprto željo, naj bi Slovenci z drugimi Sloveni vred Marijo imenovali, ne božjo porodnico, ampak: Bogorodico. Pač res! Porodnica je žena, ki je na porodu; „sedemtednico“ sem jo nedavno slišal imenovati, ki se naj pazi in doma drži sedem tednov; božja je pa vsaka, ki je v božji volji, kakor tudi pravimo: ta človek je božji, služabnik božji, angel božji. Porodnica ima tudi več pomenov, kakor se pač naglasi, ali porodnica ali poródnica, kakor tudi bolníca in bólnica. Le ena sama pa je Bogorodica — Marija Devica.

Nje pozdravljanje: „Zdrava, Marija!“ — nje klicanje: „Bogorodica!“ ostani Tebi, dika reda frančiškanskega živi in večni spominik.

Orlovski tabor v Mariboru: Orlice telovadijo na Tezni.

Odkritje spomenika p. Stanislava Škrabca.

Opisal dekan Anton Skubic.

Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1920. je prinesel opis življenja velikega slovenskega jezikoslovca p. Stanislava Škrabca. Naj koledarjevi čitatelji še enkrat vzemo v roke oni spis, pa bodo razumeli veliko slavnost, ki se je vršila v prijazni Hrovači pri Ribnici dne 12. septembra 1920.

Slavnega rajnika rojstna vas Hrovača je bila ta dan vsa v mlajih, vencih in zastavah. Na trgu v Ribnici pa se je ta dan zbrala mnogotisočera množica ljudstva in prosvetnih društev s svojimi zastavami; v slavnostnem sprevedu je z rakovniško salezijansko godbo

Dr. Jos. Mantuani govori slavnostni govor.

prikorakal ta pestri spreved v Hrovačo, kjer je ribniški dekan Anton Skubic na prostem služil sveto mašo, pri kateri je mojstrsko prepeval pevski zbor, broječ okrog 70 glasov. Po sveti maši mogočno zadoni Kimovčev „Hvalite Gospoda!“ in dekan Skubic kot predsednik odbora odkrije spomenik, doprsni relief v naravni velikosti, z nagovorom: ¹¹⁴

„Velespoštovana gospoda, čislani rojaki, narod slovenski! Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih vreden ni! Te besede velikega škofa Slomška mi danes prihajajo v misel, danes, ko ribniška dolina, ko slovenski narod postavlja časten spomenik velikemu možu, velikemu sinu ribniške doline, ki je proslavil naš slovenski jezik med vsem slovanskim, da, med vsem učenim svetom. Niso mu brez vzroka ponujali vseučiliških stolic veliki narodi, kakor je bratski ruski narod; oni so vedeli, kaj je na polju jezikoslovja p. Stanislav Škrabec, ki se je rodil v tej vasi, tu v tej kmetiški hiši. Skromen, nepoznat redovnik je bil, ki ni iskal svetovne slave, ki jo je vsiljevano odklanjal, pač pa je v samostanski celici noč in dan delal za slovenski narod, za lepoto njegovega jezika, za njegovo slavo.

Mnogo velikih mož je rodila ribniška dolina, da imenujem Trubarja, Levstika, Stritarja; mnogo velikih mož je delovalo v tej župniji, kakor zgodovinar Schönleben, pesnika Vodnik in Žakelj-Ledinski, pisatelj Holzapfel, narodni buditelj in veliki Jugoslovčan dr. Janez Evang. Krek; v ribniški šoli se je šolal naš pesnik Prešeren, in tu se je rodil vredni njihov vrstnik p. Stanislav Škrabec, kateremu se danes slovenski narod oddoljuje, ko mu postavlja nesmrten spomenik, kakor so nesmrtna njegova jezikovna dela.

Ponižen samostanec je bil, ki je v samoti in tihoti delal neumorno za slovenski narod in materni jezik svoj. Ko bi danes stal med nami, bi se brezdvomno zgražal nad nami, ki z današnjim slavljem motimo njegovo ponižno misel. Toda ta ponižnost ga je dvignila za svetovnoznanega moža in kulturnega delavca slovenskega naroda, ki mu je dolžan mnogo, mnogo. Njegovemu delu veljaj današnje slavlje, da ne ranimo njegove ponižnosti. In narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih vreden ni!" Potem, naznanivši natančnejši opis po naslednjem govorniku, konča:

"Umakni se torej, zavesa, in pokaži slovenskemu narodu velikega sina! (Zavesa v tem hipu pade.) P. Stanislavu Škrabcu trikratna in večna slava!"

Množica zaori trikratno „Slava!“, godba zaigra, in nato se globoko spoštovanje pred samostanskim učenjakom javlja v tihem molku, v katerem nastopi vseučiliški profesor dr. Josip Mantuani in v slavnostnem govoru opiše slavljenčevo življenje, njega, človeka prelepih vrlin, duhovnika in redovnika ter slednjič učenjaka svetovnega slovesa ter oriše njegovo znanstveno delo, ki se je osredotočevalo v „Cvetju z vrtov sv. Frančiška“, čigar platnice so postale dragocena stvar, ki jih iščejo jezikoslovci kot zaklade. Zakaj neki?

„Škrabec je bil naprednjak v svoji stroki; utiral je pot moderni učenjaški struji mnogo prej, nego se je sama zavedela. Odkar se je oglasil, je rastel njegov pomen kakor val na morju, kadar ga podi vihar. Danes pa čujemo, kako se omenja Škrabčevo ime na učenih stolicah domačih in tujih univerz. Posebne zasluge ima za nas Slovence, ker je otel slovenščini samostojnost in ji dal možnost nadaljnega razvoja. Vsak Slovenec brez razlike mora biti hvaležen našemu slavljenču za dolgotrajno, samozatajevalno, a uspešno delo, ker je z njim utrdil posredno tudi narodno zavest in obstoj slovenskega plemena. Pri tem pa ne pozabimo, da je zmogel Škrabec to važno delo v tedanjih razmerah samo s pomočjo „Cvetja“ oziroma njegovih platnic, to je, povedano z drugimi besedami, da izhaja očetba naše jezikovne samostojnosti in preokret v slovenskem jezikoslovju iz frančiškanskega reda, iz tihe meniške celice, na podlagi nabožnega lista. Škrabec je doprinesel najsijajnejši dokaz, da prava vernost ne zavira napredka; ako bi ga zavirala, bi skromni menih Škrabec ne mogel postati voditelj slovenskih jezikoslovcev, kar je v resnici.

A ne le Slovenci, ves učeni svet, ki se peča s slovenskim jezikoslovjem, mora biti hvaležen našemu slavljenču; kajti v svojih spisih je nagromadil toliko gradiva, da bo slonelo vse naše jezikoslovje za dolgo dobo na njem; Stanko je učenjaška posebnost, oče slovenskega jezikoslovja, dika ribniške doline, čast slovenskega naroda in ugled slovanstva med tujimi rodovi.

Zato današnje slavnosti ne pozabimo nikdar; spomin na slovesne trenutke, ki jih pravkar doživljamo, bodi nam neprestano živ in svež, na slavo lepi ribniški dolini ter njenemu velikemu sinu, očetu Stanislavu Škrabcu, kateremu kličemo danes in v bodoče: Slava!"

Nato predsednik odbora izroči spomenik v varstvo ribniški podružnici Slov. dijaške zveze, ki je največ pripomogla k temu slavnostnemu dnevu. Pevski zbor in ljudstvo zapoje „Lepa naša domovina“, dvignejo se ponosno kvišku društvene zastave, in s tem je prelepa slavnost končana.

Spomenik je izdelal iz nabrežinskega marmorja Fr. Kralj, akademični slikar in kipar iz Dobrepolj pri Ribnici. Stal je 18.000 kron sam brez vseh drugih stroškov; pokrili so vse troške slavnega moža razumni slavitelji. Slava i njim!

Orlovski tabor v Mariboru.

Mnogo krasnih dni in sijajnih prireditev je že videl naš dični jugoslovanski Maribor. Nepozabljiv je 15. december 1918, ko sta Maribor in vsa njegova okolica obhajala tako velečastno ujedinenje nove države SHS. Dražesten je bil 29. junij 1920, ko so Maribor, vsa Dravska dolina, Slovenske in Ljutomerske gorice sprejele z nepopisnim ognjem domovinske ljubezni in z žarnim veseljem junaškega kraljeviča, našega prvoboritelja regenta Aleksandra. Toda vse te prelepe dneve, praznovane v plamenu jugoslovanskega oduševljenja, nadkriljujejo mnogovrstne svečanosti Orlovskega tabora v Mariboru od 28. julija do 2. avgusta 1920. Obhajal jih je namreč ne samo Maribor s svojimi sosednimi okraji, temveč vsa Slovenija in ž njo vsa premila jugoslovanska domovina. Od Mure in Drave doli do Soče, Jadranskega morja in do Vardarja so doneli odmevi taborskega slavlja v Mariboru. Bili so to dnevi narodnega, slovanskega navdušenja, poveljani in harmonično spojeni s prepričanjem katoliških nazorov.

Več mesecev je bilo tisočero rok v Ljubljani in v Mariboru pri napornem delu, da se izvrše vse priprave za velikansko svečanost. Obilni odseki so se neprestano trudili, da pripravijo v Mariboru stanovanja za toliko tisoč ljudi, da jim oskrbé prehrano za dobo njihovega bivanja v dravski prestolnici. Vsi zavodi s svojimi obširnimi prostori so bili najeti za sprejem dragih gostov. Kjerkoli je bila najti kakšna soba, vse se je uporabilo za stanovanja.

Prvi gostje so prišli v četrtek 29. julija, zvečer ob 9. uri. Bili so naši bratje Hrvati iz Hrvatske, Slavonije, Bačke, Baranje, Banata, Bosne, Hercegovine in iz Dalmacije. Med njimi je bil križevački unijatski škof dr. Dioniz Njaradi. Na kolodvoru jih je pričakovala tisočera množica mariborskega občinstva. Sprejem je bil do solz ganljiv. V imenu katoliške dijaške lige je njen podpredsednik Kolarek proslavljajal trenotek, ko se v tako velikem številu prvič na severni meji naše države snidejo Hrvati in Slovenci, da si osnujejo načrte za narodno, prosvetno in gospodarsko delo v ujedineni domovini. Potem so, burno pozdravljeni, korakali v mesto, na čelu vseučiliščni in srednješolski dijaki iz Hrvatske, Slovenije in iz Belgrada.

Taki prisrčni sprejemi na mariborskem kolodvoru in v mestu so se potem četiri dni, večkrat na dan, ponavljali. Prišlo je z rednimi in posebnimi vlaki 25.000 ljudi od vseh strani. Na vozovih ali na konjih je pa prišlo mnogo tisoč ljudi iz bližnje in daljnje okolice mariborske. Tolikih množic še Maribor nikoli ni videl. V teh dnevih je bilo po trgih in ulicah mariborskih velikomestno življenje in vrvenje, semtertja pravcata gnječa v ljudskem navalu. Navdušenje je rastlo od dne do dne. Na Aleksandrovi cesti je bil postavljen visok, s cvetjem in zastavami bogato okrašen slavolok. Zastave v narodnih in državnih barvah iz zasebnih hiš in uradnih poslopij so zaplapolale. Posebno lepo je bil ozaljšan ves Slomškov trg s škofovo palačo, na Glavnem trgu pa mestna hiša, ki je vsa blestela v vencih, zastavah in orlovskih znamenjih.

Sijajen sprejem je bil posvečen bratom Čehom, ki so prišli s posebnim vlakom, bilo jih je nad 500, v petek na jugoslovanska tla. Že ob meji v Št. Ilju jih je čakalo tamošnje ljudstvo v veliki množici. Pozdravil je došle brate in sestre iz severa v imenu vseh obmejnih županov Franjo Thaler, ki je izrazil kipeče veselje vseh obmejnih Slovencev, da so prišli bratje Čehi med nje. Dr. Šramek, modri voditelj katoliških Čehoslovakov, se je v vznesenih besedah zahvalil za tako iskren sprejem ter je povdarjal, da bo Orlovski tabor v Mariboru pričetek še tesnejše pobratimije med Čehoslovaki in Slovenci. Burno so Čehi pozdravili narodnega prvoboritelja v Št. Ilju, g. župnika Evalda Vračko.

Ovenčani vlak je med vihnim pozdravljanjem došel v Maribor. Na čelu spreveda, ki se je po mestu razvil, so korakali nosilci čeških zastav, šest po številu. Sledila je dolga vrsta čeških gostov, med njimi 200 Orlov in nad 100 Orlic v svojih ljubkih, modrih krojih. Češki trobentači so glasno oznanjevali njihov prihod. Šli so na Slomškov trg. Vzgleden red in vzorna razvrstitev je očarala mnogobrojno občinstvo, ki jih je med neprestanim vzklikanjem spremljalo po mestu. S prvega nadstropja svoje palače jih je pozdravil škof dr. Napotnik, pred palačo so jih pa pričakovali škofje dr. Jeglič, dr. Šarič in dr. Njaradi. Dr. Jegliču so Čehi priredili veliko ovacijo. Čehi so potem zapeli svoj čudno lepi „Kde domov moj“ in „Pod Tatro“, vsa večtisočera množica pa pretresljivo „Lepa naša domovina“. Ta prizor na Slomškovem trgu ostane vsem udeležencem nepozabljiv, take prisrčnosti ni moči popisati, se more le razumeti po navzočnosti. Češke Orlice so odšle k šolskim sestram, ki so jih s prav slovensko gostoljubnostjo sprejele kot svoje goste na stanovanje; vsi Čehi pa so bili nastanjeni v vojaški realki, kjer jih je poveljnik polkovnik Jakovljevič sprejel z uprav srbsko pobratimsko prisrčnostjo.

V četrtek zvečer je bil svečan komerz na čast gostom v Götzovi dvorani, ki je sicer največja v Mariboru, a je bila takrat dokaj premajhna. Navzočen je bil kot zastopnik prestolonaslednika regenta polkovnik Bogičević z mnogimi častniki. Navdušenje je bilo splošno. Govori škofov dr. Napotnika in dr. Jegliča, dr. Leskovarja, dr. Hohnjeca in Jos. Pirca so bili sprejeti z dolgotrajnim odobravanjem.

Enak, po nekaterih okoliščinah še sijajnejši slavnostni večer je bil v petek v isti čarobno razsvetljeni dvorani. Udeležba je bila še večja. Med navzočnimi sta bila tudi nadškof dr. Bauer iz Zagreba in dr. Marušić, škof senjski. Med slavnostjo je dospelo v dvorano 30 francoskih gostov iz Francije in Belgije, najboljših telovadcev različnih organizacij. Njihov prihod je vzbudil pravi vihar oduševljenja. Francoske, mojstrsko izdelane zastave so žele neomejeno priznanje. Njihov govornik je bil pozdravljen z gromovitim ploskanjem. Ti pozdravi so bili glasen odmev jugoslovanske ljubezni do veledušnega francoskega naroda, ki je v svetovni vojski tako trpel in s svojo preslavno zmago tudi nam pomogel razrušiti verige krute sužnosti. Na odru pa so iz krepkih čeških grl zaorile češke narodne pesmi, kar je zopet povzdignilo slavnostno razpoloženje. Bil je to diven večer v žareči luči slovansko-francoske vzajemnosti.

Orli-konjeniki na Aleksandrovi cesti, pri sprevodu.

Prihodnja nedelja, 1. avgust, je bila določena za vrhunec vseh slavnosti Orlovskega tabora. Kdor jo je videl v Mariboru, je ne bode nikdar pozabil. Spomin na njo bo z nami legel v hladni grob.

Na vse zgodaj so že množice napolnile ulice mariborske. Na različnih trgih so zaigrale godbe, bilo jih je 12, vesele budnice. Nepregledne množice so se zbirale k velikemu sprevodu po mestu na Glavni trg. Bil jim je začrtan natančen red, katerega so se morale vestno, do minute, oklepati. In to so vzorno izvršile. Občudovanja vredna je bila natančnost, s katero se je ves vspeh vršil. Najlepše spričevalo, kako se more naše ljudstvo organizirati!

Prvi so došli na Zrinjski trg Orli-konjeniki, njim so sledile pestre narodne noše, Orli s fanfarami in alegorija na vozu „Kralj Matjaž“, ki je vzbudil toliko pozornosti. Za temi je korakala Jugoslovanska kmetijska zveza z mnogobrojnimi člani. Sledila je jeseniška godba in Jugoslovanska obrtna zveza. Slovenski visokošolci in srednješolci za njo; potem zopet narodne noše. Za mengeško društveno godbo so korakala češkoslovenska odposlanstva, odposlanstva prijaznih nam držav. Za svetinjsko godbo so korakali ameriški Jugoslavlani, pevska zveza „Ljubljana“, Slomškova zveza in hrvatsko učiteljstvo. Zopet dva voza narodnih noš. Za višnjegorsko orlovsko godbo so šli Primorci in Korošci z značilnimi napisi, oboji navdušeno pozdravljeni. Sledili so češki Orli in Orlice, Orli iz Amerike, za njimi telovadci iz Francije in Belgije. Potem Hrvatska Omladina, za njo skupina nad 300 narodnih noš iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije, ki so vzbujale po svoji pestrosti, umetnosti in bogastvu veliko pozornost. Med sviranjem salezijanske godbe iz Ljubljane

je korakala nepregledna vrsta Orlovskih zvez. Pogled na dolge vrste Orlov in Orlic iz vse Slovenije je bil veličasten. Sledilo je zopet več godb in vmes delavstvo Jugoslovanske strokovne zveze. Posebno pozornost so vzbujali rudarji v svojih zgodovinskih nošah. Za temi so prišle dolge vrste občinstva iz Maribora in njegove okolice, različne družbe in organizacije. Pet četrto ure je trajal spreved do Glavnega trga, kjer so se skupine v najlepšem redu razvrstile. Bil je poln ves prostorni trg. Tolika različna množica je nudila čaroben pogled. Najodličnejši gostje, cerkveni in svetni dostojanstveniki, častniki in uradniki, ki so na posebnem odru prisostvovali svečanosti, so izražali svoje občudovanje z vsem priznanjem nad tako vrlo prirejeno svečanostjo. Okna obstranskih hiš so se trla radovednih gledalcev. Pri Marijini sohi sredi trga, pri tem slovečem spomeniku mariborske zgodovine, je bil postavljen oltar, ves v rožah in zastavicah. Pri njem je opravič mariborski vladika dr. Mihael Napotnik tiho sv. mašo, pred oltarjem pa je bilo šest klečalnikov za šest navzočih cerkvenih knezov, z zagrebškim nadškofom dr. Bauerjem na čelu. Bila je to pač najsijajnejša cerkvena slovesnost, karkoli jih je Maribor videl. Kar je službo božjo posebno povzdigovalo, je bilo mojstrsko umetno petje pevskega društva „Ljubljana“ s spremljevanjem celotne vojaške godbe Dravske divizije; pela se je pod spretnim vodstvom profesorja Bajuka staroslovenska maša dr. Kimovca. Po sv. maši je imel škof dr. Napotnik cerkveni govor o snovi „Bog z Vami“.

Po službi božji se je vršil na Glavnem trgu prvi jugoslovanski Orlovski tabor. Govorniki so nastopili na balkonu mestne hiše. Množica, cenili so jo nad 30 tisoč, je govorom sledila z napeto pazljivostjo. Na obrazih se je poznal znak mogočnih srčnih občutkov; veselje in oduševljenje, ponos in samozavest je prevevala tisoče in tisoče. Dvojna ideja: verska in narodna, je strinjala te nepregledne vrste, mogočno sta vzkipele ti ideji v globočinah src.

Predsednik Orlovске Zveze Jos. Pirc je pozdravil navzočne, pred vsemi zastopnika prestolonaslednika regenta Aleksandra, potem navzočne cerkvene kneze, ter vse vojaške, svetne in duhovske oblasti.

Za njim je govoril minister za poljedelstvo dr. Svetozar Janković. Akoravno je pravoslavne vere in Srb, je govoril za katoliško idejo in za naše slovenske pravice s tolikim navdušenjem, da so ga množice strmeč občudovale. Med drugim je rekel: „Bratje Slovenci! Preživeli smo strašna leta vojske, v katerih smo morali biti priče te največje mesnice, kar jih pozna zgodovina. Ta leta trpljenja pa niso bila zaman. Prinesla so nam osvobojenje in združitev, uresničenje tiste misli, za katero so se trudili najboljši duhovi med Slovenci, Hrvati in Srbi. Tem letom trpljenja se moram tudi jaz zahvaliti, da imam čast pozdraviti tako krasno zborovanje slovenskega ljudstva, zborovanje tako ogromno in veličastno, kakršnega doslej še nismo videli na tleh Jugoslavije. Zbrali ste se tukaj verni Slovenci-katoličani. Kot pravoslaven brat vas na tem zborovanju iskreno pozdravljam in vam kličem: Čuvajte svojo katoliško vero! Zakaj, to vemo vsi, da je narod brez vere žival in da brez verske podlage ne more obstojati noben narod in nobena država. Med

katoličani in med pravoslavniimi ne more biti nobenega nasprotja. Naše edinstvo je popolno. Imeti moramo en parlament, en zakon. Kar zaboli Srbe, zaboli tudi Slovence in Hrvate; in kar boli Slovence, boli tudi Hrvate in Srbe. Naša država mora biti pravična vsem in v njej vsi enakopravni. V tem imenu vas, dragi bratje Orli, ko Srb iskreno pozdravljam: Dvignite se, širite se, razpnite krila in priletite tudi k nam v Srbijo. V tem imenu pozdravljam tudi tukaj v tem ogromnem številu zbrano ljudstvo, ki je izraz vaše organizirane moči in zaključujem z vzklikom: Bog živi naš trojedini narod Srbov, Hrvatov in Slovencev! Bog živi Nj. kr. Veličanstvo kralja Petra in prestolonaslednika Aleksandra!"

Besede ministra dr. Jankovića so izzvale vihar odobravanja. Vtisk je bil silen in pretresljiv.

Nato je dr. Anton Korošec med mnogokratnim odobravanjem govoril o moči naših organizacij, pred vsemi naših Orlovskih zvez.

Dr. Šramek, zastopnik češkoslovenske republike, je govoril o nujni potrebi slovansko-katoliške solidarnosti ali skupnosti.

Bernard, zastopnik francoskih telovadcev, je omenjal vez ljubezni, ki je že ob Napoleonovem času med Slovenci in Francozi obstojala ter se mora odslej še krepkeje razživljati.

Poverjenik dr. Remic je v imenu ljubljanske vlade pozdravil tabor.

Dr. Belić iz Djakova, zastopnik Hrvatov, je visoko ocenjeval versko prepričanje Slovencev in organizatorično moč.

Mr. Grdina iz Amerike je v jedernatem govoru, ki je posebno kmetsko ljudstvo do solz ganil, izrazil pozdrave svojih ameriških rojakov. Bodril je s plamtečimi besedami naše ljudstvo k delu, treznosti in vztrajnosti v dobrih sklepih.

Z narodnimi slavospevi je bil sklenjen Orlovski tabor ob eni uri popoldne. Zapustil je neizbrisljive spomine.

Popoldne ob 3. uri je bila telovadba na Teznu pri Mariboru. Rahel dež ji je nekoliko zakasnil začetek. Velikanske procesije so potovale iz mesta na Tezen. Vsi tisoči iz mestnega zborovanja so vrveli tja na obširno livado. Bila je vsa v zastavah. Na obširnem prostoru so bili pripravljeni odri in tribune, ki so se kmalu napolnile do zadnjega sedeža. Okoli in okoli so pa še tisočere množice oblegale telovadni prostor.

Kot prvi telovadci so nastopili gostje iz Francije in Belgije. Njihovo izvajanje prostih vaj je bilo tako popolno in dovršeno, da je vzbujalo strmenje in vsesplošno občudovanje občinstva, ki ni moglo prehvaliti neke posebne elegance in očarujoče spretnosti. Bili so to redosegljivi mojstri v prostih vajah, kakor tudi pozneje na orodju, kjer so dosegli uprāv višek telovadne izurjenosti. Ni čuda, da je občinstvo spremljalo vse njihove nastope z viharnim, dolgotrajajočim odobravanjem. Odnegli so prvi lovorov venec; orjaško in slavno je bil zaslužen.

Za njimi je nastopilo 700 Orlov, deloma Slovencev, deloma Čehoslovakov, potem okoli 500 Orlic. Proizvajali so vsi proste vaje na orodju. Vse vaje so vrlo dobro ugajale. Občinstvo jim je z največjim zanimanjem sledilo. S pohvalo in burnim ploskanjem jih je odlikovalo,

Ves čas telovadbe so bili navzočni: Zastopnik regentov, vsi škofje, več članov deželne vlade, mnogo častnikov, uradnikov in drugih odličnih gostov.

Po telovadbi je poverjenik za uk in bogočastje ter član Orlovskega predsedstva dr. Karel Verstovšek prebral brzojavko prestolonaslednika Aleksandra, v kateri se zahvaljuje za pozdrav, poslan mu z Orlovskega tabora. Orisal je nadalje veliki pomen Orlovskih organizacij ter s poudarkom omenil, da bodo Orli močna jugoslovanska armada. Zaključil je svoj govor s trikratnim „Živio!“ na kralja in prestolonaslednika, kar je vzbudilo burne ovacije naši narodni dinastiji. Pomenljivo je kronala celo slavnost himna „Bože pravde“, ko so navzočniki poslušali odkritih glav.

Tak je bil potek Orlovskega tabora, skromno orisan na zunaj, pred svetom. A še bolj pomemben je bil tabor po svojem notranjem delovanju. V Mariboru so se zbrale vse naše mnogoštevilne organizacije, bilo je zbrano vse, kar dela na verskem, prosvetnem, narodnem, karitativnem in socialnem polju. Prišlo je dijaštvo, moško in žensko, duhovništvo, učiteljstvo, delavstvo, poljedelstvo in obrtništvo. Vse panoge raznovrstnega dela za narodni blagor so bile zastopane. Na stotine je bilo stanovskih zborovanj, na tisoče sklepov in načrtov je bilo po napornih razpravah sklenjenih. Tabor je hotel doseči preobrazbo vsestranskega narodnega napredka in prave prosvete. O le-tem uspehu bo zgodovina poročala. Kakšni bodo uspehi, je od nas odvisno. Za vse pa veljajo zlate besede, katere je ob sklepu zborovanja kršč.-socialnega delavstva predsednik Jos. Gostinčar izgovoril: Mi na delo! Naše delo pa naj blagoslovi Bog! *Dr. Ant. Medved.*

Čehi v sprevodu.

Svetovni dogodki.

(Spisal dr. Vinko Šarabon.)

Prav malo prostora imam. Dobro le, da se od lani do letos ni zgodilo nič takega, kar bi zahtevalo obširnejši opis. Povsod je še vse negotovo in nestalno, vse se prenavlja in vre. Pri nas tudi. Kakor smo že lansko leto omenili, je prvemu veselju in prvi navdušenosti sledilo razočaranje. Predstavljali smo si razvoj drugačen, kakor se pa vrši. Pa mora tako biti, ker se naši predstavniki niso povzpeli na višino zahtev naših dni. Za malenkosti se pulijo in trgajo, zgodovina pa gre naglim korakom naprej in ko je prepozno, se ozró in gledajo za njo. Saj tudi drugod ni dobro, a reči smemo, da bi bilo pri nas lahko dosti bolje kakor je. Lani smo napisali v „Koledarju“ naš nazor o ustroju države, izrekli smo se za avtonomijo. Bili smo takrat precej osamljeni; danes so pa razen par čudnih navdušencev vsi Slovenci za to. Mora tako biti, razvoj tako hoče. Stokrat in stokrat smo poudarjali v šoli in zunaj, da se proti koraku zgodovine ne da nič opravi; kakor niso mogli preprečiti stvarjenja Jugoslavije, tako tudi nihče ne bo mogel preprečiti avtonomije posameznih naših pokrajin. Bolj ko bodo centralizirali, bolj bodo pokrajine lezle narazen. V pametni avtonomiji bo obstoj in razvoj naše države stokrat bolj močan in varen kakor pa v sedanjem nespametnem vedno naraščajočem centralizmu. Bomo že videli.

V zunanji politiki ne pridemo nikamor naprej. Če se nam zgodi kaj neljubega, slišimo iz Belgrada kvečjemu kak jako tih in lahen protest, potem je pa zopet mirno. Danes, ko to pišem, 18. oktobra, ni še urejeno jadransko vprašanje, pač pa smo doživeli najžalostnejši dogodek v zgodovini Slovencev sploh, nesrečni plebiscit na Koroškem pred tednom dni. Rečem, najžalostnejši dogodek. Zakaj ponemčevanje v srednjem veku se je vršilo neopaženo, ne da bi se bil kdo zavedal; in tudi ponemčevanje v drugi polovici preteklega in v začetku sedanjega stoletja je zadajalo Slovincem rane le počasi. Udarec 10. oktobra nas je pa zadel s polno silo, nepričakovano in zato tem občutneje. Slovenski narod stoji ob grobu svojega prvorojenca, najlepšega svojega sina, plaka, globoko plaka. Zaradi par glasov naj bo zibelka slovenstva v tujih rokah? Kaj naj napravimo? Delajmo in zbirajmo moči, zakaj borba še ni končana. Kolikrat smo v Koledarju že prerokovali in vselej prav. Pomoč nam more in mora priti, na znotraj od nas samih, na zunaj od naših bratov na vzhodu, kadar bodo ozdraveli sami. Moč njihova je velikkanska, kljubuje vsemu svetu in bo pomagala tudi nam. Mir v Parizu bodo revidirali in v naročje svoje bo sprejela mati Slovenija prvorojenca, vstalega od smrti. Seveda se mi bo marsikdo smejal, ko bo to bral, a jaz sem trdno prepričan, da bo tako. So še drugi izhodi, a ta bo najlepši in najčastnejši.

Plebisciti so se vršili dosedaj tudi še v Šlezviku in ob mejah Poljske. Severni del Šlezvika pripade Danski, južni Nemčiji

Narodnostna karta in pa zgodovina nam pravita, da je prav tako. Zelo slabo je pa izpadel plebiscit za Poljake. Nad 90 % glasovalcev se je i v Zahodni Pruski i v Vzhodni Pruski izreklo za Nemčijo. Tam namreč, kjer se je sploh plebiscit vršil. Opravičuje pa Poljake dejstvo, da se je vršilo glasovanje v najtežjih dneh nove poljske republike. Na nam nerazumljiv način so se dali namreč Poljaki preslepiti po Francozih in drugih in so udarili na ruske boljševe. Po prvih napadih se jih je prijela ošabnost in računili so na vhod v Moskvo. Pred 300 leti so bili res že tam. Brusilov je pa ta čas rusko armado organiziral in ko so bili Poljaki že globoko notri v Rusiji, jih je prijel. Hitreje kakor naprej je šlo tedaj nazaj. Šele pred Varšavo so se ustavili, s francosko pomočjo so rusko ofenzivo zavrli. In v teh nesrečnih dneh se je vršilo glasovanje. Sicer so Poljaki preje rekli, da v slučaju neugodnega plebiscita zasedejo z oboroženo roko one pokrajine, a dosedaj jih še niso. Odstotki so previsoki.

Na Nemškem delajo. Opustili so osemurni delavnik, hočejo zopet kvišku in kakor smo že rekli, se jim bo to tudi posrečilo. Čakajo še plebiscita v Gornji Šleziji, ki bo pa skoro gotovo drugačen kakor oni v Prusiji. Glede Nemške Avstrije je pa samo vprašanje časa, kedaj se bo priklopila Nemčiji. Za nas Jugoslovane nastane v tem hipu velikanska nevarnost, ob naših mejah se pojavi Velika Nemčija. To bi morali v Belgradu vedeti in posvetiti meji na severu veliko, veliko več pozornosti. Saj so nemško pest vendar že dosti občutili. Pa človek hitro pozabi, zlasti če je sam vase zaljubljen.

Italija se nam zdi kakor puran, tako se napenja. Ker gleda samo naokoli, premalo pazi na notranji razkroj. Nam ne dovoli prostega dihanja, težko čutimo njeno bližino.

V Franciji, Belgiji itd. gre stara pesem naprej. Kapital raste, z njim draginja, štrajki dan na dan. Je pa vseeno, ali sedi na stolu Millerand ali Deschanel ali kdorsibodi. To bo toliko časa, dekler se ne bo izvedla pametna socializacija, ki je pa najbrž ne bo nikoli. Kakor Mojzes napenjamo oči in gledamo v obečano deželo socialne pravičnosti in oči bo napenjalo še dosti rodov za nami. Isto na Angleškem, boj med onim, ki je zgoraj, in onim, ki hoče na vrh. Uspehi zunanje politike so pa za spodaj ležečega pesek v oči, da situacije svoje natančno ne spozna.

Rumunija je zelo povečana, dosti več kakor je zaslužila; ne bo obdržala vsega. Besarabijo bo čisto gotovo izgubila, vzeli jo ji bodo enkrat Rusi in kar bo najbolj smešno, z svečanim dovoljenjem in podpisom Anglije, Francije in Italije, največje rumunske prijateljice.

Bolgarija žaluje, preveč so jo prikratili. Ne vem, če je politika Jugoslavije prava, da smo vzeli Caribrod, Strumnico i. dr. Tako ne bomo prišli do sporazuma. A zaenkrat v Sloveniji še nimamo v tem oziru pristašev, imeli jih bomo pa v desetih letih prav veliko, če ne vseh. Enega tudi sedaj Bolgarom ne moremo odreči: resni in pridni delavci so.

Grčija je preveč použila in še ne more prebaviti. Boji se, da bi ji plena kdo ne iztrgal in išče zaveznikov. Tako tudi Češkoslovenska, Poljska, Rumunija. Sklepajo zvezo, takozvano „malo antanto“,

Regent Aleksander položi venec na Prešernov spomenik v Ljubljani.

(Fot. Fr. Marinko v Ljubljani.)

ki naj garantira (zagotovi) državam sedanjo posest. Povabili so tudi Madjare, nas in Bolgare. Ta antanta ne bo držala, že zato ne, ker bi bili Bolgari in Madjari le prisiljeni v njej, saj je sklenjena v prvi vrsti proti njim. Res ne bo držala; kakšen interes naj pa ima n. pr. Čeh ali Poljak na obstoju Grške ali pa nasprotno? Vsak pojde svojo pot in bo od trenutka do trenutka iskal novih „antantarjev“.

Glede Madjarske si ne upam veliko prerokovati. Išče si kralja.

Češkoslovenska ljudovlada ima veliko sitnosti. Največ preglavice ji delajo Slovaki in pa tešinsko vprašanje. Čehi so kot notranji politiki preveč neokretni in hočejo drugim s silo vteptati svoje mnenje, zasmehujejo navade Slovakov, njih obrede, šege itd. Madjari pa niso bili taki in so na drug način več dosegli. Gotovo se bodo pa tudi Čehi spametovali. Novo pristanišče delajo v Bratislavi ob Dunavu. Izpodrine naj tržišče na Dunaju; ne vemo, če bo šlo.

Skandinavski državi s Švico so še najbolj urejene.

Žalostijo nas homatije v Rusiji. Izhoda zaenkrat ne vidimo nobenega. Toliko opažamo, da strogi boljševidem ponehava in se poraja zmerni socializem. Saj drugače tudi biti ne more. O nemožnosti komunizma smo že lani pisali. Da bi le kmalu prišlo tako daleč, da bi se narod oddahnil, da bi delal v pravi smeri. Iz Rusije bo prišel potem žar socialne pravičnosti tudi k nam.

V Afriki nič novega; nemških kolonij še niso končno razdelili.

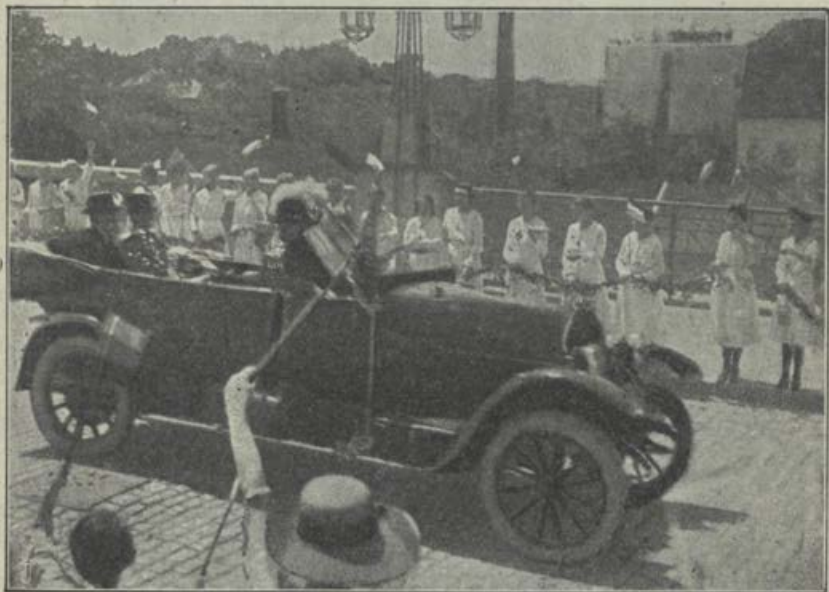
V Aziji so vzeli vse Angleži; nasprotnika nimajo, odkar ima Rusija doma dosti opraviti. Menda bodo Turki vendar enkrat zapustili Evropo in šli nazaj v Azijo. Dosti dolgo so bili tukaj, okoli šest sto let. Tiste pobune in „svete vojske“ v Mezopotamiji itd. pa

so samo za časnike, kakor je bil n. pr. začetkom vojske afganski emir, ki je marširal s „700.000 vojakov“ proti Rusom. Štrašno! Čez Hindukuš!

Amerika se je naveličala, vznevoljena je zapustila Evropo in gleda le oddaleč, kako se stvari vrše. Lahko je ponosna: vojsko je dovršila in tudi po vojski izkazala Evropi toliko dobrot, da je mogla mirno zapustiti nemirna evropska tla. Da je Evropo gospodarsko zaslužnija, je moralo priti pač samoobsebi.

Razveseljav, žal, ta pregled ni. Dve leti prerokovanih Kitschenerjevih petih let sta že pretekli, še tri leta in razmere bodo boljše.

Vendar je doživela okršena naša Slovenija posebno veselje v dneh od 26. do 29. junija. Namestnik kralja Petra I., njegov sin, regent Aleksander, je prišel med nas. Od Brežic pa do Ljubljane in Bleda in odtod zopet do Celja in Maribora ena sama veriga slavlja in radosti. Saj imamo svojega vladarja, sina kmetiškega srbskega rodu Črnega Jurija, med seboj! Razumeli smo se. Vsak je lahko ž njim govoril v svoji materinščini. Tega dozdej še ni bilo nikdar v dolgi vrsti habsburških vladarjev. Razodeli so Visočanstvu svojo narodno bol in gorečo željo po skorajšnji osvoboditvi Slovinci iz neodrešenih, po tujcu zasedenih ozemelj Istre, Primorske in Koroške. Znano se mu je, da čuti njihovo skrb in boleost. Tolaži jih... Vse-povsod ista ljubezen in vdanost, ista odkritosrčnost in zaupnost, pa naj ti je v Ljubljani ali Mariboru, ali v Celju ali v Brežicah. Na Bledu je potegnil za zvonec romarske cerkve na otoku, želeč in proseč sreče in božjega blagoslova slovenskemu narodu. Bog ga usliši!

Regent Aleksander ob prihodu v Maribor na dravskem mostu.

Imenik

krajev, čč. p. n. poverjenikov in število udov v letih 1918—1920

Družbe sv. Mohorja.

Pokrovitelj: Prezvzišeni, premilostljivi gospod **dr. Adam Hefter**, knez in škof
krški itd. itd. itd.

1. Goriška nadškofija.

	1918	1919	1920
1. Dekanija Bovec. Župni urad	6	2	2
Log. Klobučar Andrej, kurat	96	3	3
Soča. Aljančič Vinko, župni upravitelj	49	1	—
Trenta. Kodrič Ivan, kurat	30	—	—
2. Dekanija Cerkno. Kunšič Ivan, župnik-dekan	224	—	—
Bukovo. Pišot Ivo, župni upravitelj	56	—	—
Jageršče. Sok Anton, župnik	34	—	—
Novaki. Kenda Ivan, kurat	93	9	9
Orehok. Hliš Franc, vikar	40	—	—
Otačez. Kos Josip, kurat	111	1	1
Ravne. Hliš Franc, župni upravitelj	32	2	2
Šebrelje. Ivančič Jožef, župni upravitelj	66	1	1
Police. Pajntar Stefan, duh. pom.	19	—	—
3. Dekanija Črniče. Novak Alojzij, dekan	118	1	1
Ajdovščina. Kmet Mih., župni upravitelj	73	1	1
Batuje-Selo. Leban Ignacij, župnik	86	2	2
Kamnje. Plesničar Ant., župnik	194	1	1
Sv. Križ. Rejec Ivan, župnik	135	3	3
Lokavec. Črničoj Henrik, vikar	111	—	—
Osek. Franké Franc, vikar	53	1	1
Otlaca. Pl. Posarelli Štefan, župni upravitelj	90	—	—
Šempas. Kodermac Štefan, župni upravitelj	84	5	5
Sv. Tomaž. Čigoj Leopold, vikar	62	—	—
Velike Žabljice. Rejec Ivan, župnik	45	—	—
4. Dekanija Devin	1	1	1
Brestovica	1	1	1
Gabrije	1	1	1
Kostanjevica	1	1	1
Mavhinje. Stanta Vinko, vikar	22	—	—
Nabrežina. Vodopivec Josip, kurat	38	—	—
Opatjeselo	1	2	2
Šempolaj. Švara Fr., vikar	69	—	—
Zgonik. Némec Bogomil, župnik	56	—	—
5. Dekanija Gorica. Žigon Jos., cerkvenik	140	31	27
St. Andrež. Lutmann Ben.	5	2	2
Čepovan. Pirc Val., župnik	105	1	1
Grgar. Godnič Josip, kurat	23	3	3
Kronberg. Vodopivec Vinko, župnik	15	—	—
Lokve. Butkovič Peter, župni upravitelj	67	—	—
St. Maver	1	—	—
Pevma. Kumar Janez, župnik	2	1	1
Solkan. Rejec Jakob, župnik	17	7	5
Trnovo. Volk Janez	26	—	—
Sv. Gora	—	1	1
Podsabotin	—	1	—
Odnos	2.498	86	78

	1918	1919	1920
Prenos	2.498	86	78
6. Dekanija Kanal	3	3	1
Avče. Župni urad	32	2	2
Banjšice. Stregar Zofija	3	—	—
Gorenjopolje. Mežan Vinko, vikar	33	2	2
Kal. Močnik Fr., kurat	33	3	3
Levpa. Župni urad	17	—	—
Lokovec. Trdan Herman, kurat	56	2	2
Lom	1	1	1
Marijino Celje. Makuc Alojzij, vikar	50	—	—
Ročinj. Fon Jos., vikar	5	5	5
Srednje	—	3	3
7. Dekanija Kobarid	4	4	4
Borjana. Shejbal Jož., vikar	45	2	2
Breginj. Andrejšek Fr., župni upravitelj	66	2	2
Kred. Matelič Alojzij	50	—	—
Livek. Jelovec Pavel, kurat	90	—	—
Logje. Knavs Valentin, vikar	40	2	2
Sedlo. Andrejšek Franc, vikar	83	3	3
8. Dekanija Komen. Valentinčič Ign., dekan	148	4	4
Branica. Šmid Fr. Seraf., duhovnik	47	—	—
Gaberje. Doktorič David, kurat	80	1	1
Gabrovica. Vuga Ivan, vikar	21	—	—
Gorjansko. Oblak Karel, kurat	61	1	1
Kobjeglava. Zega Valentin, kurat	1	—	—
Pliskovica. Abram Fil., vikar	70	—	—
Rihenberg. Štrancar Jož., župnik	276	2	2
Škrbina	1	2	2
Šmarje. Kranjec Fr., župnik	91	8	8
Štanjel. Kos Janez, kurat	66	1	1
Štjak. Drašček Ivan, kurat	87	1	—
Veliki Dol. Stubelj Leopold, vikar	38	—	—
Vojšćica	1	1	1
9. Dekanija Kormin	1	—	—
Mirnik. Kufol Anton, duhovnik	31	1	1
Cedad	2	—	—
10. Dekanija Ločnik	1	1	1
Biljana	1	1	1
Cerovo. Jarec Jan. Ev., kurat	15	1	1
Števerjan. Jarec Jan. Ev., kurat	10	1	1
Fojana. Špicer Ivan, vikar	42	—	—
Gradno. Podobnik Ivan, vikar	50	1	1
Kojsko. Sedej Ciril, župni upravitelj	63	2	2
Kožbana. Lenardič Frid., župnik	54	—	—
Šlovrenc v Brdih. Kolin Pij, duhovnik	83	1	1
Sv. Martin. Kodelja Josip, župnik	31	1	1
Medana. Vidmar Anton, kurat	119	1	1
Vedrijan	1	2	2
Vipolže. Krmac Ant., učitelj	43	1	1
11. Dekanija Št. Peter pri Gorici	1	6	1
Bilje. Zamar Ciril, kurat	15	1	1
Dornberg. Lavrenčič Franjo, župnik	111	1	1
Miren	2	2	3
Prvačina. Primožič Josip, župnik	90	1	1
Renče. Pipan Valentin, župnik	38	—	—
Sovodnje	1	1	1
Vrtojba	5	4	3
Odnos	4.857	171	155

	1918	1919	1920
Prenos	4.857	171	155
12. Dekanija Tolmin. Rojec Ivan, dekan	285	5	5
Dolenja Trebuša. Podberšček Štefan, župni uprav.	77	—	—
Drežnica. Likar Jožef, kurat	98	7	7
Gorenja Trebuša. Leban Albert, kurat	84	—	—
Grahovo	4	4	4
Idrija pri Bači. Razpet Fr., župnik	72	1	1
Kamno. Pisk Anton, vik. nam.	33	2	2
Libušnje. Pisk Anton, vik. nam.	69	7	7
Sv. Lucija. Munih Ciril, župni uprav.	69	3	3
Nemški Rut. Grilanc Josip, župnik	62	—	—
Obloke. Abram Josip, vikar	53	1	1
Pečine. Batič Val., vikar	54	3	3
Podbrdo. Kragelj Valentin, župnik	117	1	1
Podmelec. Kovačič Ivan, župnik	197	2	2
Ponikve. Belé Venčeslav, vikar	63	2	2
Roče. Klopčič Fr., župnik	42	—	—
Stržišče. Seljak Ivan, vikar	25	1	1
Št. Viška gora. Peternel Henrik, župnik	80	3	3
Volče. Podreka Franc, župan	112	5	6
13. Razne dekanije. Fara, Gradiška	6	1	1
Skupaj	6.459	219	204

2. Krška škofija.

1. Dekanija Beljak. Grafenauer Mih., organist	33	2	3
Brdnica. Lasser Franc, župnik	62	1	1
Devica Marija na Zili. Meško Fr. Ks., župnik	97	16	1
Sv. Lenart pri Sedmih stud. Sadjak And., žpk.	85	82	5
Loče. Ogris Josip, župnik	75	—	69
Podkloster. Dr. Cukala Franc, župnik	30	—	—
Šteben. Dr. Lučovnik Ivan, župnik	76	81	1
2. Dekanija Borovlje. Kapla. Limpel Val., dekan	90	72	56
Biljčaves. Muri Ign., provizor	124	110	103
Borovlje. Trunk J. M., župnik	39	33	30
Glinje in Bajtišče. Primožič Val., župnik	51	50	16
Št. Janž. Fugger Jož., župnik	73	63	53
Kotmaraves. Arnuš Janko, župnik	57	44	45
Podljubelj. Trunk J. M., soupravitelj	14	13	10
Sele. Vauti Al., župnik	106	108	98
Slov. Plajberk in Ljubelj. Umnik Fr., župnik	74	73	56
Sveče. Šuster Janez, župnik	121	117	94
Šmarjeta. Kukačka J., župnik	86	76	30
Žihpolje-Golšovo. Muhl Fr., župnik	56	51	55
3. Dekanija Celovec	141	102	23
Dholica. Štritof Anton, župnik	36	25	—
Gospa Sveta. Bizer Andrej, dekan	22	21	2
Hodiše. Dr. Mörtl Valentin, župnik	87	90	70
Otok. Peterman Jos., župnik	25	23	22
Škofiče. Singer Štefan, župnik	43	54	2
Vetrinj. Mente Konrad, župnik	45	36	20
4. Dekanije Dobrljvas. Randl Mat., prošt in dekan	300	—	121
Apače. Esenko Anton, uprav.	35	50	2
Galicija. Čech Václav, župnik	42	39	21
Globačnica. Pšeničnik Jernej, župnik	76	75	54
Jezersko in Ravne. Sporn Ivan, župnik	91	75	48
Kamen. Šturm Anton, župnik	29	28	15
Odnos	2.321	1.610	1.126

	1918	1919	1920
Prenos	2.321	1.610	1.126
Škocijan. Poljanec Vinko, župnik	121	124	83
Št. Lipš. Zulechner Fel., župnik	64	73	44
Mohliče. Rudl Joso J., župnik	33	24	17
Obirsko in Korte. Tojnko Rok, župnik	41	43	42
Rebrca. Žak Anton, komendator	33	39	18
Šteben. Kaplan Anton, župnik	39	36	14
Št. Vid. Wölfl Blaž, provizor	128	107	59
Železna Kapla. Germ Matej, župnik	204	191	151
Žitaravas. Weiß Valentin, župnik	75	70	56
5. Dekanija Pliberk. Marinič Fr., dekan	272	245	171
Črna. Dobrovc Jož., župnik	193	166	112
Št. Danijel in Strojna. Rožič Fr., župnik	82	83	57
Dev. Marija na Jezeru. Riepl Matej, župnik	173	165	128
Guštanj. Dr. Cukala Fr., župnik	81	65	63
Javorje. Viternik Ludovik, župnik	37	22	18
Kazaze. Ulbing Tomaž, župnik	40	60	65
Koprivna. Hojnik Ivan, župnik	41	38	32
Kotlje. Serajnik Ivan, župnik	68	53	43
Mežica. Hornbök Ivan, župnik	130	121	104
Šmihel. Vintar Josip, župnik	202	167	137
Vogrče. Sekol Ivan, župnik	64	60	57
Žvabek. Uranšek Fr., župnik	79	80	65
6. Dekanija Rožek. Hüttner Dragotin, župnik	53	41	43
Domačale. Gabron Ant., župnik	30	15	1
Drava. Katnik Janez, župnik	24	28	18
Dvor. Fric Jožef, župnik	57	51	2
Št. Ilj. Nagel Ivan, župnik	74	57	48
Sv. Jakob v Rožu. Ražun Matej, župnik	154	133	134
Kostanje. Umnik Franjo, župnik	40	31	1
Strmec. Marášek Karel, župnik	29	20	—
Lipa. Marášek Karel, provizor	23	15	5
Logaves. Singer Štefan, župnik	42	38	32
Pečnica. Štrifot Anton, župnik	31	34	20
Podgorje. Drunecký Janez, župnik	70	5	13
Skočidal. Gabron Anton, župnik	70	23	10
7. Dekanija Sp. Dravograd. Serajnik Volbenk, inf. prošt	55	40	30
Črneče. Rozman Jos., župnik	30	31	16
Libeliče. Vogrinec Anton, župnik	72	66	36
Ojstrica. Hafner Matej, župnik	40	35	30
Suha. Čarv Miloš, župni upravitelj	35	34	38
8. Dekanija Šmohor. Blače. Smažik Henrik, župnik	22	18	—
Borlje. Pok Marko, provizor	45	27	4
Brdo. Wornig Matej, župni upravitelj	54	45	5
Čače. Havliček Franc, župnik	28	28	—
Gorje. Kuchling Ivan, župnik	69	—	—
Št. Jur na Zili. Miklavič Josip, župnik	26	—	—
Melviče. Božič Lovro, župnik	30	24	3
Št. Pavel. Jank Vinc., organist	15	15	—
Št. Štefan. Pelnar Anton, župnik	28	21	—
Zilska Bistrica. Warmuth Janez, župnik	53	47	8
9. Dekanija Tinje. Meško Franc Ks., župnik	55	18	25
Grabštanj. Bayer Štefan, župnik	78	65	46
Sv. Jakob ob cesti. Zemljak Josip, župnik	9	9	—
Št. Lipš. Razgoršek Vinko, župnik	12	5	—
Medgorje in Podgrad. Vuk Franc, župnik	63	44	—
Št. Peter. Senk Franc, župnik	27	14	6
Podkrnos. Wieser Janez, prošt	33	28	3
Odnos	6.097	4.747	3.239

	1918	1919	1920
Prenos	6.097	4.747	3.239
Pokrče. Weiß Matej, župnik	82	93	25
Radiše. Kogelnik Ivan, župnik	76	69	50
Slov. Šmihel. Malej Ignacij, provizor	37	13	15
Timenica in Otmanje. Tojnko Rok, župnik	22	3	2
Št. Tomaž. Brabenec Iv., župnik	21	16	1
Žrelec. Dr. Arnejc Janko, župnik	15	20	10
10. Dekanija Trbiž. Kraut Valentin, dekan	3	—	1
Rabelj. Rebevšek Vinko	8	1	—
Ukve. Kolerič Jakob	44	4	—
Vrata. Kalan Jakob, župnik	28	—	—
Žabnice. Žankar p. Pij, župni upravitelj	22	—	—
11. Dekanija Velikovec. Stih Jožef, kanonik	38	36	82
Djekše in Kneža. Benetek Anton, župnik	123	80	—
Gorenče. Starc Ivan, župnik	42	32	17
Grebinj. Holec Fr., župnik	46	40	49
Št. Jurij. Ožgan Ivan, župnik	47	40	26
Klošter. Kindlman Jakob, župnik	77	42	29
Krčanje. Drdlik Jožef, župnik	17	17	7
Št. Peter. Rozman Fr., župnik	52	35	28
Ruda. Starec Ivan, župnik	50	26	32
Št. Rupert. Treiber Franc, župnik	100	100	45
Šmarjeta. Dolinar Ivan, župnik	80	80	51
Št. Štefan in Vovbre. Ebner Janez, župnik	79	40	51
12. Razne dekanije. Št. Pavel. Rožman p. Viljem	12	6	1
Svinec. Oskar grof Christalnigg	—	12	—
Grades, Št. Vid ob Glini, Bistrica ob Dravi, Glandorf, Zg. Bela, Mostič	8	97	4
Skupaj	7.226	5.649	3.765

3. Lavantinska škofija.

1. Dekanija Slov. Bistrica. Cerjak Jožef, dekan	161	134	148
Črešnjevce. Zámuda Alojzij, župnik	143	145	98
Gornja Polskava. Šebat Anton, župnik	73	61	49
Laporje. Medved Martin, župnik	124	108	59
Majšberk. Marinič Jakob, župnik	108	114	55
Makole. Skuhala Vek., provizor	181	160	67
Sv. Martin. Sinko Fr., župnik	106	110	120
Poljčane. Čilenšek Vek., župnik	169	138	100
Sp. Polskava. Heber Franc, župnik	87	75	36
Studenice. Čede Jožef, župnik	194	141	72
Tinje. Podpečan Jernej, župnik	76	76	48
Sv. Venčesl. Gregorc Pankr., župnik	58	—	—
Pragersko. Šegula Fr., župnik v p.	4	—	—
2. Dekanija Braslovče. Bohak Jakob, kaplan	275	230	165
Sv. Andraž. Ocvirk Maks, župnik	52	50	22
Gomilsko. Grobelsšek Ivan, župnik	161	153	115
Sv. Jurij ob Taboru. Zdolšek Franc, župnik	140	123	90
Marija Reka. Agrež Dav., župnik	54	52	36
Sv. Pavel pri Preboldu. Končan Fort., župnik	154	137	100
Sv. Martin na Paki. Barbič Mihael, župnik	236	215	192
Vransko. Irgl Franc, župnik	221	195	118
3. Dekanija Celje. Ogradi Franc, opat	602	350	258
Gotovlje. Václavik Robert, župnik	77	67	47
Griže. Krančič Ivan, župnik	168	123	110
Sv. Jakob v Galiciji. Jager Avg., župnik	98	84	48
Odnos	3.724	3.041	2.153

	1918	1919	1920
Prenos	3.724	3.041	2.153
Sv. Peter. Dr. Jančič Ivan, župnik	196	163	169
Polzela. Jodl Ivan, župnik	144	141	92
Teharje. Čemažar Ivan, župnik	203	166	113
Žalec. Veternik Anton, župnik	306	252	189
4. Dekanija Dravsko polje. Hoče. Grušovnik Ad., dekan	293	239	158
Čirkovce. Ravšl Ante, župnik	279	236	130
Črnagora. Zagoršak Fr., župnik	106	94	55
Fram. Kropivšek Valentin, župnik	159	138	101
Št. Janž na Dr. polju. Sagaj Al., župnik	169	177	157
Sv. Lovrenc. Zadravec Ivan, župnik	179	120	59
Slivnica. Mihalič Josip, župnik	269	230	145
Školje. Kušar Janez	16	12	—
5. Dekanija Gornjigrad. Dovnik Franc, župnik	159	152	66
Bočna. Potokar Gregor, župnik	47	49	27
Sv. Frančišek. Kačičnik Gašper, župnik	131	105	73
Ljubno. Dekortl Jožef, dekan	230	165	83
Luče. Lekše Franc, župnik	198	139	100
Marija Nazaret. Tušek o. Kerubim, upravitelj	100	91	68
Možirje. Krošelj Franc, župnik	153	159	107
Vrbovec. Cevljarska zadruga	286	64	—
Novaštifta. Fermé Gothard, župnik	92	71	50
Rečica. Podhostnik Andrej, župnik	313	249	101
Šmartno. Kitak Jakob, župnik	96	94	38
Šmihel. Gunđer Jožef, župnik	47	47	25
Solčava. Šmid Mihael, župnik	141	112	77
6. Dekanija Jarenina. Čížek Jožef, župnik	207	206	111
Št. Ilj. Vračko Evald, župnik	150	160	100
Sv. Jakob. Kapler Ivan, župnik	170	145	170
Sv. Jurij ob Pesnici. Spindler Franc S., župnik	89	94	78
Spodnja sv. Kungota. Kraner Vinc., župnik	89	87	60
Svečina. Časl Franc, župnik	86	73	36
7. Dekanija Konjice. Hrastelj Franc, župnik	251	197	150
Čadram. Bezenšek Jurij, župnik	111	101	43
Sv. Jernej. Pavlič Peter, župnik	90	90	37
Kebelj. Razbornik Ivan, župnik	80	91	59
Sv. Kunigunda. Selih Jurij, župnik	100	94	60
Loče in Sv. Duh. Žičkar M., župnik	123	100	66
Prihova. Kumar Karel, župnik	174	170	73
Stranice. Pregelj Viktor, župnik	62	46	14
Skomer. Skvarč Josip, župnik	21	22	38
Špitalič. Gorican Janez, župnik	70	57	31
Zreče. Karba Matija, župnik	63	72	33
Žiče. Florjančič Jožef, župnik	77	71	46
8. Dekanija Kozje. Kramaršič Alojzij, kaplan	152	102	3
Buče. Krajnc Jakob, župnik	124	105	60
Dobje. Žagar Ivan, župnik	145	90	40
Olimje. Lorbek Ivan, župnik	60	48	19
Sv. Peter. Lah Ivan, župnik	135	120	50
Pilštanj. Rauter Jakob, župnik	201	156	77
Planina. Gartner Franc, župnik	87	63	40
Podčetrtek. Bosina Ivan, župnik	121	117	50
Podšreda. Krohne Ivan, župnik	109	100	35
Polje. Drogenik Anton, župnik	44	23	11
Prevorje. Škerbs Roman, župnik	73	65	38
Sv. Vid na Planini. Vurkelc Jernej, župnik	100	92	40
Zagorje. Kramaršič Al., župnik	62	21	7

Odnos 12.462 9.484 6.011

	1918	1919	1920
Prenos	12.462	9.484	6.011
9. Dekanija Laško. Holcman Vincenc, kaplan	399	402	281
Dol. Gorjup Peter, župnik	176	156	106
Sv. Jedert. Lončarič Josip, župnik	116	100	100
Jurklošter. Cvetko Jurij, župnik	39	50	13
Sv. Lenart. Kosi Jakob, župnik	117	100	75
Loka. Šket Mihael, župnik	118	114	72
Marija Širje. Kolenc Leop., župnik	68	50	21
Sv. Marjeta. Trop Franc, župnik	73	54	43
Sv. Miklavž. Zakošek Ivan, župnik	68	50	47
Razbor. Jamšek Nikolaj, župnik	67	23	24
Sv. Rupert. Gašparič Jakob, župnik	202	80	24
Trbovlje. Časl Franc, župnik	202	203	186
10. Dekanija Sv. Lenart v Slov. gor. Janžekovič J., žpk.	143	143	104
Sv. Ana na Krembergu. Rop Franc, kaplan	173	149	140
Sv. Anton v Slov. gor. Skof Fr., župnik	235	200	141
Sv. Benedikt. Gomilšek Fr., župnik	321	296	272
Sv. Bolfenk. Pšunder Ferd., župnik	122	109	67
Sv. Jurij. Šijanec Anton, župnik	260	249	144
Marija Snežna. Lah Martin, župnik	86	79	35
Negova. Bratkovič Fr., župnik	185	179	106
Sv. Rupert. Pajtlar Ivan, župnik	162	169	86
Sv. Trojica. Frančiškanski samostan	184	138	89
11. Dekanija Ljutomer. Lovrec Andrej, kaplan	518	510	390
Sv. Jurij. Stnhec Franc, župnik	434	281	218
Kapela. Meško Martin, župnik	252	161	152
Sv. Križ pri Ljutomeru. Weixl Josip, župnik	408	400	214
Mala Nedelja. Kuk Jožef, kaplan	160	128	100
Sv. Peter pri Radgoni. Kocbek Anton, župnik	446	367	251
Veržej. Janžekovič Lovro, župnik	69	58	20
12. Dekanija Marenberg. Hecl Avgust, dekan	21	1	9
Brezno. Volčič Mirko, župnik	108	135	70
Muta. Hurt Fr., župnik	59	32	21
Sv. Ožbalt. Lorenčič Vinko, župnik	41	25	14
Remšnik. Pavlič Vid, provizor	53	46	17
13. Dekanija Maribor levi dravski breg. Stolna župnija; Bogoslovje; Posamezniki; Predm. župnija Mat. Milosti	348	356	307
Sv. Barbara. Potočnik Jožef, župnik	159	107	58
Gornja sv. Kungota. Kos Mihael, župnik	44	41	24
Kamnica. Rampre Fr., kaplan	114	101	90
Sv. Križ pri Mariboru. Gaberc Martin, župnik	125	130	80
Sv. Marjeta. Frangež Jernej, župnik	135	141	97
Sv. Martin. Lajnsič Anton, župnik	152	103	48
Sv. Peter. Štraki Matej, župnik	192	170	102
Selnica. Čiuh Ferd., župnik	174	101	71
14. Dekanija Maribor desni dravski breg.			
Sv. Magdalena v Mariboru. Stergar Ant., dekan	188	193	137
Devica Marija v Puščavi. Vedečnik Iv., župnik	115	100	51
Limbuš. Bračič Andrej, župnik	84	74	56
Sv. Lovrenc v Puščavi. Oblak Janez, župnik	146	96	53
Ruše. Ilc Janko, kaplan	147	100	72
15. Dekanija Novacerkev. Dr. Gregorec Lavoslav, kanonik	145	144	107
Crešnjsice. Ravbar Ivan, učitelj	34	26	5
Dobrna. Hrastelj Franc, kaplan	124	121	75
Frankolovo. Požar Alfonz, župnik	80	80	70
Sv. Jošt. Špegel Marko, župnik	1	1	2
Šmartin. Ozvatič Fr., župnik	116	102	38
Vitanje. Musi Jožef, župnik	118	81	41
Vojnik. Potovšek Jožef, župnik	237	219	166
Odnos	21.525	17.308	11.413

	1918	1919	1920
Prenos . . .	21.525	17.308	11.413
16. Dekanija Ptuj. Mestna župnija. Čilenšek Ivan, žpk. . .	58	65	75
Sv. Peter in Pavel v Ptuj. Povoden p. Norbert . . .	403	332	178
Sv. Andraž. Očgerl Jakob, župnik	132	136	66
Hajdina. Zrno Gašper, župnik	222	177	132
Sv. Lovrenc. Sinko Jožef, župnik	237	238	105
Sv. Marjeta. Šketa Ivan, župnik	240	228	163
Sv. Marko. Hlastec Fr., župnik	214	217	124
Polenšak. Poplatnik Josip, župnik	126	105	58
Sv. Urban. Panič Jožef, župnik	144	126	52
Vurberg. Kokelj Alojzij, župnik	124	105	62
17. Dekanija Rogatec. Salamon Franc, dekan	165	128	80
Sv. Ema. Plepelec Jožef, župnik	130	125	71
Sv. Florijan. Malajner Karel, župnik	77	55	30
Kostrivnica. Luskar Ivan, župnik	147	110	39
Sv. Križ. Korošec Franc, župnik	380	300	210
Sv. Peter. Pučnik Anton, župnik	196	151	58
Sv. Rok. Veranič Anton, župnik	92	34	25
Stoprce. Širec Janko, župnik	87	67	35
Žetale. Rakun Fran, kaplan	179	117	2
18. Dekanija Stari trg. Kosi Alojzij, kaplan	123	110	72
Dolič. Ulčnik Martin, župnik	77	63	49
Št. Ilj. Roškar Davorin, župnik	181	120	85
Št. Jan. Mojžišek Anton, župnik	37	33	16
Šmartin. Lenart Janez, dekan	138	82	62
Šmiklavž. Vračun Fr., župnik	50	32	2
Pameče. Kuhar Anton, župnik	65	54	50
Sv. Peter. Lom Franc, župnik	58	35	26
Podgorje. Pečnik Franc, župnik	62	51	24
Razbor. Kodriš Jožef, župnik	66	29	28
Sele. Kosi Alojzij, kaplan	26	20	15
Slovenjgradec. Čizek Al., župnik	31	31	33
Št. Vid nad Valdekom. Repolusk Franc, župnik	70	63	43
19. Dekanija Saleška dolina. Škale. Rotner Ivan, dekan	203	174	103
Bele vode. Lassbacher Josip, župnik	36	33	22
Št. Ilj pri Velenju. Schreiner Fr., župnik	100	66	36
Št. Janž na Peči. Gosak Fr., župnik	81	100	50
Šmihel. Atteneder Josip, župnik	231	238	172
Šmartin pri Saleku. Čizej Fr. Sal., župnik	114	105	80
Zavodnje. Rožman Jožef, župnik	53	40	21
Zgoranja Ponikva. Gorišek Ivan, župnik	91	85	55
20. Dekanija Šmarje pri Jelšah. Bohanec Ivan, dekan	445	364	212
Dramlje. Ogrizek Franc, župnik	160	164	140
Sv. Jurij. Mikuš Valentin, župnik	254	216	166
Kalobje. Kostanjevec Jožef, župnik	83	53	48
Ponikva. Kociper Anton, župnik	180	154	70
Sladka gora. Ivanc Ivan, župnik	1	82	61
Slivnica. Kozinc Ivan, župnik	64	34	33
Sv. Štefan. Močnik Franc, župnik	97	99	23
Sv. Vid. Perniš Anton, župnik	110	94	18
Zibika. Jelšnik Ivan, župnik	151	88	21
Žusem. Palir Jakob, župnik	44	21	13
21. Dekanija Velika Nedelja. Ormož. Gliebe Andr., dek.	153	152	128
Sv. Bolfenk. Planinc Fr., župnik	120	89	1
Sv. Lenart. Zadravec Peter, župnik	125	97	70
Sv. Miklavž. Polak P. A., župni upravitelj	159	134	100
Središče. Cajnkar Ivan, župnik	218	219	156
Svetinje. Bratušek Fr., župnik	150	151	90

Odnos 28.285 23.899 15.372

	1918	1919	1920
Prenos	28.285	23.899	15.372
Sv. Tomaž. Zemljič Matija, župnik	280	206	133
Velika Nedelja. Verbajnsak J.	241	210	110
22. Dekanija Videm. Brežice. Mešiček Josip, dekan	236	240	180
Artiče. Rabusa Jakob, provizor	106	80	119
Bizeljsko. Musi Alojzij, katehet	230	149	90
Dobova. Pernat Anton, župnik	178	120	80
Kapela. Presker Karel, župnik	140	101	37
Koprivnica. Doberšek Fr., župnik	141	95	29
Pišce. Srabočan Anton, župnik	180	145	82
Rajhenburg. Urleb Fr., kaplan	336	204	109
Sevnica. Šketa Josip, kaplan	245	162	142
Sromlje. Rečnak Josip, župnik	64	50	40
Videm. Medvešek Fran, župnik	121	114	101
Zdole. Šoba Al., župnik	100	60	30
Zabukovje. Eržen Anton, učitelj	41	2	9
23. Dekanija Vuzenica. Pivec Štefan, nadžupnik	82	78	58
Sv. Anton. Šeško Konrad, župnik	44	51	58
Ribnica. Fišer Andrej, župnik	155	146	80
Trbonje. Sigl Jožef, župnik	33	34	18
Vuhred. Krašovec Henrik, župnik	37	22	15
Sv. Primož na Pohorju	—	—	4
24. Dekanija Zavrče. Podvinski Anton, župnik	261	263	40
Sv. Barbara. Vogrin Janez, župnik	319	101	59
Leskovec. Škamlec Ognjeslav, župnik	235	235	130
Sv. Trojica v Halozah. Salamun o. Bernardin	177	131	68
Sv. Vid. Svet Alfonz, župnik	176	166	102
Sela (dek. Šaleška dolina) in posamezniki	2	—	1
Skupaj	32.445	27.064	17.296

4. Ljubljanska škofija.

1. Dekanija Cerknica. Juvanec Jožef, dekan	193	188	143
Babno Polje. Černe Leopold, župnik	26	11	1
Begunje. Ježek Matej, župnik	129	63	116
Bloke. Koritnik Jakob, župnik	162	2	73
Grahovo. Wester Alojzij, župnik	84	89	73
Lož. Prezelj Maks, trgovec	20	26	15
Planina. Lovšin Ivan, župnik	79	7	7
Stari trg. Kromar Ivan, župnik	205	179	180
Sv. Trojica. Štrukelj Ivan, župnik	55	28	—
Sv. Vid. Pavlin Frančišek, župnik	76	—	—
Unec. Regen Jožef, župnik	70	—	—
2. Dekanija Idrija. Arko Mihael, dekan	365	7	7
Črni vrh. Abram Ivan, župnik	156	5	5
Godovič. Jelenec Janez, župnik	38	1	1
Gora. Likar Peter, župnik	56	—	—
Hotédršica. Jarec Alojzij, župnik	87	3	3
Ledine. Marješič Filip, župni uprav.	42	1	1
Spodnja Idrija. Breitenberger Ivan, kaplan	200	5	5
Vojsko. Kmet Janko, župni upravitelj	82	1	1
Zavrac. Miklavčič Janez, župni upravitelj	53	2	2
Žiri. Logar Josip, župnik	200	5	127
3. Dekanija Kamnik. Kamnik in Gozd. Primar Iv., kapl.	277	200	140
Dob. Rihar Štefan, župnik	165	139	116
Domžale. Bernik Franc, župnik	161	140	132
Homec. Mrkun Anton, župnik	104	113	106
Odnos	3.085	1.215	1.254

	1918	1919	1920
Prenos	3.085	1.215	1.254
Komenda. Bernik Val., župnik	196	212	166
Mekinje. Čadež Viktor, župnik	98	94	81
Mengeš. Kušar Fr., župnik	271	250	208
Motnik. Pavlič Franc, župnik	49	34	31
Nevljje. Rihar Leopold, župnik	75	64	53
Radomlje. Lovšin Anton, župnik v p.	48	36	21
Rova. Volc Josip, župnik	51	38	16
Sela. Tomažič Ivan, župnik	74	61	38
Spodnji Tuhinj. Opeka Ivan, župnik	87	67	54
Stranje. Cegnar Josip, župnik	67	30	32
Špitalič. Mezeg Anton, župnik	50	33	27
Tunice. Razboršek Jakob, župnik	67	65	52
Vodice. Janc Peter, župnik	247	226	184
Vranja peč. Krek Franc, župnik	55	52	40
Zg. Tuhinj. Štrukelj Ivan, župnik	80	61	52
4. Dekanija Kočevje. Pirkovič Janez, kaplan	58	84	1
Banjaloka. Medved Anton, župnik	82	52	32
Fara pri Kostelu. Česarek Alojzij, župnik	109	77	33
Nemška Loka. Rogelj Jožef, provizor	19	10	5
Osilnica. Omahna Jakob, župnik	58	49	16
Spodnji Log. Gostiša J., župnik	10	19	5
Stara cerkev. Wittine Henrik, župnik	6	—	1
Topla Reber. Skulj Fr., župni upravitelj	1	1	1
Stari Log. Žnidaršič Anton, kaplan	1	1	1
Zdihovo. Obrstar Ignacij, župnik	23	32	35
5. Dekanija Kranj. Koblar Anton, dekan in župnik	313	303	300
Primskovo. Ažman Šimen, župnik v p.	34	18	—
Besnica. Pokorn Franc, župnik	55	55	51
Cerklje. Dolinar Franc, župnik	307	246	183
Duplje. Žvan Franc, župnik	47	45	31
Goriče. Zupanc Jernej, župnik	62	45	38
Sv. Jošt. Anžič Jožef, ekspozit	28	28	23
Kokra. Nemeč Anton, župnik	31	26	12
Kovor. Rozman Jurij, župnik	57	48	34
Križ. Zabukovec Janez, župnik	189	172	142
Lom. Govekar Fran, župnik	37	46	45
Mavčiče. Marčič Valentin, župnik	115	94	95
Naklo. Ješe Janez, župnik	109	103	83
Podbrezje. Vondrašek Václav, župnik	78	67	52
Preddvor. Lakmayer Fran, župnik	182	163	137
Predoslje. Zupanc Ignacij, župnik	118	117	109
Smlednik. Kerin Martin, župnik	199	183	159
Šenturška gora. Ogrizek Jakob, župnik	36	31	17
Šenčur. Kreč Anton, župni upravitelj	138	107	107
Hrastje. Zbašnik Franc, župnik v p.	24	25	21
Šmartin. Dimnik Martin, kaplan	191	191	177
Trboje. Štular Martin, župnik	54	54	46
Trstenik. Mikš Ivan, župnik	97	68	53
Tržič. Potokar Jožef, župnik	326	306	258
Voglje. Okorn Matija, benedic.	67	65	50
Velesovo. Brešar Jožef, župnik	90	85	1
Zapoge. Koželj Franč., župnik	33	30	21
6. Dekanija Leskovec. Schweiger Fr., dekan	160	150	120
Boštanj. Rakovec Angel, župnik	84	65	54
Bučka. Rebol Blaž, župnik	48	46	29
Cerklje. Gabrič Anton, župnik	131	120	68
Catež. Vračko Anton, župni upravitelj	90	62	31
Odnos	8.497	6.027	4.986

	1918	1919	1920
Prenos	8.497	6.027	4.986
Sv. Duh. Žust Jakob, župnik	78	27	43
Št. Jernej. Lesjak Anton, župnik	234	145	57
Kostanjevica. Podbevšek Janez, župnik	152	147	127
Sv. Križ. Zupanc Andrej, župnik	130	108	99
Krško. Kurent Alojzij, župnik	133	102	73
Raka. Jarc Martin, kaplan	128	122	111
Studenec. Strukelj Ivan, župnik	48	2	26
Škocijan. Čuk Karel, župnik	219	138	81
Velika Dolina. Gnjezda Janez, župnik	99	53	30
7. Dekanija Litija. Šmartno. Rihar Matej, dekan	200	183	132
Dobovec. Pogačar Janez, župnik	45	1	31
Dole. Filler Vaclav, župnik	75	50	27
Hotič. Hromec Janez, župnik	32	24	6
Janče. Dobnikar Janez, župnik	33	25	24
Javorje. Indof Franc, župnik	32	30	21
Št. Jurij pod Kumom. Vodopivec Ivan, župnik	34	28	24
Konjšica. Rupnik Karel, ekspoz.	15	—	—
Kresnice. Dolinar Janez, župnik	56	48	34
Št. Lambert. Cuderman Jožef, župni upravitelj	36	39	28
Litija. Kralj Franc, župni upravitelj	152	105	103
Polšnik. Kovič Jernej, župni upravitelj	76	65	33
Prežganje. Jaklič Karel, župnik	49	38	38
Prismkovo. Plešič Anton, župnik	59	48	25
Radeče. Lovšin Anton, župnik	107	73	80
Sava. Širaj Andrej, župnik	31	25	25
Svibno. Koprivec Peter, župnik	60	42	28
Stanga. Žnidaršič Anton, župnik	53	54	52
Zagorje. Rott Gotard, župnik	188	174	134
8. Dekanija Ljubljana. Stolna župnija. Škerber M., vikar	317	246	235
Sv. Jakob v Ljubljani. Barle Janez Ev., m. žpk.	418	387	281
Sv. Peter v Ljubljani. Petrič J., župnik	765	760	627
Franč. župn. v Ljubljani. Fabiani o. Placid, prov.	832	726	483
Trnovo v Ljubljani. Vercé Josip, kaplan	370	298	240
Uršul. samostan v Ljubljani. Zupančič Val., sp.	12	12	—
Prisilna delavn. v Ljubljani. Šega Vikt., kurat	26	23	16
Razna poverjenišтва v Ljubljani	—	—	171
Brezovica. Česarek Franc, župnik	131	131	88
Črnuče. Tomelj Anton, župnik	114	109	102
Devica Marija v Polju. Müller Ivan, župnik	342	332	300
Dobrova. Havptman Peter, župnik	155	156	121
Golo. Kunauer Janez, župnik	35	10	—
Ig. Koechler Viktor, župnik	139	105	72
Sv. Jakob ob Savi. Jemec Anton, župnik	87	81	75
Ježica. Košir Franc, župnik	194	137	146
Sv. Katarina. Pavlin Andrej, župnik	25	26	22
Preska. Brence Janez, župnik	78	21	26
Rudnik. Pfaifer Janez, župnik	72	67	63
Sora. Kajdiž Val., župnik	149	115	83
Sostro. Poljak Martin, župnik	210	185	157
Šmartin pod Šmarno goro. Léšar Janez, župnik	124	116	90
Tomišelj. Knific Jožef, župnik	47	31	27
Vič. Tavčar o. Teodor, župni upravitelj	337	303	264
Št. Vid nad Ljubljano. Zabret Valentin, dekan	391	323	291
Zavod sv. Stanislava. Kržišnik Jožef, gimn. prof.	59	113	107
Želimiže. Erjavec Ivan, župnik	14	14	12
9. Dekanija Loka. Stara Loka. Mrak M., župnik	159	143	127
Bukovšica. Ilovski Albin, župnik	42	35	31

Odnos 16.695 12.928 10.735

	1918	1919	1920
Prenos	16.695	12.928	10.735
Dražgoše. Pfajfer Anton, župnik	46	38	27
Javorje. Klopčič Josip, župnik	78	69	50
Sv. Lenart. Langerholz Janez, župnik	66	64	56
Leskovica. Kos Matej, župnik	84	58	49
Lučine. Rajčević Fr., župnik	80	50	43
Nova Oselica. Brecljnik Alojzij, župnik	87	67	71
Poljane. Tavčar Matej, župnik	213	161	196
Reteče. Meršolj Janez, župnik	76	72	69
Selca. Kepec Janez, župnik	240	190	144
Sorica. Mikuz Janez, župnik	86	2	2
Stara Oselica. Soukup Ivan, župnik	83	60	53
Škofja Loka. Dr. Klinar Tomaž, župnik	341	337	285
Trata. Brajec Josip, župnik	160	142	75
Zalilog. Hribar Anton, župnik	53	42	24
Žabnica. Čik Karel, župnik	81	77	77
Železniki. Noč Ivan, župnik	154	86	71
10. Dekanija Moravče. Pfajfer Franc, kaplan	201	149	112
Vrhopolje. Jerše Valentina, ekspozit	45	36	33
Sv. Trojica. Huter Alojzij, župnik v p.	29	30	31
Blagovica. Hartman Josip, župnik	82	70	60
Brdo. Slak Matija, župnik	118	98	86
Št. Vid. Kocijančič Anton, župnik v p.	67	56	28
Čemšenik. Dagarin Matej, župnik	133	127	99
Izlake. Kragelj Mihael, župnik v p.	54	40	31
Češnjice. Perko Pavel, župnik	40	31	19
Dol. Kastelec Matija, župnik	112	89	89
Sveta Gora. Koželj Josip, župni upravitelj	76	54	20
Št. Gotard. Sitar Valentin, župnik	79	64	58
Sv. Helena. Rihtaršič Janez, župnik	132	111	98
Ihan. Železný Alojzij, župnik	102	70	69
Kolovrat. Štenovec Andrej, župnik	59	41	16
Krašnja. Knol Adolf, župnik	89	45	47
Št. Ožbalt. Noč Matija, župnik	34	23	15
Peče. Borštnar Janko, župnik	24	12	18
Sv. Planina. Bressan Josip, župnik	11	—	2
Vače. Golmayer Josip, župnik	62	64	50
Zlatopolje. Kranjc Jožef, župnik	27	29	23
11. Dekanija Novo mesto. Žerjav Ivan, vikar	226	191	147
Bela cerkev. Omahen Ign., župnik	29	35	44
Brusnice. Sešek Ivan, župnik	43	67	49
Črmošnjice. Frank Josip, poštar	3	3	3
Mirna peč. Poje Jožef, kaplan	153	176	120
Podgrad. Česenj Andrej, župnik	39	26	18
Prečina. Šmidovnik Anton, župnik	73	67	50
Soteska. Volc Alojz, župnik	42	28	25
Stopiče. Žitnik Franc, župnik	114	36	33
Št. Peter. Vovko Franc, župnik	130	108	66
Šmarjeta. Perko Ivan, župnik	147	128	87
Šmihel. Turšič Leon, kaplan	174	147	124
Toplice. Erzar Franc, župnik	130	64	57
Vavtavas. Bartel Bertold, župnik	77	55	48
12. Dekanija Postojna. Kalan Janez, kaplan	230	5	5
Hrenovice. Zupan Ivan, župnik	233	24	25
Razdrto. Zupan Ivan, župnik	34	1	1
Matenjavas. Zajc Karel, župnik	80	1	1
Orehek. Mensinger Jožef, kurat	47	—	—
Št. Peter. Smolnikar Luka, kurat	200	1	1
Odnos	22.408	16.845	13.935

	1918	1919	1920
Prenos	22.403	16.845	13.935
Senožeče. Rihtar Ivan, župnik	105	2	2
Trnje. Muren Josip, kurat	83	3	3
Slavina. Laznik Jožef, župnik	125	4	4
Studen. Dominik Janez, župnik	147	—	—
Veliko Ubelsko. Lovšin Ivan, kurat	45	5	5
13. Dekanija Radovljica. Fatur Jakob, župnik	158	132	100
Begunje. Zevnik Mihael, župnik	107	74	61
Belapeč. Zajc Fr., župni upravitelj	8	—	—
Bled. Oblak Janez, župnik	209	204	134
Bohinjska Bela. Drošč Martin, župnik	87	72	61
Bohinjska Bistrica. Žvan Francišek, župnik	170	135	126
Brezje. Resman o. Bonaventura	82	72	56
Breznica. Lavrič Josip, župnik	138	117	95
Dobrava pri Kropi. Klavžar Janez, župnik	100	84	60
Dovje. Aljaž Jakob, župnik	146	136	103
Gorje. Piber Ivan, župnik	211	103	92
Jesenice. Kastelic Anton, župnik	260	242	3
Kamna gorica. Zorko Fr., župnik	90	84	63
Koprivnik. Steržaj Fr., župnik	82	80	56
Koroška Bela. Zbontar Matevž, župnik	113	132	122
Kranjska gora. Kranjc Andrej, župnik	135	89	68
Sv. Križ. Hiti Franc, župnik	32	27	24
Kropa. Oblak Valentin, župnik	77	71	66
Lesce. Avsec Franc, župnik	85	78	50
Leše. Ahačič Matej, župnik	38	38	38
Ljubno. Juvan Franc, župnik	46	45	33
Mošnje. Bleiweis Franc, župnik	74	53	46
Ovšiče. Očepek Jožef, župnik	38	27	23
Rateče. Lavtižar Josip, župnik	92	71	61
Ribno. Kramar Janez, župnik	90	77	71
Srednjava. Golf Anton, župnik	216	202	164
Zasip. Fertin Ign., župnik	60	51	36
14. Dekanija Ribnica. Skubič Ant., dekan	318	282	193
Dobropolje. Martinčič Andrej, župnik	195	157	114
Dolenjava. Skulj Karol, župnik	122	135	98
Draga. Lončar Franc, župnik	71	10	12
Gora. Pravhar Josip, župnik	24	16	10
Sv. Gregor. Krumpstar Fr., župnik	105	93	60
Loški potok. Pravhar Josip, župnik	229	198	140
Rob. Zabukovec Tomaž, župnik	93	48	22
Sodražica. Traven Fr., župnik	205	148	119
Struge. Orehek Andrej, župnik	95	96	80
Škocijan. Jereb Janez, župnik	63	46	31
Turjak. Pavšič Fr. Ks., župnik	19	15	7
Velike Lašče. Ramovš Jakob, župnik	189	193	166
Velike Poljane. Stazinski Nikolaj, župnik	37	27	21
15. Dekanija Semič. Metlika. Učak Valerijan, prošt	382	152	160
Adlešiči. Šašelj Ivan, župnik	88	77	44
Črnomelj. Kosobud Kazimir, župnik	111	76	53
Dragatuš. Novak Josip, župnik	93	35	17
Planina. Vindišar Ivan, župni upravitelj	1	—	1
Podzemelj. Cerar o. Gregor, župnik	141	122	80
Preloka. Bambiš Josip, župnik	69	64	56
Radovica. Novak Matija, župnik	61	41	21
Semič. Vindišar Ivan, kaplan	195	134	107
Sinji vrh. Jerič Al., župnik	3	28	28
Suhor. Pavlovčič Jakob, župnik	100	45	21

Odnos 28.861 21.593 17.422

		1918	1919	1920
	Prenos	28.861	21.593	17.422
	Stari trg. Zupančič Franc, župnik	7	7	7
	Vinica. Bitnar Pavlin, kaplan	75	59	27
16.	Dekanija Šmarije. Pešec Franc, dekan	181	189	138
	Javor. Klinec Jernej, župnik	49	36	18
	Št. Jurij. Debelak Janez, župnik	72	44	34
	Kopanj. Žužek Fr., župnik	60	46	44
	Lipoglav. Pečarič Martin, župnik	39	16	23
	Polica. Švigelj Josip, župnik	83	56	21
	Št. Vid. Vidregar Ivan, župnik	458	409	284
	Višnja gora. Texter Konrad, župnik	230	201	173
	Zatičina. Kastelic o. Avguštin	134	152	125
	Žalina. Solar Josip, župnik	137	126	78
17.	Dekanija Trebnje. Plantarič Josip, dekan	217	179	107
	Št. Janž. Pavše Henrik, župnik	174	152	78
	Sv. Križ. Lah Lovro, župnik	157	121	81
	Mirna. Vrankar Josip, župnik	111	77	60
	Mokronog. Bukowitz Henrik, župnik	94	66	43
	Čatež. Župni urad	—	55	40
	Št. Lovrenc. Oblak Anton, župnik	102	63	50
	Št. Rupert. Natlačen Peter, župnik	180	185	185
	Trebelno. Hladnik Janez, župnik	136	131	102
	Sv. Trojica. Vidmar Franc, župnik	114	77	53
18.	Dekanija Trnovo. Dr. Kržišnik J. M., dekan in župnik	306	14	14
	Harije. Dežman Ivan, kurat	51	—	—
	Knežak. Pehani Al., župnik	97	—	—
	Košana. Abram Anton, župnik	161	2	2
	Nadanje Selo. Bojanec Anton, kurat	44	2	2
	Prem. Škerjanc Ign., vikar	64	2	2
	Suhorija. Vidmar Fr., kurat	58	—	—
	Vreme. Rodič Miroslav, župnik	73	—	—
	Zagorje. Baloh Ivan, vikar	70	—	—
19.	Dekanija Vipava. Lavrič Andrej, dekan	129	2	2
	Buđanje. Debevc Ivan, župnik	77	2	2
	Col. Janc Ivan, župnik	67	13	13
	Goče in Erzelj. Kralj Alojzij, župnik	122	3	3
	Lozice. Jerič Anton, župnik	56	—	—
	Planina. Govekar Franc, župnik	60	1	1
	Podkraj. Pečarič Martin, župnik	75	1	1
	Podraga. Koller Gustav, župnik	78	1	1
	Slap. Dr. Lenard Leop., župnik	82	1	1
	Šturije. Kmet Mihael, župnik	84	3	3
	Ustje. Hočevan Fr., duhovnik	26	—	—
	Št. Vid. Kragl Viktor, župnik	121	2	2
	Vrabc. Čemažar Fr., župnik	33	—	—
	Vrhopolje. Papež Anton, župnik	69	—	—
20.	Dekanija Vrhnika. Kete Janez, dekan	265	263	333
	Bevke. Poljšak Anton, župnik	70	62	46
	Borovnica. Kajdiž Valentin, župnik	160	145	103
	Črni vrh. Benedičič Jakob, župnik	60	51	49
	Horjulj. Pristov Josip, župnik	164	128	98
	Št. Jošt. Nagode Josip, župnik	76	72	37
	Gor. Logatec. Kerhne Fr., župnik	95	—	—
	Dol. Logatec. Remškar Valentin, župnik	129	4	4
	Podlipa. Šmit Franc, župnik	36	38	14
	Polhov Gradec. Golmajer Fr., župnik	150	121	73
	Presejše. Perčič Mihael, župnik	87	83	67
	Rakitna. Magajna Andrej, župnik	27	15	13

Odnos 34.993 25.071 20.079

	1918	1919	1920
Prenos	34.993	25.071	20.079
Rovte. Sušnik Matevž, župnik	129	—	—
Sv. Trije Kralji. Miklavčič Janez, župnik	28	142	33
Zaplana. Mihelčič Ivan, župnik	49	35	33
21. Dekanija Žužemberk. Zupanc Al., župnik	240	212	156
Ajdovec. Žust Ignacij, župnik	82	74	69
Ambrus. Zavbi Ivan, župnik	63	58	50
Dobrneš. Hafner Anton, kaplan	96	128	108
Hinje. Porenta Anton, župnik	84	66	35
Krka. Nastran Franc, kaplan	117	85	56
Sela. Podlipnik Josip, župnik	44	44	21
Šmihel. Gabršček Franc, župnik	21	19	9
Zagradec. Berlan Engelbert, župnik	38	16	24
Posamezniki	—	—	3
Skupaj	35.984	25.950	20.676

5. Tržaško-koprska škofija.

1. Dekanija Buzet. Flego Ivan, dekan	30	—	—
Grimalda. Mikša Andrej, župnik	1	—	—
Račice. Župni urad	1	—	—
Roč. Župni urad	5	—	—
Slum. Zega Ivan, župnik	1	—	—
2. Dekanija Dolina. Zupan Josip, župnik	113	—	—
Sv. Barbara. Mervič Mar., učiteljica	47	—	—
Barka. Prelec Jakob, c. ključ.	31	—	—
Boršt. Cvejn Franc, župnik	61	—	—
Boljunec. Požar Anton, provizor	44	—	—
Brezovica. Kraševac Al., župnik	106	—	—
Herpelje. Šiškovič Štefan, nadučitelj	39	—	—
Divača. Svetič Josip, župnik	53	3	3
Draga. Kravs Josip, duhoven	23	—	—
Gročana. Zalokar Ivan, župnik	43	—	—
Klanec. Šašelj Milko, župnik	87	1	1
Lokev. Zalokar Ivan, provizor	98	—	—
Podgorje. Dr. Slamič Anton, župni upravitelj	65	—	—
Ricmanje. Župni urad	23	—	—
Rodik. Elsnic Josip, župnik	73	—	—
Slivje. Hreščak Anton, župnik	73	—	—
Vatovlje. Tiringer Ivan, kurat	42	—	—
3. Dekanija Jelšane. Velhartický Josip, dekan	98	1	1
Hrušica. Hušo Mihael, župnik	126	—	—
Golac. Lazar E.	3	—	—
Mune. Pospilil Franjo, župnik	9	—	—
Podgrad. Magdič Francšek, kurat	110	—	1
Podgraje. Jenko Štefan, kurat	60	3	3
Pregarje. Logar Rajko, kurat	36	—	—
Starad. Nedved Anton, župnik	24	—	—
4. Dekanija Kastav. Koruza Ivan, župnik	14	2	2
Jurdani. Cijan Josip, postajenačelnik	12	—	—
Klana. Koruza Ivan, župnik	13	—	—
Sv. Križ. Župni urad	6	—	—
Lovran. Košir Anton, župnik	3	—	—
Moščenice. Žiganto Ivan, župnik	8	—	—
Opatija. Glavič Miroslav, kaplan	32	—	—
Rukavac. Piščanec Gabriel, kaplan	16	—	—
Volosko. Defar Šime, župnik	15	1	1
Odos	1.644	11	12

	1918	1919	1920
Prenos	1.644	11	12
5. Dekanija Koper. Glavina Blaž, župnik v p.	35	2	1
Dekani. Slamič Anton, župnik	136	2	2
Rižan-Lazaret. Košir Josip, župnik	110	—	—
6. Dekanija Krkavce. Škerbec Matej, dekan	27	—	—
Padena. Gabrielič Ivan, župnik	9	1	1
Koštabona. Kuret Milan, administrator	32	—	—
Marezige. Kemr Franc, župnik	44	—	—
Pomjan. Zlobec Avg., župnik	40	—	—
Šmarije. Čemažar Jakob, župnik	135	3	3
Truške. Rebolj Matevž, župnik	51	—	—
7. Dekanija Opčina. Zink Andrej, dekan	161	1	1
Bazovica. Pošivalnik Ign., župnik	119	5	5
Katinara. Střinar Josip, župnik	144	—	—
Kontovelj. Martelanc Al., župnik	40	1	1
Sv. Križ. Furlan Andrej, župnik	100	—	—
Prosek. Martelanc Al., župnik	86	1	1
Trebič. Štefanutti Franc, župnik v p.	61	—	—
8. Dekanija Osp. Klun Zorko, dekan	89	—	—
Sv. Anton. Pipan Ivan, župnik	56	—	—
Kubed. Škvarc Fran, župnik	51	—	—
Movraž. Švegelj Peter, župnik	34	—	—
Plavje. Furlanič Anton	39	—	—
Predloka. Sancin Josip, župnik	96	—	—
Sočerga. Theuerschuh Ivan, župnik	22	1	1
Tinjan. Slamič Anton, župni upravitelj	19	—	—
9. Pazin in Pičan. Ferlin o. Ivan Kapistran, gvardijan	52	4	4
Zminj. Filipič Pravdoslav, župnik	9	—	—
Gologorica. Žvāček Ljudv., župnik	8	—	—
Gračišče. Luk Ivan, župnik	1	—	—
10. Dekanija Piran. Korte. Nartnik Andrej, župnik	92	2	2
Isola. Šiškovič Ivan, posestnik	6	—	—
Strunjan. Petrič Josip	1	—	—
11. Dekanija Tomaj. Sila Matija, dekan	91	—	—
Avber. Lampert Karol, župnik	45	—	—
Dutovlje. Stemberger Ante, župni upravitelj	106	1	1
Kazlje. Zabric Štefan, cerkv. ključ.	25	—	—
Kopriva. Dr. Požar Anton, župnik v p.	44	—	—
Povir. Barbič Mihael, župnik	111	3	3
Repentabor. Krančič Josip, župnik	91	—	—
Sežana. Schiffrer Ivan, župnik	150	3	3
Skopo. Kranjec Anton, duhovnik	29	—	—
Štorje. Bezek Štefan, cerkvenik	41	1	1
12. Dekanija Trst. Stari sv. Anton. Ššek Virg., duh. pom.	85	6	5
Novi sv. Anton (Trst). Gustin Francišek, kaplan	348	32	31
Sv. Jakob (Trst). Omerza Ivan, kaplan	301	3	3
Sv. Vincencij (Trst). Križman Josip, kaplan	84	2	2
Posamezniki (Trst)	4	—	—
Sv. Ivan. Sila Franc, župnik	191	1	1
Barkovlje. Kjuder Anton, župnik	192	1	2
Rojan. Kos Lovro, kaplan	189	3	3
Škedenj. Macarol Josip, župnik	202	2	2
13. Razne dekanije. Dolenjavas. Ellner Anton, župnik	4	—	—
Grožnjan. Bartosch Henrik	1	—	—
Kršan. Načinarč Klemen	1	—	—
Pregara. Wester Emil, kurat	13	1	1
Skupaj	5.897	93	92

Imenik novih dosmrtnih udov.

	Kron
3273. Princ Angela, Sv. Peter v Ljublj.	80
3274. Dr. Natlačen Marko, " " " "	80
3275. Lavtar Franc, " " " "	80
3276. Knjižn. Mar. doma, " " " "	200
3277. Nastran Urban, Sv. Lenart-Loka	200
3278. Zazula Jožef, Maribor	200
3279. Kranjc Elči, Ljubljana, fr. žup.	200
3280. Pokališ Mihael, " " " "	200
3281. Dolenc Pepica, " " " "	200
3282. Ritonja Toma, Sv. Tomaž p. O.	200
3283. Perpar Anton, Korita, Dobrniš	200
Odnos . 1840	

	Kron
Prenos	1840
3284. Herman Julijana, D. M. Prevalje	200
3285. Ranfi Franc, Placar, Sv. Marjeta	200
3286. Nazor Gjuro H., učitelj, Ložišče	200
3287. Nazor Albert, " " " "	200
3288. Vilfan J., kaplan, Kostanjevica	200
3289. Oblak Fr., trgovec, Sv. Gregor	200
3290. Topoš Jernej, Sp. Bela, Predvdor	200
3291. Bašča Stanko, dijak, Predvdor	200
3292. Križaj And., Sred. Bela, Predvdor	200
3293. Šturm A., Sv. Tomaž p. Gosposv.	200
Vkup . 3840	

Pregled vseh obč. udov Družbe sv. Mohorja.

Škofije in dežele	Šteje udov				
	do-smrt.	letnih	vkup	od lanskega leta	
				+ več	— manj
1. Goriška nadškofija	204	—	204	—	15
2. Krška škofija	218	3.547	3.765	—	1.884
3. Lavantinska škofija	661	16.635	17.296	—	9.623
4. Ljubljanska škofija	1077	19.599	20.676	—	4.813
5. Tržaško-koprška škofija	92	—	92	—	3
6. Razni kraji	205	1.311	1.516	270	—
Neznano bivališče dosmrtnikov	59	—	59	—	1
Skupaj	2516	41.092	43.608	270	16.339

Glasnik Družbe sv. Mohorja.

I. Imenik Mohorjeve družbe naznanja letos **43.608** udov. Ko je naš "Glasnik" pred več ko tridesetimi leti naznanil tolikanje število, se je temu divil in radostil ves slovenski svet. Letos pa pomenja isto število ustrašljivo nazadovanje — proti lani za 16.069, proti predlanskim pa za 46.904. Le še nekaj takšnih let, pa Mohorjeve družbe ni več. Ali ni to strašno? Res strašno! Zalostimo se, da nam je ugrabil tretjino Slovencev in udov predlanskim nemili sosed Italijan, bridko smo občutili odcepitev koroških Slovencev ob Zilji in Ziljici — a, da je v ostalej Jugoslaviji, pod svobodnim solncem, družbi odpadlo kar čez leto nad 16.000 članov — to je strašno!

Naposled pa najstrašnejše! Jugoslavija je izgubila domalega ves slovenski Korotan! Iz Rožne in Podjunske doline ter iz malega dela celovške okolice se je letos še zglasilo 3765 udov. Mar zadnjikrat? Bodo se li še mogli v prihodnje zglasiti? Družba sv. Mohorja je cerkvena bratovščina, potrjena po sv. očetu Piju IX. za ves katoliški svet. Kakor Cerkev ne pozna mej, tako bi jih tudi bratovščini ne smelo biti. Največja ovira našej družbi dozdaj je bila: na Koroškem šole ponemčevalnice, na Beneškem in Ogrskem pomanjkanje narodne svobode. Avtonomija se obeta — lepa, če bo res. Države, kojim je svoboda, prava krščanska svoboda sveta, ne bodo zavirale pristopa Mohorjevej družbi nikjer, koder prebivajo Slovenci — kakor smo res dosedaj šteli ude ne samo doma, ampak tudi v Aziji, Afriki in Ameriki. Zaupajmo na božjo pomoč — če storimo sami vse, kar moremo.

Dva vzroka sta letos še posebej zakrivila, da je število udov tako upadlo.

Prvič pač ta-le, ker smo lani članarino povišali na letnih 10 kron. Teh izdati, čeprav za dobro stvar, se pa marsikomu le škoda zdi. Ne preudari dosti, je li dobiček večji, če jih izda za hipni životni, ali pa za trajni duševni užitek. Zato so

družbi zvesti ostali ali njej pristopili le tisti, ki pravilno cenijo bodisi književni dar, bodisi duhovne dobrine Mohorjeve družbe, ali pa — kar je najbolj prav — oboje skupaj. — Neki gospod nam je pisal: „Deset kron — to ni veliko, zaleže komaj pol litra vina!“ Res, sedaj pol litra — to je nekaterim preveč; prej, ko je bila letnina 2 kroni — dva litra, pa ni bilo preveč! Nekateri gospodinjci zdaj 5 jajec — preveč; prej 20—40 jajec pa ni bilo preveč!“ In tako gre vseskozi razlika med zdaj in prej.

Drugič: Pogled na številke v „Imeniku“ daje svoj poseben nauk. Na samo, da je udov letos manj, v nekaterih župnikovinah jih je osuplo malo, v nekaterih nič. Kako si razlagamo to prikazen? Celó enostavno. Namreč ker smo le prepoznali mogli razposlati dar preteklega leta. Zlasti zastran „Koledarja“ je bilo to prav neugodno, da je došel komaj do velike noči, ko bi moral v roke priti vsaj do novega leta. Zakaj? — to pove „Glasnik“ v prejšnjem Koledarju. Vsled te pozne razpečatve je minil ugodni navadni rok za nabiranje udov in udnine. Pozneje pa je bilo težavno in tudi prehitro se je imelo dovršiti. Vsled tega so nastale vrzeli, ki pa upamo, da izostanejo v prihodnje, ko udje uže davno prej prejmejo družbeni dar. Delo č. gg. poverjenikov bo prišlo zopet v prejšnji, navadni tir.

Zahvaljujemo se vsem za njih trud ter prosimo lepo, naj ga družbi posvetijo še za naprej; zavest dobrega dela jim boji plačilo.

Bogu, darivcu vseh dobrot, vsa hvala in zahvala za uspeh in blagoslov!

II. V enakej meri, kakor število udov, se je moralo krčiti tudi število tiskanih pol in knjig, ki smo jih izdali namerjali. Še zmerom rastoča draginja je tirjala skoro od meseca do meseca — prav do zadnjega — zmerom višjih izplačil. Torej se je z letnino 10 kron omogočil komaj tisk treh knjig: „V boj za krščanske resnice in čednosti“, „Skrbimo za ljubo zdravje“ in „Koledar“, ki smo ga morali uže krčiti in izpustiti marsikaj zanj pripravljen spis. Le tedaj, ako bi nam bili ostali zvesti vsi lanski Mohorjani, bi mogli misliti na obširnejšo vsebino „Koledarja“, pa še na „Slov. Večernice“.

Kakor pač ves svet, tako moramo potrpeti i mi Mohorjani z odborom vred. Ne vemo, kedaj bo konec, a tolažimo se, da enkrat mora konec biti tej blazni draginji.

Vendar nam lahko pritrđite, da za sedanjí čas naše knjige niso predrage: saj bi izven družbe težko dobili katero takšno zase po 10 kron. Ako pa presodite vsako po vsebini, pa porečete n. pr.: Tega, kar me uči vladika Jeglič v knjigi: „V boj!“ — ne dam niti za 1000 kron, niti za nobeno ceno ne. Hvala Bogu, da sem Mohorjan, — čital sem in bom še čital.

Ko sem pisec teh vrstic nedavno vsprejel udnino neke inteligentne begunke z Reke ter obžalovaje opomnil, da prejme za to le tri knjige, je odgovorila: „Saj je dovolj, ko je vse tako drago.“

III. Kaj pa v prihodnje? Bodemo li opustili družbo? Seveda, ako bi jo opustilo slovensko ljudstvo. A vemo, da je ne bode, uže z ozirom na lepo prezasluzno preteklost ne. A tudi ne zavoljo prihodnosti. Še bode narod potreben knjig in spisov, ki mu jih hoče pripraviti družba sv. Mohorja.

Za leto 1921 te le:

1. Dr. Ant. Bon. Jeglič: „**Na noge v sveti boj!**“ Tretja knjiga: „V boj za srečno in veselo krščansko življenje.“

Prevzvišeni g. pisatelj nam piše: „Ta del bo najbolj globoko posegel v narodovo življenje. Obravnaval sem dosti kočljiva vprašanja in sicer na temelju svojih mnogoletnihkušenj v najožjem občevanju z verniki.“

Tem besedam pristavljamo le še: Takih in podobnih knjig je treba in bo še vedno treba spravljati v roke vsem Slovencem in sicer potom Mohorjeve družbe, ker bi drugače najbolj potrebno, za svet in večnost važno čtivo se ne razširilo dosti. Zlasti ob sedanjem času je nevarnost, da bi zaradi obilice lahkega, samo kratkočasnost in radovednost pasočega, ne marali resnega, res koristnega in potrebnega branja.

2. **Koledar Družbe sv. Mohorja za navadno leto 1922.**

Lani in letos smo morali marsikaj izpustiti, kar je bilo uže pripravljeno za „Koledar“. Radi bi si torej ohranili večjo prostost za prihodnji „Koledar“, da ga po potrebi razširimo. A količjakaj razširjen stane uže sam zase lahko več ko 10 kron.

Zato pa le s pridržkom obetamo še tretjo knjigo. Možnost ali nemožnost nje izdaje bode napovedala draginja in pa večje ali manjše Mohorjanov prihodnjega leta.

Pripravljeno imamo za tretjo knjigo:

3. „**Slovenske Večernice**“, 74. zvezek, z daljšo zgodovinsko povestjo in tridejansko dramo iz peresa preljubljenega pisatelja dr. Fr. Detela.

Znani naš pisatelj Ks. Meško pa je nam priredil III. zvezek mladinske knjige: 4. „**Mladim srcem**.“ Risar g. Vavpotič jej je uže pripravil lepe risbe za pravljico: „Lilije“, pa jih bo še dodal nekaj za druge tej knjigi namenjene spise. Seveda, ako bi bilo le količkaj mogoče, preradi bi izdali še to četrto knjigo. Pripravljen imamo tudi rokopis za sledečo knjigo:

„**Razvoj in delovanje katoliške Cerkve v Avstraliji in Oceaniji**.“
Spisal Franjo Miklavčič, konzularni uradnik v Avstraliji.

Pisatelj se nam je naznanil v „Slovencu“ kot znamenit poznavatelj političnih, narodnih in gospodarskih razmer v onih, nam še malo znanih krajih. Med vojno je bil kot inostranec interniran v Aucklandu na Novej Zeelandiji ter tačas spisal tu naznanjeno knjigo po svojih doživljajih in podatkih različnih misijonarjev.

IV. Zavoljo draginje in malovrednosti denarja smo si navzkriž prišli med nekdanjo dosmrtnino dosmrtnikov in med sedanjo letnino letnikov. Več ko pol stoletja so dosmrtniki vplačevali le po 30 kron dosmrtnine ter s tem dobili pravico na letni družbeni dar za letni 2 kroni. Ko smo letnino povzdignili na 4 krone, smo v istej meri dosmrtnino zvišali na 80 kron; naposled za letnino desetih kron, dosmrtnino na 200 kron.

Zdaj pa nastane vprašanje: Ali naj prejemajo letni književni dar z letniki po 10 kron istotako tudi dosmrtniki, ki so se bili zasigurali z dosmrtnino le za dar letnih 2 ali 4 krone? — Pravica govori tako-le: Zasiguranci z dosmrtnino 30 kron naj doplačajo letnih 8, zasiguranci z dosmrtnino 80 kron pa letnih 6 kron — ali pa naj povzdignejo dosmrtnino do sedanjih 200 kron! — Tako zahteva poleg drugih n. pr. tudi „Leonova družba“. Tako zahteva sama ob sebi pravičnost. Sicer prejmejo dosmrtniki letni dar sedaj večinoma na račun sedanjih letnikov — v škodo le-tim družbenikom in družbi, ki bi mogla več izdati, ko bi prejela doplačila od 2500 dosmrtnikov, ki jih je največ še iz prve vrste. Prosimo upoštevajte to, dragi dosmrtniki ter doplačnite rade volje po zahtevi pravičnosti! Doplačila dosmrtnikov ali k letnini ali dosmrtnini pa naj blagovolijo gg. poverjeniki vpisati v nabiralne pole ter poslati z letnino vred. Prijaviti hočemo doplačilce v „Imeniku“.

V. Pri nabiranju in vpisovanju udov prosimo čč. gg. poverjenike, naj blagovolijo paziti, da nabiranje družnikov pričnejo takoj po prejetih knjigah in sklenejo z zadnjim dnevom meseca februarja; vpisovalne pole z denarjem vred pa na naslov: **Družba sv. Mohorja na Prevaljah** pošljejo franco zanesljivo do **5. marca 1921.**

Letnina znaša 10 kron SHS (za Amerikance 2 dolarja) za vsako posamezno osebo ali ustanovo, **dosmrtnina pa 200 kron SHS** (za Amerikance 30 dolarjev).

Posamezni udje (razen Amerikancev), ki se neposredno pismeno oglašajo pri Družbi sv. Mohorja na Prevaljah, morajo poleg udnine še doplačati 5 kron SHS za opravilne stroške in poštino.

Kdor stopi prvokrat v družbo, naj izrecno pove, da je nov družnik. Dosmrtni udje naj se vsako leto vpišejo in na listini podčrtajo.

Račun za leto 1919.

Dohodki:		Stroški:	
	kron		kron
1. Letnina 57.156 udov po 4 K.	228.624—	1. Dosmrtnina v „matico“	4.670—
2. Dosmrtnina	4.670—	2. Nagrade pisateljem . . .	9.783—
3. Obresti matične glavnice .	3.617 07	3. Klišaji in podobe	2.023 60
4. Inserati	1.910—	4. Papir za družbene knjige.	139.378 60
5. Saldo	8.015 67	5. Stavek in tisk družb. knjig	40.739 40
		6. Knjižgovez, delo družb. knjig	23.100—
		7. Skladišča in uradni prostori	3.440 64
		8. Tiskovine	281 98
		9. Uprava	23.419 52
	246 836 74		246.836 74

Primanjkljaj (saldo) 8015 K 67 vin. se bode pokril z dohodki družbene tiskarne.

Matica. Glavnica je znašala 31. decembra l. 1918. K 120.569 23

Leta 1919. ji je prirastlo po dosmrtnini „ 4.670—

Skupno matično premoženje je znašalo dne 31. decembra l. 1919. K 125 239 23
ki je umeščeno v družbenih hišah v Celovcu.

V zalogi Družbe sv. Mohorja na Prevaljah

se dobijo še sledeče broširane knjige:

Naslov knjige	Za ude	Za neude
	kron	kron
Pesmarice in pesmi.		
A. Foerster: Cecilija . 2. izdaja. I. ali II. del, vsaki po . . .	12—	16—
J. Aljaž: Slovenska Pesmarica . I. ali II. del, vsaki po . . .	12—	16—
Simon Gregorčič: Poezije . S podobami . . .	12—	16—
Dr. J. Lovrenčič: Brstje iz vrta slovenskega pesništva . . .	6—	8—
A. Medved: Slovenske legende . S podobami . . .	6—	8—
Petopisi. Zemljepisi.		
J. M. Trunk: Amerika in Amerikanci . Ilustr. in vez.. . .	75—	100—
Iv. Vrhovec: Avstralija in nje otoki . S podobami . . .	3'60	4'80
A. Bezenšek: Bolgarija in Srbija . S podobami . . .	3'60	4'80
J. Lavtižar: Pri severnih Slovanih . S podobami . . .	3'60	4'80
Dr. Andr. Karlin: V Kelmorajnu . S podobami . . .	3'60	4'80
Jos. Starč: Kitajci in Japonci . S podobami . . .	3'30	4'40
Podobe iz misij. dežel. S pod. 1. zv. (2. je pošel) . . .	3'30	4'40
Poučne in zabavne knjige.		
Kneipp: Domači zdravnik . 5. izdaja. S podobami . . .	15—	20—
Dr. Vedenik: Kako si ohranimo ljubo zdravje . S podobami. 1., 2. in 3. zvezek, vsaki po . . .	3'60	4'80
Dr. J. Sket: »Kres«, leposloven in poučen list . VI. letnik 1886 . . .	24—	36—
Dr. Tavčar: Slovenski pravnik . Pet snopičev vkup . . .	9—	12—
Meško: Mladim srcem . S pod. I. in II. zv., vsaki po . . .	6—	8—
Utva in Mira: Pravljice . Z izvirnimi slikami . . .	6—	8—
Meško: Na smrt obsojeni? Dramatska slika v treh dejanjih . . .	6—	8—
J. Stritar: Jagode, Zimski večeri, Lešniki . Vsaki zvezek po . . .	4'80	6'40
Zgodovina.		
Dr. Križanič: Cerkvena zgodovina . I., II. in III. del, vkup . . .	6—	8—
Andrejka: Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1876 . S podobami. Dva snopiča vkup . . .	6—	8—
Dr. Gruden: Zgodovina slov. naroda . 1., 2., 3., 4., 5. in 6. zv., vsaki po . . .	12—	16—
Življenjepisi. Koledarji 1. dr.		
Dr. A. Medved: Anton Mart. Slomšek , knezoškof lavantinski . . .	3'60	4'80
P. Fl. Hrovat: Franc Pirč , oče umne sadjereje in misijonar . . .	3—	4—
Dr. L. Vončina: Friderik Baraga , slovenski škof v Ameriki, 2. izdaja . . .	3'60	4'80
M. Pirnat: Juri baron Vega , slovenski junak in učenjak . . .	2'70	3'60
Koledar za leto 1902., 1903., 1906., 1907., 1911., 1912., 1915., 1918., 1919. in 1920., vsaki po . . .		
Koledar za leto 1921 . . .	3—	4—
	6—	8—

Glej tudi cenik na 2. strani ovitka!

